

ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ΤΕΥΧΟΣ 5 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ/ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008 - ΤΙΜΗ €4

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ»

**ΜΠΕΡΤΟΛΤ
ΜΠΡΕΧΤ**
5 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΓΙΑ
ΝΑ ΓΡΑΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ
ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟ
«ΜΕ ΛΕΝΕ ΚΟΚΚΙΝΟ» ΟΡΧΑΝ ΠΑΜΟΥΚ
«ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ» ΤΖΟ ΣΑΚΟ

ΓΑΛΛΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ
ΣΑΡΚΟΖΥ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Η «ΠΑΡΑΠΑΙΔΕΙΑ»
ΕΙΝΑΙ ΝΤΟΠΑΡΙΣΜΑ

GET ON LINE
ΓΕΝΝΕΤΙΚΑ
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΙΠΟΤΑ ΠΙΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΕΝΑ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

λόγια & σχέδιο από τον graffiti artist BANKSY

ΑΝΑΤΡΟΠΗ

Περιοδικό ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ISSN
1450-2216

Email
anatropi.mag@gmail.com

P.O. BOX
27565, 2430 Λευκωσία

Τηλέφωνο
99967451

ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ΤΕΥΧΟΣ 5 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ/ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

EDITORIAL

02 Όχι στην πολιτική της «Κοινωνικής Συνοχής»

ΖΗΤΗΜΑΤΑ

04 Προεδρικές 2008 - Mea Culpa?

06 Τουρκία - Μια Χαστουκιά για τους Στρατηγούς

08 Γαλλία - Μετά την Εκλογή Σαρκοζύ

10 Να Σταματήσει ο Διωγμός της ΚΙΣΑ

ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ

12 με τον Περικλή Κοροβέση

ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ

14 Η γνώση είναι δύναμη

15 Αναστημένοι 1000 νεκροί

ΔΙΕΞΟΔΙΚΑ

Βενεζουέλα

16 Απαραίτητη η επαναστατική ρήξη

18 Πέρα από τους Chavistas και τους αντί-Chavistas

ΘΕΜΑ

Εκπαίδευση

20 Η «Παραπαιδεία» είναι καρκίνος

22 Η «Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση» ως Άλλοθι

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ

24 Η «κοινή λογική», οι Φασίστες και ο Λιλιήκας

GET ON LINE

26 Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί

ΑΡΧΕΙΟ

Μπ. Μπρέχτ

28 Πέντε δυσκολίες για να γράψει κανείς την αλήθεια

ΒΙΒΛΙΟ

31 Σύγκρουση Βαρβαροτήτων - Gilbert Achcar

32 Με Λένε Κόκκινο - Ορχάν Παμούκ

32 Παλαιστίνη - Τζο Σάκο

ΤΑΙΝΙΑ

33 Ένας ελεύθερος κόσμος - Κεν Λόουτς

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ» ΨΗΦΟ ΣΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑ

Αρκετά απλοποιημένα, θα μπορούσε κάποιος να περιγράψει την ιστορία της διάλυσης της συγκυβέρνησης ως εξής:

Ένα μεγάλο κόμμα, το ΑΚΕΛ, συμφωνεί με δύο άλλα αρκετά μικρότερα κόμματα να διεκδικήσουν την εξουσία. Παραδόξως ο υποψήφιος πρόεδρος δεν προέρχεται από το μεγάλο κόμμα. Παράδοξο που όμως είναι αποδεκτό ως «κατανόητο». Έχει ξαναγίνει.

Το εγχείρημα πετυχαίνει, η συγκυβέρνηση συγκυβερνά, όμως τον πρώτο λόγο έχει ο Παπαδόπουλος, ο πρόεδρος, και όχι το ΑΚΕΛ που είναι το μεγαλύτερο κόμμα.

Όταν έρχεται ξανά ο καιρός των εκλογών το ΑΚΕΛ, αν μη τι άλλο για λόγους αξιοπρέπειας, θέλει να φανεί ότι αυτή την φορά θα συζητηθεί το ενδεχόμενο ο υποψήφιος πρόεδρος της συνεργασίας να προέρχεται από το μεγάλο κόμμα. Στην διάρκεια της συγκυβέρνησης, λειο το ΑΚΕΛ, υποχρεώθηκε να κάνει θυσίες και υποχωρήσεις στην πολιτική του για να λειτουργήσει η συνεργασία, μιας και ο πρόεδρος δεν προέρχονταν από το ΑΚΕΛ. Δεν είναι λογικό να κάνουν τις αντίστοιχες θυσίες με την σειρά τους και οι άλλοι, όταν μάλιστα αυτό είναι το μεγαλύτερο κόμμα;

«Απο που και ως που;» είναι περίπου η δημόσια απάντηση που παίρνει, από τον ηγέτη του μικρότερου κόμματος της συγκυβέρνησης. Αναφερόμενος στο εγχείρημα «μα εμείς δεν υποτιμούμε το ΑΚΕΛ, να που κάναμε τον Χριστόφια πρόεδρο της Βουλής», δημοσιογράφος σε τηλεοπτική εκπομπή παρατήρησε: «δηλαδή τους είπατε 'ως τζιμαί κανεί σας'»

Για να προσθέσουν μάλιστα και προσβολή στο χαστούκι, το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ κατηγορούν το ΑΚΕΛ ότι αυτό διέσπασε την συγκυβέρνηση. Έτσι η υποψηφιότητα του Χριστόφια έγινε αναπόφευκτη για την διατήρηση της στοιχειώδους αξιοπρέπειας του κόμματος.

Αυτό το περιοδικό δεν θεωρεί την πενταετία Παπαδόπουλου και τη συγκυβέρνηση σαν ό,τι καλύτερο γνώρισε ο απλός κόσμος. Η διάλυσή της μάλλον μας κάνει να λέμε «καλό ξεφόρτωμα».

Αλλά η διαδικασία της διάλυσής της δεν μπορεί να αφήνει κανένα αδιάφορο. Το μήνυμα που το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ έστειλαν στην κοινωνία είναι «ηχηρό»: Η κοινοβουλευτική αριστερά είναι κόμμα δεύτερης ή τρίτης

κατηγορίας. Κατά προέκταση και όσοι απλοί εργαζόμενοι νοιώθουν ότι εκπροσωπούνται από αυτό, αλλά και οι αριστεροί γενικότερα, είναι πολίτες δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας. Η εξουσία ανήκει στην δεξιά. Η αριστερά μπορεί απλά, αν συμπεριφέρεται με την ανάλογη ταπεινότητα, να βοηθάει την μια ή την άλλη ομάδα της δεξιάς να αντιμετωπίσει τους αντιπάλους της.

Αυτή η στάση της δεξιάς δεν είναι τυχαία. Η Κύπρος έχει εδώ και χρόνια μπει και αυτή στον αστερισμό του νεοφιλελευθερισμού: της θεσμοποιημένης ασυδοσίας του κεφαλαίου, της ανεμπόδιστης κυριαρχίας των «νόμων της αγοράς», στο έλεος των οποίων πρέπει η εργατική τάξη να υποκύπτει αγόγγυστα. Το ΑΚΕΛ όμως συνεχίζει να δηλώνει αντισυμφωτικό. Δεν ψηφίζει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, την επέκταση του ορίου αφυπηρέτησης, την ψήφιση του ευρωσυντάγματος και άλλα παρόμοια. Αυτά ενοχλούν την δεξιά, γιατί θα ήθελαν οι εργαζόμενοι να ξεχάσουν ότι υπάρχουν και άλλοι δρόμοι.

«ΔΙΚΑΙΗ ΛΥΣΗ, ΔΙΚΑΙΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ»

... είναι το εκλογικό σύνθημα του ΑΚΕΛ. Η «Λύση» θα χρησιμοποιηθεί και αυτή την φορά στον προεκλογικό αγώνα για δημιουργία εντυπώσεων, κενή ρητορεία, χείμαυρο των χειρότερων προκαταλήψεων και του εθνικισμού, και ζάλισμα και τρομοκράτηση του κοσμάκη με πολύπλοκες, και συνήθως ακατανόητες και μπουρδοειδείς «αναλύσεις» για το πως η πολιτική των αντιπάλων θα έχει σίγουρο αποτέλεσμα να χάσουμε ή να διχοτομήσουμε το κράτος μας. Και ενώ όλοι θα θυμίζουν τα σπίτια που η παλαιότερη γενιά των εργαζομένων έχασε στην τουρκική εισβολή, θα κάνουν το κορόιδο απέναντι στο ότι η νεότερη γενιά των εργαζομένων ούτε καν μπορεί να αποκτήσει τα δικά της.

Κατά πόσο μια λύση του Κυπριακού είναι στον ορίζοντα, όποιος και να εκλεγεί, είναι αμφίβολο, δοσμένης της πολιτικής ρευστότητας στην Τουρκία αλλά και γενικότερα.

Αυτό που καίει σήμερα είναι η «ΔΙΚΑΙΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ». Οι φιλολαϊκές πράξεις και αποφάσεις των κυβερνήσεων, όσες τέτοιες υπάρχουν, δεν περιγράφονται πια ως μέτρα κοινωνικής δικαιοσύνης. Περιγράφονται με την ευρωκοινωνική ορολογία «μέτρα ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής». Με άλλα λόγια, σας δίνουμε όσα χρειάζονται για να μην αρχίσετε

τις απεργίες, ή να πετάτε αυτοκίνητα από τις γέφυρες, ή να ληστεύετε τράπεζες και να γεμίζουν οι (για την ώρα δημόσιες) φυλακές.

Η κοινωνία μας γίνεται για όλους εκτός από το μεγάλο κεφάλαιο όλο και πιο άδικη. Σε αυτό πρέπει να αντισταθούμε.

Μπορεί το ΑΚΕΛ, αν κυβερνήσει, να ανατρέψει αυτή την πορεία, και να φέρει μια πιο δίκαιη κοινωνία; Έχει τα κότσια και την θέληση; Τι έκανε στην διάρκεια της συγκυβέρνησης;

Αυτά σίγουρα δεν είναι αδιάφορα ερωτήματα. Για την ώρα όμως ας χρησιμοποιήσουμε το κλισέ ότι μέσα στους αριστερούς «οι γνώμες διίστανται». Ας πούμε ότι ας εκλεγεί και «εν να δείξει». Ας πούμε, αν επιμένετε, ακόμα και ότι εμείς της «Ανατροπής» δεν είμαστε ιδιαίτερα αισιόδοξοι.

Αυτό όμως για το οποίο δεν χωράει αμφιβολία είναι το τι αντιπροσωπεύουν οι άλλοι υποψήφιοι και τα κόμματα που τους υποστηρίζουν. Τα «μέτρα κοινωνικής συνοχής» είναι το όριο τους. Οι ιδιωτικές φυλακές δεν πρόκειται να τους πτοήσουν, θα προχωρήσουν ακόμα και σ' αυτές, για να καλύψουν τα ελλείματα των μέτρων «κοινωνικής συνοχής». Είναι δηλωμένοι και αποδεδειγμένοι υποστηρικτές του «εκουγχρονισμού», δηλαδή της νεοφιλελευθερης μετάβασης της κοινωνίας προς την απόλυτη κυριαρχία του καπιταλιστικού ανταγωνισμού.

Με άλλα λόγια, δείχνουν το μεσαίο τους δάκτυλο, τις ελεημοσύνες της πρώτης

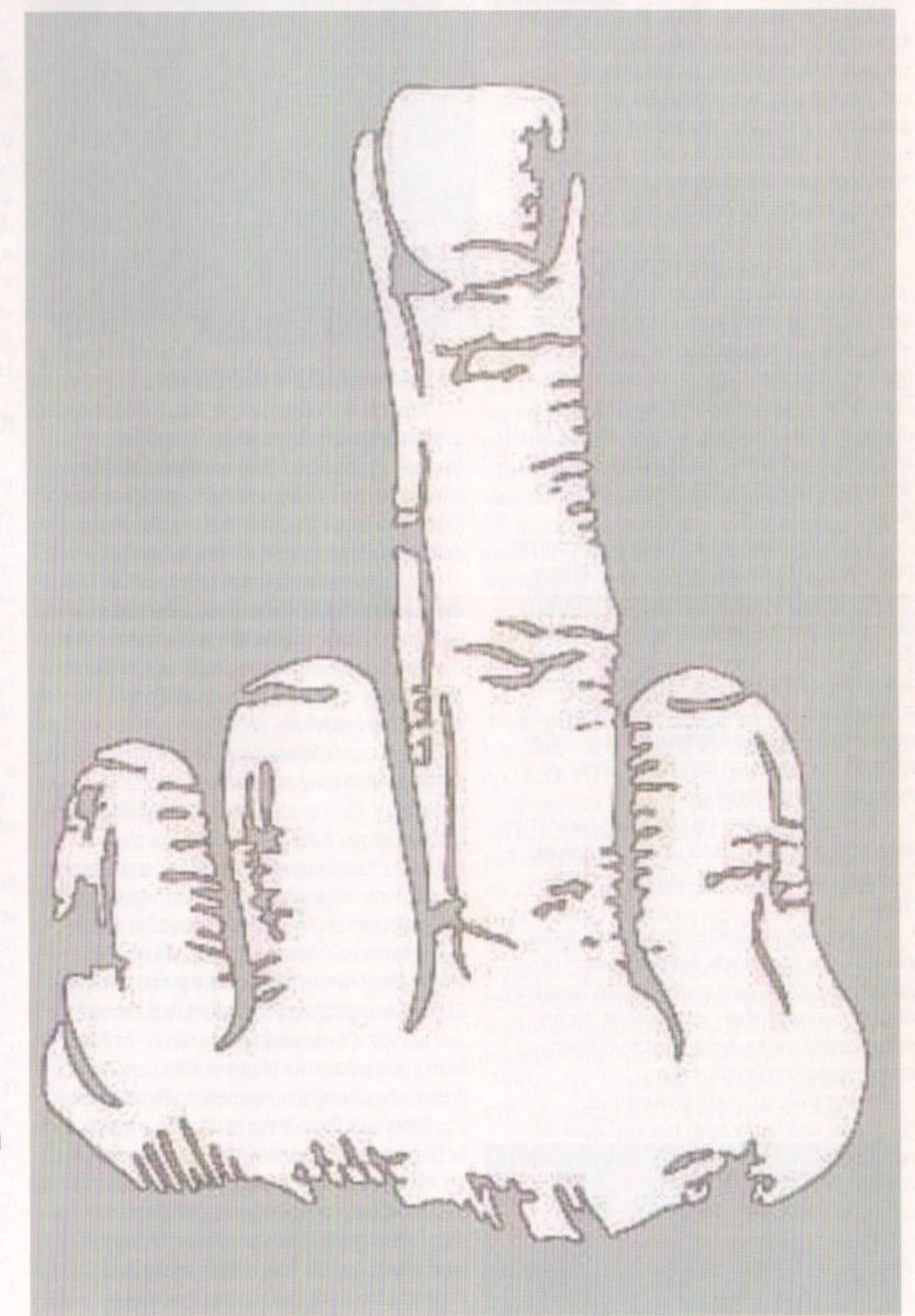

ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1990 Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΜΕ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΥΛΑΚΩΝ. ΚΑΤΑ ΚΕΙ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΚΑΙ ΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ «ΚΡΑΤΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

κυρίας Φωτεινής Παπαδοπούλου, και τους ραδιομαραθώνιους στους εργατούπάλληλους και στα υπόλοιπα χαμηλά στρώματα της κοινωνίας.

Σε αυτό το δάκτυλο, η αριστερά πρέπει να πει ένα όσο το δυνατό πιο ηχηρό όχι. Όσον αφορά αυτές τις εκλογές, αυτό σημαίνει ότι η ψήφος στον Χριστόφια πρέπει να είναι όσο γίνεται μεγαλύτερη. Το αντίθετο θα μοιάζει με το «σφάξε με αγά μου να αγιάσω».

Τα αποτελέσματα των εκλογών είναι και μια μορφή πολιτικής δήλωσης από την μεριά της κοινωνίας. Έτσι αντιμετωπίστηκαν και στις προηγούμενες γαλλικές εκλογές, με την άνοδο της άκρας αριστεράς, και στις τελευταίες γαλλικές εκλογές με την άνοδο της δεξιάς. Έτσι αντιμετωπίστηκαν στις συζητήσεις για τα αποτελέσματα των ελληνικών εκλογών, με την άνοδο του ΚΚΕ και του ΣΥΡΙΖΑ και την πτώση των μεγάλων κομμάτων. Είναι σημαντικό να γίνει το ίδιο και στην Κύπρο, διότι το περιεχόμενο αυτής της δήλωσης επιδρά ανάλογα στην αυτοπεποίθηση και στην μαχητική ικανότητα, την δική μας και την δική τους. Με αυτή την έννοια η μαζική ψήφος στον Χριστόφια είναι μια δήλωση που η σημασία της μπορεί να ξεπερνά τα όρια της εκλογής του. Πρέπει να δουλέψουμε όλοι για αυτό. ■

ΧΑΣΤΟΥΚΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Χαστούκι για τους στρατιωτικούς ήταν η εκλογική νίκη του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) του Ρετζέπ Ταγίπ Ερτογάν τον περασμένο Ιούλιο στην Τουρκία. Αύξησε το ποσοστό του κατά 13 εκατοστιαίες μονάδες, εξασφαλίζοντας το 47% και 340 έδρες. Η εκλογή ανεξάρτητων αριστερών και Κούρδων υποψηφίων ήταν ένα δεύτερο χαστούκι.

Πόσο σημαντική είναι όμως η πρόσφατη εκλογική νίκη του Ερτογάν; Είναι η Τουρκία με πρόεδρο τον ισλαμιστή Γκιούλ ένα νέο Ιράν; Πόσο διαφέρει η εκλογική νίκη ενός ισλαμιστή στην Τουρκία από την εκλογική νίκη ενός Χριστιανού – π.χ. του Μπους ή του Μακάριου – σε άλλες χώρες της Δύσης; Αυτά τα ερωτήματα βρίσκουν την απάντησή τους στην πορεία ανάπτυξης της Τουρκικής κοινωνίας και των πολιτικών της δυνάμεων.

Το Κεμαλικό σύνταγμα του 1937 διαχώρισε τη θρησκεία από την πολιτική εξουσία και τη δημόσια ζωή. Οι στρατιωτικοί, τα εκσυγχρονιστικά στρώματα στον κρατικό μηχανισμό, οι βιομήχανοι και η δικτύωση διάνοξη κυριάρχησαν. Οι όσες θρησκευτικές ομάδες απέμειναν επικεντρώθηκαν κύρια πάνω σε ζητήματα παιδείας.

Εκείνη την εποχή στην Τουρκία το 70% του πληθυσμού ήταν αγρότες σκορπισμένοι σε σχετικά αυτοσυντηρούμενα χωριά. Το νεοσύστατο κράτος έπαιξε κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη και ανάδειξη της βιομηχανικής αστικής τάξης. Στη Δύση, αντίθετα, εκατό χρόνια πριν, η τάξη των βιομηχάνων έπαιξε κεντρικό ρόλο στην ανάδειξη του αστικού κράτους.

Το Τουρκικό κράτος παρέιχε προστασία στους βιομήχανους αλλά και σ' όσους εργαζόνταν γι' αυτό. Ακόμα και τα εργατικά συνδικάτα ενσωματώθηκαν στο κράτος. Το 1965 το Κόμμα των Τούρκων Εργατών έκανε την εμφάνισή του κερδίζοντας 15 έδρες στο κοινοβούλιο. Παναπεργικές μεταλλωρύχων οδήγησαν στην διάσπαση της κυβερνητικής ελεγχόμενης εργατικής συνομοσπονδίας Türk-İş και στην δημιουργία της μαχητικής Συνομοσπονδίας Επαναστατικών Εργατικών Συνδικάτων, DISK.

Η δεκαετία του 1970 ήταν η χρυσή εποχή του εργατικού κινήματος στην Τουρκία. Για να καταστείλει το εργατικό κίνημα, το κράτος στήριξε σκληροπυρηνικούς εθνικιστές και ορισμένες φορές ισλαμικές ομάδες.

Το 1970 ο Νετζμετίν Ερμπακάν ίδρυσε το Κόμμα της Εθνικής Τάξης. Όμως το 1971 ο Στρατός απαγόρευσε τη δράση του.

Το 1972 επανιδρύθηκε ως Κόμμα Εθνικής Σωτηρίας (MSP). Τη δεκαετία του 1970 το MSP εξασφάλισε αυξημένες ελευθερίες για τα θρησκευτικά σχολεία της χώρας. Πολλοί απόφοιτοι αυτών των σχολών προχώρησαν στο να εξασφαλίσουν σημαντικές δημόσιες θέσεις σχηματίζοντας έτσι ένα θρησκευόμενο στρώμα της μεσαίας τάξης. Είναι αυτό το στρώμα που αργότερα ήρθε να συμπληρώσει το κενό που άφησε πίσω της η αποδυνάμωση της αριστεράς. Μια αποδυνάμωση που οφειλόταν κυρίως στην καταστολή του κινήματος από τη στρατιωτική δικτατορία του 1980 και στην κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» το 1989.

Το 1980 ο στρατός έθεσε εκτός νόμου και το MSP. Η Ιρανική επανάσταση του 1979 όμως έδωσε καινούργια προοπτική στον ισλαμισμό. Οι ισλαμιστές, αν και παρέμειναν μειοψηφική δύναμη, έβρισκαν όλο και μεγαλύτερη απήχηση.

Το 1983 ο Ερμπακάν ίδρυσε το Κόμμα Ευημερίας που στη βάση του ενσωμάτωνε ισλαμιστές, νέους φτωχούς εργάτες (που κατέφευγαν στις πόλεις εξαναγκασμένοι από τη πολιτική λιτότητας του στρατιωτικού καθεστώτος) και αρκετούς Κούρδους στους οποίους υποσχέθηκε μια ορισμένη γλωσσική και πολιτιστική ελευθερία. Τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας που ανέπτυξαν οι τοπικές ισλαμικές οργανώσεις όλο και αντικαθιστούσαν τα κρατικά που συρρικνωνόταν λόγω περικοπών. Όμως, ενώ οι ισλαμιστές της δεκαετίας του 1970 αντιπροσώπευαν τους μικροεπιχειρηματίες της επαρχίας, τη δεκαετία του 1980 είχαν εξελιχθεί στους δυναμικούς «Τίγρεις της Ανατολίας». Έτσι στην ηγεσία του Κόμματος Ευημερίας βρίσκονταν και επιχειρηματίες.

Μετά την εκλογική του επιτυχία – από 8% το 1987 σε 16% το 1991 – η πτέρυγα

των βιομηχάνων του Κόμματος Ευημερίας αφαιρέσε από το πρόγραμμα του κάθε αναφορά σε εργατικά δικαιώματα και κοινωνική δικαιοσύνη. Το 1994, αυτοδιαφημιζόταν πια ως το πραγματικό κόμμα υπεράσπισης του ιδιωτικού κεφαλαίου και θεωρούσε τα συνδικάτα αντιισλαμικά.

Αυτή η μετατόπιση του Κόμματος Ευημερίας έγινε χωρίς να υποστεί φθορά. Τα παραδοσιακά κοινοβουλευτικά κόμματα (δεξιά και σοσιαλδημοκρατικά) τη δεκαετία του 1990 απέτυχαν να κατευνάσουν την αγανάκτηση που προκαλούσε η εισαγωγή της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης. Οι αλληπάλληλες κρίσεις της Τουρκικής οικονομίας (πλούσια σε πτωχεύσεις, χρέη, διαφθορά, πληθωρισμό και χρηματιστικές κρίσεις που απαιτούσαν τη συνεχή στήριξη του ΔΝΤ - το 1994, 1999, 2001) επέτειναν τις κοινωνικές ανισότητες. Το οικονομικό χάος καθρεφτιζόταν στο πολιτικό σκηνικό με τη διαδοχή κυβερνήσεων μικρής διάρκειας που ουσιαστικά ελέγχονταν από τους στρατιωτικούς.

Ο πόλεμος στο Ιράκ του 1991 και οι ζώνες απαγορευμένων πτήσεων στο Βόρειο Ιράκ άφησαν τους στρατιωτικούς ιδιαίτερα δυσαρεστημένους. Ο όλος χειρισμός του Κουρδικού ζητήματος από τον Οζάλ έφερε και την ανατροπή του από τους στρατιωτικούς.

Η κυβέρνηση συνασπισμού μεταξύ σοσιαλδημοκρατίας και του δεξιού κόμματος του Ορθού Δρόμου που διαδέχτηκε τον Οζάλ, συνέχισε κατά βάση την ίδια νεοφιλελεύθερη πολιτική. Όταν το 1994 κούρδοι βουλευτές «Τίγρεις της Ανατολίας». Έτσι στην ηγεσία του Κόμματος Ευημερίας βρίσκονταν και επιχειρηματίες. Μετά την εκλογική του επιτυχία – από 8% το 1987 σε 16% το 1991 – η πτέρυγα

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ...

Το στρώμα των μικρομεσαίων επιχειρηματιών που έχανε η δεξιά και το στρώμα των χαμηλόμισθων εργαζομένων που έχανε η αριστερά κατάληξαν και τα δυο στους ισλαμιστές.

Στις δημοτικές εκλογές του 1994 οι ισλαμιστές αναδείχθηκαν οι μεγάλοι νικητές. Στους δήμους που κέρδισαν οι ισλαμιστές πρόσφεραν περισσότερες υπηρεσίες για τους φτωχούς και διένειμαν δωρεάν κάρβουνα, φαγητό και ρουχισμό. Επέβαλαν αυστηρό έλεγχο στα μπαρ και την κατανάλωση αλκοόλ, και αφιέρωσαν μεγαλύτερους χώρους σε ισλαμικά, παραδοσιακά σύμβολα. Περιορίζοντας και μόνο τη διαφθορά στους Δήμους, οι ισλαμιστές έκαναν την πολιτική τους παρουσία αισθητή στα μάτια του απλού κόσμου.

...ΣΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Έτσι στις γενικές εκλογές του 1995 αναδείχθηκαν η μεγαλύτερη δύναμη σχηματίζοντας κυβέρνηση συνασπισμού με το κόμμα του Ορθού Δρόμου.

Σε κυβερνητικό επίπεδο ο Ερμπακάν έδωσε τη μεγαλύτερη μισθολογική αύξηση που δόθηκε στη Τουρκία από το 1980. Στο επίπεδο των Δήμων το Κόμμα Ευημερίας οργάνωσε εκδηλώσεις συμπαράστασης στους Παλαιστίνιους και άλλους αγώνες στους οποίους ισλαμικές δυνάμεις συμμετείχαν. Ο Ερμπακάν οραματιζόταν μια Τουρκία να ηγείται μιας συνεργασίας ανάμεσα στα Μουσουλμανικά κράτη. Οι στρατιωτικοί του έτριξαν τα δόντια. Υποχώρησε, υπογράφοντας μάλιστα συμφωνία στρατιωτικής συνεργασίας με το Ισραήλ.

Προβλήματα διαφθοράς συνδυασμένα με πιέσεις των στρατιωτικών, οδήγησαν τον Φεβρουάριο του 1997 την κυβέρνηση Ερμπακάν σε παραίτηση.

ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ

Η τετραετία 1997-2001 ήταν για τους ισλαμιστές περίοδος νέας οριοθέτησης, προσαρμοσμένης σε μια νέα παγκόσμια συγκυρία. Το 1998 ανασυντάσσονται ως το Κόμμα της Αρετής προσβλέποντας αυτή την φορά σε στήριξη και από την ΕΕ η οποία προσφέρει κονδύλια σε οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλες μη-κυβερνητικές οργανώσεις. Το Δεκέμβριο του 1999 η ΕΕ θα έδινε στην Τουρκία υποψηφιότητα κράτους μέλους. Θέματα όπως αυτό της μαντίλας προβάλλονταν ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρά ως θρησκευτική υποχρέωση. Παράλληλα, διάφορα Ισλαμικά καθεστώτα όπως το Ιράν και το Αφγανιστάν αποδείχθηκαν μη αποδοτικά και διεφθαρμένα στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1990. Η ισλαμική αντίσταση στην Αλγερία και την Αίγυπτο αντιμετώπιζε με την κρατική καταστολή κατέφυγε στην αδιάκριτη βία αποξενώνοντας πολλούς υποστηρικτές της. Οι ΗΠΑ άρχισαν να κάνουν τον διαχωρισμό μεταξύ φονταμενταλιστών και μετριοπαθών

ισλαμιστών – δηλαδή σε συνεργάσιμους ισλαμιστές και ισλαμιστές που αντιτίθενται στις ΗΠΑ, χαρακτηρίζοντας τους δεύτερους ως τρομοκράτες.

Το 2001 οι Ρετζέπ Ταγίπ Ερτογάν, Αμπντουλάχ Γκιούλ και άλλοι αποχώρισαν από το κόμμα του Ερμπακάν σχηματίζοντας το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) που πληρούσε τις προδιαγραφές αυτής της νέας συγκυρίας και ενσωμάτωνε σε αυτό ένα μετριοπαθή ισλαμισμό και μια φιλοευρωπαϊκή πορεία. Το AKP, στην ηγεσία του έφερε ξανά μαζί μια συμμαχία επιχειρηματιών της επαρχίας, θρησκόληπτων διανοούμενων και της ελίτ στο χώρο του δημόσιου. Στην βάση του είχε υποστηρικτές τόσο στην επαρχία όσο και ανάμεσα στα κατώτερα στρώματα των πόλεων. Το κόμμα αυτό επιδίωκε την ενδυνάμωση του νεοφιλελεύθερου και εξαγωγικού Τουρκικού κεφαλαίου και την αποδυνάμωση των ριζοσπαστών ισλαμιστών.

Στις γενικές εκλογές του Νοέμβρη 2002 το AKP πήρε 34% των ψήφων και 60% των θέσεων στο κοινοβούλιο. Τρεις μήνες αργότερα ξεκίνησε η διαμάχη για το κατά πόσο θα επιτρεπόταν η χρήση των Αμερικανικών Βάσεων για να εισβάλουν στο Β. Ιράκ οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους. Με το 90% του πληθυσμού να είναι εναντίον του πολέμου η πλειοψηφία των βουλευτών του AKP αρχικά καταψήφισε το ενδεχόμενο. Μετά από μήνες επίμονης πίεσης από τον Ερτογάν, τελικά ψήφισε υπέρ.

Η βάση του AKP ανήμπορη να πιστέψει τον σφετερισμό της κληρονομιάς δεκαετιών ισλαμικού ακτιβισμού κατά μιας Άγγλο-Αμερικανικής εισβολής σε μουσουλμανική χώρα κατέφυγε σε εξηγήσεις όπως αυτή της ισλαμικής εφημερίδας Vakıf, ότι όλα αυτά είναι θέματα τακτικής που θα δυναμώσουν τους ισλαμιστές αργότερα. Τελικά οι ΗΠΑ αγνόησε την θετική ψήφο του κοινοβουλίου διότι προέβλεπε εισβολή και των Τουρκικών στρατευμάτων στο Β. Ιράκ. Κάτι που οι ΗΠΑ ήθελαν να αποφυγούν. Ασφαλώς στην όλη δυναμική το αντιπολεμικό κίνημα διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο να εμποδίσει την εισβολή στο Β. Ιράκ.

“ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ” ΕΡΤΟΓΑΝ

Όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης, εκτός του κόμματος των ακροδεξιών εθνικιστών του MHP, είναι υπέρ της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ. Η κατάρρευση της Τουρκικής λίρας το 2001 και η κρίση που κληρονόμησε η κυβέρνηση Ερτογάν «ξεπεράστηκε» στο όνομα της ΕΕ, σε βάρος των εργαζομένων, μέσα από ένα «εντυπωσιακό» πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων. Τα τελευταία 5 χρόνια ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας έφτασε το πρωτοφανές 7.5% ετησίως – ο πληθωρισμός έπεσε από 50% στο 10%, το έλλειμμα στο προϋπολογισμό περιορίστηκε κάτω από το 1%. Το 2006, στο σύνολο εξωτερικών επενδύσεων της τάξης των \$88δισ, τα \$17δισ ήρθαν από αμερικανούς επενδυτές. Η Τουρκία

σήμερα είναι η 17^η σε μέγεθος οικονομία στον κόσμο.

Είναι δυνατόν να απειλούνται τα συμφέροντα των στρατιωτικών με τέτοιους δείκτες; Η πολιτική του νεοφιλελευθερισμού δεν βοηθά ομοίμορφα όλα τους κλάδους επιχειρήσεων όπως ούτε και όλες τις επιχειρήσεις στον ίδιο κλάδο. Κάποιοι ενισχύονται και κάποιοι αποδυναμώνονται. Στην περίπτωση του Στρατού στη Τουρκία η πολιτική του νεοφιλελευθερισμού που προάγει το «λιγότερο κράτος» σημαίνει ότι οι στρατιωτικοί βλέπουν την επιρροή τους στην πολιτική ζωή της χώρας να περιορίζεται.

Η πτώχευση των παραδοσιακών κοινοβουλευτικών κομμάτων εμποδίζει τον ομαλό έλεγχο του στρατού στο κυβερνητικό επίπεδο. Χαρακτηριστικά, η εκλογή του Γκιούλ στην προεδρία, του επιτρέπει να αποφασίζει για όλους τους διορισμούς δικαστών και υψηλόβαθμων στρατιωτικών.

Η πολιτική που ακολουθεί το AKP, παρά τις ελάχιστες παραχωρήσεις σε εργαζόμενους και Κούρδους, είναι πάνω από όλα αντί-εργατική και αντί-κουρδική όπως άλλωστε φαίνεται και από την σημερινή προετοιμασία εισβολής των Τ. στρατευμάτων στο Β. (Κουρδικό) Ιράκ. Ωστόσο οι στρατιωτικοί επιζητώντας μια ακόμα πιο αντικουρδική και πιο αντεργατική πολιτική επιμένουν να κατηγορούν το AKP για αναρχοσοσιαλιστικό ισλαμισμό. Οι Ερτογάν και Γκιούλ επανειλημμένα έχουν δηλώσει ότι οι θρησκευτικές πεποιθήσεις πρέπει να διαχωρίζονται από την πολιτική και οικονομική διαχείριση της χώρας. Τέτοιες δηλώσεις έχουν πολλούς αποδέκτες όπως την ΕΕ, και τον «επιχειρηματικό κόσμο». Λίγο πριν τις εκλογές ο Ερτογάν αντικατέστησε πολλούς σκληροπυρηνικούς βουλευτές με μετριοπαθείς από τους επιλαχόντες του ψηφοδελτίου του AKP.

ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ ΦΤΕΡΝΑ

Αχιλλεως φτέρνα στην διακυβέρνηση του AKP αποτελούν οι εισοδηματικές ανισότητες που δημιουργήσε η οικονομική πολιτική του. Ανισότητες που επηρεάζουν απογοητευμένους υποστηρικτές της σοσιαλδημοκρατίας αλλά και κούρδους υποστηρικτές του AKP.

Με φόντο τις μεγάλες αντιπολεμικές διαδηλώσεις του 2003, την αντιεθνικιστική διαδήλωση 250,000 ανθρώπων στην κηδεία του Χραντ Ντινκ (υπερασπιστή ανθρωπίνων δικαιωμάτων αρμένικης καταγωγής που δολοφονήθηκε το περασμένο Ιανουάριο) και άλλες κινητοποιήσεις, η επαναστατική και Κουρδική αριστερά στην Τουρκία είχε την μεγαλύτερη της εκλογική επιτυχία από το 1965. Εξέλεξε 24 από τους 63 υποψηφίους της. Έχοντας υπόψη το μίσος των στρατιωτικών και εθνικιστικών κομμάτων όπως το MHP η νίκη αυτή αποτελεί το δεύτερο χαστούκι. Αποτελεί και την ελπίδα για το μέλλον του αντιεθνικιστικού, αντιπολεμικού και αντινεοφιλελεύθερου κινήματος. ■

ΤΟ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΣΑΡΚΟΖΥ

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η Γαλλία υπήρξε τα τελευταία χρόνια πρωτοπόρος του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Το σημαντικότερο επίτευγμα του γαλλικού κινήματος ήταν η καταψήφιση του ευρωσυντάγματος το 2005, ένα γεγονός που τότε συντάραξε όλη την Ευρώπη και έριξε σε κρίση την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το αποκορύφωμα για το γαλλικό κίνημα ήρθε την άνοιξη του 2006 όταν οι νέοι και οι εργαζόμενοι μαζί έστειλαν στα σκουπίδια το νομοσχέδιο της κυβέρνησης Βιλπέν που προωθούσε την «ελαστικότητα» στην αγορά εργασίας.

Η τεράστια αυτή ήττα της δεξιάς στην εξουσία κατέστρεψε την ικανότητα της να πάρει οποιαδήποτε πρωτοβουλία ενάντια στο κίνημα. Αυτό το γεγονός αύξησε αισθητά τη σημασία της εκλογικής αναμέτρησης, αφού η άρχουσα τάξη είχε άμεση ανάγκη να ορίσει την προεκλογική ατζέντα και να καταφέρει έστω ένα εκλογικό κύτπημα στο κίνημα, για να μπορέσει, με μια νέας κυβέρνησης να περάσει ξανά στην ανοικτή αντιπώθηση.

Για το αντικαπιταλιστικό κίνημα ζητούμενο ήταν η ανάγκη να βρει μια ενιαία πολιτική έκφραση, στο πρόσωπο ενός/μιας υποψηφίου της ριζοσπαστικής αριστεράς ο οποίος/α θα έκανε μια καμπάνια στη βάση των απαιτήσεων του κινήματος, ενώνοντας σε αυτή την εκστρατεία όλους εκείνους που βρίσκονται εδώ και χρόνια σε άμεση σύγκρουση με το σύστημα.

Αυτό για τη ριζοσπαστική αριστερά σήμαινε να ξεπεράσει τις διαφορές της, και να καταφέρει να βρει μια κοινή πολιτική βάση για όλα τα πολιτικά ρεύματα που τη συνθέτουν, από τους κομμουνιστές του ΚΚΓ, μέχρι τους τροτσκιστές της LCR, περνώντας από τους ριζοσπάστες οικολόγους και τους διάφορους συνδικαλιστές.

Αυτή η ανάγκη πολιτικής έκφρασης του κινήματος έγινε ακόμα πιο αισθητή λόγω του ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Σεγκολέν Ρουαγιαλ στάθηκε από την αρχή ανίκανο να ανταποκριθεί στις προσδοκίες του κόσμου της αριστεράς.

Για τη δεξιά, το ζητούμενο ήταν να μπορέσει να ανασυγκροτηθεί γύρω από ένα δυναμικό υποψήφιο ο οποίος θα έδινε νέα

ώθηση στο στρατόπεδο του, παρουσιάζομενος στο κόσμο ως μια εναλλακτική λύση και ως κάτι το εντελώς καινούργιο.

Έτσι, ο Σαρκοζύ διάλεξε να κάμει καμπάνια φλερτάροντας με τις θεματικές του φασίστα Λεπέν και προσπαθώντας σε κάθε ευκαιρία να διαχωρίσει τις προτάσεις του από το ενεργητικό της τότε τρέχουσας κυβέρνησης, της οποίας φυσικά συνέχιζε να είναι βασικό στέλεχος.

Ο Μπαϊρού, υποψήφιος της κεντρο-δεξιάς, πόνταρε στην εικόνα του ως άνθρωπος του κέντρου και της «εθνικής ενότητας», υπονοώντας πως για τα προβλήματα της γαλλικής κοινωνίας δεν ευθύνεται το σύστημα αλλά η κακοδιαχείριση του, η διαφθορά και η ανικανότητα των δύο μεγάλων κομμάτων.

Η εξέλιξη της εκλογικής αναμέτρησης ανέδειξε το Σαρκοζύ σε ξεκάθαρο νικητή.

Η ριζοσπαστική αριστερά απέτυχε στη προσπάθειά της να παραταχθεί ενωμένη, αφού αντί ενός κατέβασε τέσσερις διαφορετικούς υποψηφίους, στα πρόσωπα της γενικής γραμματέα του ΚΚ Μπιυφέ, του Ολιβιέ Μπεζανσενό για την LCR, του Ζοζέ Μποβέ για το ετερόκλητο ρεύμα ακτιβιστών με αναφορά το κίνημα για μια άλλη παγκοσμιοποίηση και τέλος της Αρλετ Λαγκιγιέ για την Lutte Ouvrière. (Η τελευταία είχε διαλέξει να μην συμμετάσχει καν στην εκστρατεία ενάντια στο ευρωσύνταγμα, απογοητεύοντας τον κόσμο που από το 1995, όταν η Lutte Ouvrière

εξασφάλισε 5,5% στις προεδρικές εκλογές, εναπόθεσε τις ελπίδες του στην συγκεκριμένη οργάνωση).

Εκτός από τον Μπεζανσενό που πήρε 4% και ενάμιση εκατομμύριο ψήφους, οι άλλοι τρεις υποψήφιοι καταποντίστηκαν, μη ξεπερνώντας το 2%. Κυρίως όμως αυτός ο κατακερματισμός μείωσε την ικανότητα του αντικαπιταλιστικού κινήματος να επιδράσει ουσιαστικά στη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας κατά την προεκλογική περίοδο, μετατοπίζοντας την προς τα αριστερά. Οι τέσσερις διαφορετικοί υποψήφιοι (με διαφορετικό τρόπο βέβαια ο κάθε ένας) ανταγωνίστηκαν ο ένας τον άλλο, κάτι που φορές οδήγησε και σε αχρειαστές σχεταριστικές εξάρσεις που επηρέασαν αρνητικά την συνολική τους εικόνα.

Η σοσιαλδημοκρατία, στην απουσία σοβαρού ανταγωνιστή στα αριστερά της, έκανε μια πολύ δεξιά εκστρατεία, προσπαθώντας να νικήσει το Σαρκοζύ στο δικό του πεδίο.

Χαρακτηριστικά, η Σεγκολέν Ρουαγιαλ σε μια έξαρση εθνικού φρονήματος δήλωσε πως ο κάθε γάλλος θα πρέπει να έχει στο σπίτι του την εθνική σημαία και να ξέρει να τραγουδά τον εθνικό ύμνο.

Το εκλογικό πρόγραμμα της Ρουαγιαλ καθώς και η όλη στάση και οι δηλώσεις της καθόλου δεν αντανάκλασαν τα αιτήματα του κινήματος ή τις προσδοκίες των εργαζομένων. Σε κανένα σημείο το Σοσιαλιστικό Κόμμα δεν φάνηκε να επιτίθεται του συστήματος ή των νεοφιλελεύθερων μέτρων που εφαρμόζονται στη Γαλλία από την εποχή του Μιττεράν.

Η ανικανότητα της σοσιαλδημοκρατίας να εμπνεύσει και να δημιουργήσει μια αριστερόστροφη δυναμική γύρω από την υποψηφιότητα της Ρουαγιαλ, εξηγεί πως ένα σημαντικό κομμάτι της εργατικής τάξης αφέθηκε να κοιτάξει προς τα δεξιά.

Στο βαθμό που η Ρουαγιαλ διάλεξε να διεξάγει την καμπάνια της γύρω από τους βασικούς άξονες που είχε θέσει ο συντηρητικός της αντίπαλος, ο τελευταίος φάνηκε σαφώς πιο αποφασιστικός και πειστικός, καταφέροντας να κερδίσει την εμπιστοσύνη των στρωμάτων της εργατικής τάξης που βρίσκονται στη χειρότερη οικονομικά θέση.

Αυτή η ανικανότητα της σοσιαλδημοκρατίας σε συνδυασμό με την απουσία μιας ενιαίας προσπάθειας από μέρους της ριζοσπαστικής αριστεράς εξηγεί δύο ακόμα φαινόμενα:

Το πρώτο είναι η διαφορά στο αποτέλεσμα του πρώτου γύρου μεταξύ της Ρουαγιαλ, που πήρε 26% – ένα ιστορικά ψηλό ποσοστό για το Σοσιαλιστικό Κόμμα – έναντι των άλλων αριστερών υποψηφίων. Εδώ ξεκάθαρα μίτησε η πίεση της θεωρίας της «χαμένης ψήφου». Φοβούμενοι μια επανάληψη του 2002, όταν ο φασίστας Λεπέν πέρασε στο δεύτερο γύρο, πολλοί αριστεροί ψηφοφόροι προτίμησαν να ψηφίσουν κατευθείαν τη «σίγουρη» υποψήφιο της αριστεράς.

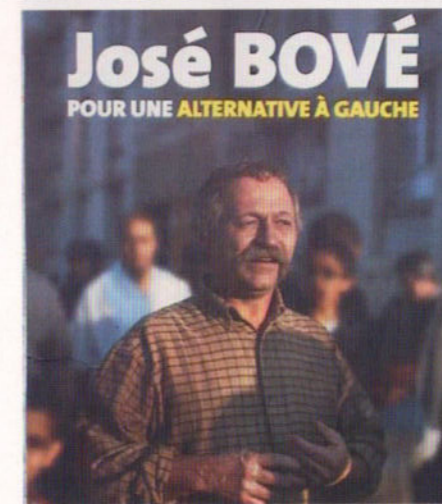
Το δεύτερο φαινόμενο είναι το ασυνήθιστα ψηλό ποσοστό που εξασφάλισε ο κεντρικός Μπαϊρού, της τάξης του 18%.

Πολλοί από τους λιγότερο συνειδητοποιημένους αριστερούς, πιστεύοντας πως ο Μπαϊρού ήταν ο μόνος ικανός να κερδίσει το Σαρκοζύ στο δεύτερο γύρο, όπως οι σφυγμομετρήσεις «βεβαίωναν», του έδωσαν τη ψήφο τους. Να σημειωθεί ότι ο Μπαϊρού υπήρξε επανειλημμένα υπουργός κυβερνήσεων της δεξιάς.

Το παράδοξο όπου ένας δεξιός υποψήφιος έλκυσε αριστερούς ψηφοφόρους φάνηκε στο δεύτερο γύρο, όπου πέραν του ενός στους δύο ψηφοφόρους του Μπαϊρού ψήφισαν για τη Ρουαγιαλ.

Ο Σαρκοζύ έκανε μια εκστρατεία με άξονα, τη ξеноφοβία και το ρατσισμό, την «τάξη και την ασφάλεια». Για κεντρικό του σλόγκαν πρόβαλε το «Travailler plus pour gagner plus», δηλαδή «περισσότερη δουλειά για να κερδίσουμε περισσότερα» - σε δεύτερη (προφανή μάλλον) ανάγνωση, «δούλεψε περισσότερο, να κερδίσουμε περισσότερα!». Πρότεινε όπως οι εταιρείες που εργοδοτούν εργαζόμενους σε υπερωρίες να μη χρειάζεται να πληρώνουν συνεισφορές στα διάφορα κρατικά ταμεία ευημερίας, κάτι που ισοδυναμεί με έμμεσες μειώσεις των μισθολογιών, αφού οι εργαζόμενοι εξαρτούνται από αυτά τα ταμεία για την ιατρική τους περίθαλψη ή τα επιδόματα ανεργίας. Αυτό είναι ένα μέτρο ξεκάθαρα υπέρ του κεφαλαίου, αλλά εν τι απουσία ουσιαστικής αντιπρότασης από τη Ρουαγιαλ, τα χαμηλόμισθα στρώματα της εργατικής τάξης πείσθηκαν από το Σαρκοζύ. Ο Σαρκοζύ πρότεινε, και το έκανε, τη δημιουργία ενός υπουργείου με το όνομα «Υπουργείο εθνικής ταυτότητας και μετανάστευσης», κάτι που ικανοποίησε πλήρως το φασίστα Λεπέν. Η δεξιά στροφή του Σαρκοζύ μείωσε τα ποσοστά του Λεπέν, που έπεσαν στο 10%, από το 17% που ήταν το 2002.

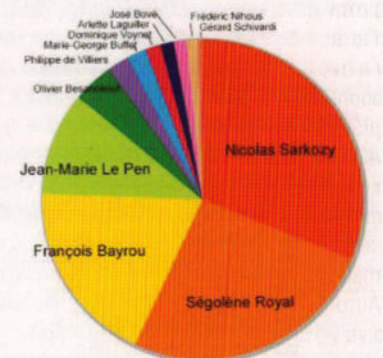
Οι εκλογές αυτές μεταφέρουν ένα σοβαρό μήνυμα στο αντικαπιταλιστικό κίνημα και στην αριστερά γενικότερα: Το κίνημα από μόνο του δεν αρκεί, χρειάζεται μια καθαρή πολιτική

έκφραση. Τα παλιά κόμματα της αριστεράς δεν αποτελούν πια επαρκή έκφραση του μεγέθους και της δράσης του κινήματος. Είναι οπότε ιστορικά αναγκαία η σύσταση μιας νέας αριστεράς, πιστής στο κίνημα και απόλυτα ταυτισμένης με τα συμφέροντα των νέων και των εργαζομένων. Παράδειγμα μιας τέτοιας αριστεράς είναι το νέο κόμμα Die Linke στη Γερμανία. Η Γαλλία χρειάζεται μια τέτοια αριστερά, η οποία να σπρώχνει το κίνημα μπροστά ενώνοντας σε μια πολιτική έκφραση τους αγώνες και δίνοντας πρόσθετη αυτοπεποίθηση στο κόσμο που δίνει αυτές τις μάχες καθημερινά.

Επόμενο βήμα για το κίνημα είναι η προσπάθεια που πρέπει να γίνει ενάντια στα αντιδραστικά μέτρα που εξήγγειλε ότι θα εφαρμόσει ο Σαρκοζύ. Σε πρώτο στάδιο, οι κυριότερες μάχες θα δοθούν στους πανεπιστημιακούς χώρους ενάντια στη προσπάθεια της κυβέρνησης να προχωρήσει στην πλήρη «αυτονομία» των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, κάτι που έχει ήδη εφαρμοστεί στην Αγγλία με τα γνωστά αποτελέσματα. Ο Σαρκοζύ επίσης θέλει να επιτεθεί στο δικαίωμα απεργίας επιβάλλοντας στο κλάδο των δημόσιων μεταφορών μια μίνιμουμ παροχή υπηρεσιών σε μέρες απεργίας. Οι δημόσιες μεταφορές είναι νευραλγικός τομέας αφού τα τελευταία χρόνια οι εργαζόμενοι του ήταν πρωτοπόροι στις μάχες ενάντια στα μέτρα της κυβέρνησης.

Κρίσιμη παράμετρος για την επιτυχία του κινήματος θα είναι η ικανότητα του να

συντονιστεί πανεθνικά και να συνδέσει τα διάφορα μέτωπα που θα ανοίξουν απέναντι στη νεοφιλελεύθερη κυβερνητική πολιτική. Εδώ ο ρόλος της αριστεράς θα είναι καθοριστικός. Θα χρειαστεί να παρθούν πρωτοβουλίες από τις πολιτικές οργανώσεις, κάτι που η LCR σήμερα επιχειρεί προτείνοντας τη δημιουργία επιτροπών βάσης ενάντια στα μέτρα της κυβέρνησης. Αυτός είναι και ο τρόπος για να δημιουργηθούν ξανά οι συνθήκες για τη σύσταση ενός νέου, ορατού και αποτελεσματικού πολιτικού σχηματισμού της ριζοσπαστικής αριστεράς. ■

ΣΕΡΝΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΝ ΔΩΡΟ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ ΚΙΣΑ!

Παρά τις διαμαρτυρίες κυπριακών και ευρωπαϊκών οργανώσεων που υποστηρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο Δώρος Πολυκάρπου οδηγείται ξανά στο δικαστήριο στις 18 Δεκέμβριο για έρανο που διεξήγαγε η οργάνωση για να σώσει τη ζωή μετανάστριας. (Πιο κάτω παρατίθενται τα γεγονότα σε συντομία).

Η αστυνομία, αφού δώξε και πέτυχε την επιβολή προστίμου στην οργάνωση, παρόλο που κανένας άλλος δεν έχει διωχθεί για χιλιάδες εράνους που διεξάγονται κάθε χρόνο, τώρα διώκει τον Πολυκάρπου ως άτομο, με γελοίες και ανυπόστατες κατηγορίες, με στόχο την επιβολή μέχρι και δύο χρόνων φυλάκιση!

Στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τους Υπερασπιστές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τονίζεται ότι «το κράτος θα λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει την προστασία από τις αρμόδιες αρχές οποιουδήποτε, ατομικά ή και σε συνεργασία με άλλους, εναντίον οποιασδήποτε βίας, απειλών, αντιμέτρων, πρακτικής ή νομικής δυσμενούς διάκρισης, πίεσης ή άλλης αυθαίρετης ενέργειας, σαν συνέπεια της νόμιμης άσκησης των δικαιωμάτων που αναφέρονται σ' αυτή τη Διακήρυξη» – άρθρο 12 της Διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών για τους Προασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αντ' αυτού, το κράτος προχωρεί στην ποινικοποίηση της ΚΙΣΑ και των στελεχών της σε μια απαράδεκτη και τιμωρητική ενέργεια που δεν έχει θέση σε ένα κράτος δικαίου αφού αποτελεί προσπάθεια εκφοβισμού της ΚΙΣΑ και των μελών της. Το γεγονός, μάλιστα, ότι γίνεται προσπάθεια να πληγεί προσωπικά πλέον ο Δώρος Πολυκάρπου ως άτομο, στοχεύει στη σπύλωση του ήθους και την υπόσκαψη της αξιοπιστίας τόσο του Προέδρου της ΚΙΣΑ όσο και της ίδιας της Οργάνωσης. Μιας οργάνωσης που υπερασπίζεται τα δικαιώματα των μεταναστών, των αιτητών ασύλου και των προσφύγων, για 10 χρόνια, με συνέπεια και ανιδιοτέλεια, κερδίζοντας το σεβασμό των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς.

Η ποινική δίωξη του Δώρου Πολυκάρπου αποτελεί το επιστέγασμα σειράς εχθρικών ενεργειών από το κράτος που περιλαμβάνουν:

- Ποινική δίωξη και επιβολή προστίμου το 2005 από το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων για μη έγκαιρη καταβολή κοινωνικών ασφαλίσεων για το προσωπικό της ΚΙΣΑ, παρά το ότι υπήρξε καθυστέρηση στην παραλαβή του σχετικού ποσού από την υπηρεσία που ήταν υπεύθυνη για Ευρωπαϊκό πρόγραμμα στο οποίο

συμμετείχε η ΚΙΣΑ και παρά τις διαβεβαιώσεις του Υπουργού και του Διευθυντή του Τμήματος ότι θα δινόταν παράταση, όπως συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις που αφορούν, μάλιστα, κερδοσκοπικές εταιρείες και πολύ σημαντικότερα ποσά. Κατάθεση αγωγής λιβέλου από αστυνομικό, τον οποίο κατάγγειλε δημόσια ο Πρόεδρος της ΚΙΣΑ για διαφθορά και ρατσιστική συμπεριφορά. Το κράτος μετέθεσε τον αστυνομικό, αναγνωρίζοντας έμμεσα το βάσιμο των καταγγελιών, ωστόσο άφησε εκτεθειμένο τον Δώρο Πολυκάρπου.

- Προσπάθεια υπόσκαψης της ΚΙΣΑ κατά την πρόσφατη διαμαρτυρία στο Μπλοκ 10, με ανυπόστατες κατηγορίες για υποκίνηση της εξέγερσης και της συνέχισής της. Υπογραμμίζεται ότι, παρόλο που ενώ ήταν ο ίδιος ο Πρόεδρος της ΚΙΣΑ που πέτυχε τον αίσιο τερματισμό της διαμαρτυρίας μετά από πολύωρες συζητήσεις με τους διαμαρτυρόμενους, το κράτος ευχαρίστησε μεν προσωπικά τον Πρόεδρο της ΚΙΣΑ, δημόσια δε απέκρυψε επιμελώς αυτή τη συμβολή.

- Εκδικητική και τιμωρητική στάση απέναντι σε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που κατάγγειλε διαφθορά λειτουργού της Υπηρεσίας Ασύλου.

Αυτή η εκστρατεία δίωξης, φήμωσης και σπύλωσης της ΚΙΣΑ πρέπει να αναχαιτιστεί. Διαφορετικά, κινδυνεύει η ύπαρξη και λειτουργία όχι μόνο της συγκεκριμένης οργάνωσης, αλλά και ευρύτερα όλων των οργανώσεων που υπερασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Τον Ιανουάριο του 2001, αποτάθηκε στην ΚΙΣΑ για βοήθεια οικιακή βοηθός, η οποία αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα υγείας, όμως δεν μπορούσε να τύχει νοσηλείας στο Μακάρειο νοσοκομείο επειδή ο εργοδότης της αρνείτο να καταβάλει τα απαιτούμενα έξοδα νοσηλείας της. Όταν το Μακάρειο Νοσοκομείο αρνήθηκε την εισαγωγή της μετανάστριας για επείγουσα χειρουργική επέμβαση, λόγω του ότι δεν είχαν καταβληθεί προηγούμενα έξοδα νοσηλείας της, η ΚΙΣΑ, ενόψει της σοβαρότητας της κατάστασης της υγείας της και της έλλειψης χρόνου, και μετά που ενημερώθηκε από τις αρμόδιες αρχές ότι δεν δίνονται άδειες διεξαγωγής εράνων για θέματα υγείας, εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία καλούσε το κοινό να καταβάλει εισφορές σε τραπεζικό λογαριασμό για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας.

2. Μετά από τη δημοσιοποίηση της υπόθεσης και πιέσεις της ΚΙΣΑ, η εγχείρηση έγινε δωρεάν. Η ΚΙΣΑ μετέφερε το ποσόν του εράνου, ύψους 573 ΛΚ, σε άλλο τραπεζικό λογαριασμό και δεσμεύτηκε δημόσια ότι αυτό θα διατεθεί προς όφελος αναγνωρισμένης πρόσφυγα που είχε ανάγκη εγχείρησης.

3. Η Αστυνομία καταχώρησε στις 4.12.2002 ποινική υπόθεση εναντίον του Προέδρου και της Ταμίας της ΚΙΣΑ για παράνομο έρανο. Το Δικαστήριο καταδίκασε τον Πρόεδρο της ΚΙΣΑ Δώρο Πολυκάρπου, σε 200ΛΚ πρόστιμο και 120ΛΚ έξοδα και εξέδωσε επίσης διάταγμα «... δήμευσης του ποσού, προϊόν του εράνου, το οποίο βρίσκεται κατατεθειμένο σε λογαριασμό που αναφέρεται στην απόφαση, στην Τράπεζα Κύπρου». Η ΚΙΣΑ κατέβαλε το πρόστιμο.

4. Στις 6 Δεκεμβρίου 2006, 4 ολόκληρα χρόνια μετά τη δικαστική απόφαση, ο Αστυνομικός Διευθυντής Λευκωσίας καταχώρησε δεύτερη ποινική υπόθεση εναντίον του Δώρου Πολυκάρπου προσωπικά και χωρίς να αναφέρεται στην ιδιότητά του ως Προέδρου της ΚΙΣΑ για «παρακοή διατάγματος δικαστηρίου και για κλεπταποδοχή».

Η Αστυνομία στηρίζει τις κατηγορίες της στο γεγονός ότι όταν αποτάθηκε στην Τράπεζα Κύπρου για να δημεύσει το προϊόν του εράνου, ο συγκεκριμένος λογαριασμός δεν ήταν πιστωμένος με το συγκεκριμένο ποσό. Το ποσό αυτό, ήδη από τον Ιούλιο του 2002, πολύ πριν δηλαδή την καταχώρηση της ποινικής υπόθεσης εναντίον της ΚΙΣΑ, είχε μεταφερθεί, όπως αναφέρεται πιο πάνω, σε άλλο λογαριασμό της ΚΙΣΑ.

ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ:

Α) Η νομοθεσία της Κύπρου παρουσιάζει κενό στη ρύθμιση θεμάτων εράνων και δεν προβλέπει την παραχώρηση άδειας για διεξαγωγή εράνων για σκοπούς υγείας, με το σκεπτικό ότι μια τέτοια ρύθμιση θα ισοδυναμούσε με παραδοχή αδυναμίας του κράτους να παρέχει την απαιτούμενη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε όλους τους δικαιούχους,

Β) Στη βάση εισήγησης της Νομικής Υπηρεσίας, και ενώ κατά τα άλλα διενεργούνται σωρεία εράνων για λόγους υγείας, το κράτος επιδεικνύει ανοχή σε τέτοιους εράνους και διώκει μόνο τις περιπτώσεις που εμπερικλείουν κατάχρηση ή εξαπάτηση,

Γ) Ακόμη και στην καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου εναντίον του Προέδρου της ΚΙΣΑ με κανένα τρόπο δεν αμφισβητήθηκε ο σκοπός διεξαγωγής του εράνου, ούτε τέθηκε το ενδεχόμενο κατάχρησης ή εξαπάτησης,

Δ) Η ΚΙΣΑ ανέλαβε και δημόσια δέσμευση διάθεσης του πιο πάνω ποσού σε αναγνωρισμένη πρόσφυγα,

Η ποινική δίωξη που άσκησε η αστυνομία το 2002 εναντίον του Προέδρου και της Ταμίας της ΚΙΣΑ αλλά και η παρούσα δίωξη συνιστούν

- Απαγορευμένη από το άρθρο 28 του Συντάγματος διάκριση.
- Απαγορευμένη διάκριση από το άρθρο 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με την άσκηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι και συνεταίριζοσθαι αφού πλήττει άμεσα τη δράση και λειτουργία της ΚΙΣΑ ως οργάνωσης.
- Απαγορευμένη διάκριση από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 12 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που απαγορεύει κάθε μορφής διάκριση σε σχέση με οποιοδήποτε δικαίωμα προβλέπεται από νόμο.
- Ανεπίτρεπτη εκστρατεία φήμωσης, υπόσκαψης και σπύλωσης της ΚΙΣΑ και του Προέδρου της, ασυμβίβαστης με τις πάλαι ποτέ διακηρυγμένες ανθρώπινες ελευθερίες και δικαιώματα, ενός κράτους δικαίου και δη Ευρωπαϊκού.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΣΑ:

Αφρικανική Διασπορά, Οργάνωση Αναγνωρισμένων Προσφύγων, Συμμαχία Σταματήστε στον Πόλεμο, Σύνδεσμος Κυπρο-Κουρδικής Φιλίας, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενάντια στο Ρατσισμό – Κύπρος, Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Φιλιππινέζων Εργατών, Κίνημα Απελευθέρωσης Ομοφυλοφίλων, Human Rights Education Network, Σύνδεσμος Ξένων Φοιτητών, ΚΙΣΑ-Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό, Nepalese Equality Partner Association for Nepal, Overseas Filipino Workers Family Club (Cyprus), Νεολαία Ενάντια στον Εθνικισμό, Περιοδικό Ανατροπή.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ, ΕΝΩ ΔΙΕΝΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΩΡΕΙΑ ΕΡΑΝΩΝ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΧΩΡΙΣ ΠΟΤΕ Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΝΑ ΠΡΟΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΔΙΩΞΕΙΣ, ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΕΙ ΣΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΟΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕ Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΑΣ, ΠΡΟΔΙΔΕΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.

Υπογράψτε το πιο κάτω ψήφισμα αποστέλλοντας e-mail στις διευθύνσεις: kisa@cytanet.com.cy anatropi.mag@gmail.com

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ!

Καταδικάζουμε έντονα την ενέργεια του Αστυνομικού Διευθυντή Λευκωσίας για την εκ νέου δίωξη της ΚΙΣΑ – Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη και Αντιρατσισμό – για τη διενέργεια το 2001 εράνου, που απέφερε το ποσό των 573ΛΚ, για κάλυψη των εξόδων εγχείρησης μετανάστριας, η ζωή της οποίας κινδύνευε.

Σημειώνουμε ότι η προηγούμενη καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου προέκυψε από το κενό στην κυπριακή νομοθεσία για θέματα εράνων για σκοπούς υγείας, παρά το γεγονός ότι το δικαστήριο δεν διαπίστωσε οποιοδήποτε δόλο στις ενέργειες της ΚΙΣΑ και παρά τη συμπάθεια που εξέφρασε προς την Οργάνωση και τη δράση της.

Το γεγονός ότι, ενώ διενεργούνται σωρεία εράνων για λόγους υγείας, χωρίς ποτέ η αστυνομία να προβαίνει σε διώξεις, και επιλέγει να το κάνει σε μια περίπτωση όπου κινδύνευε η ζωή μιας γυναίκας μετανάστριας, προδίδει τα πραγματικά κίνητρα της αστυνομίας που είναι η ποινικοποίηση της δράσης και η προσπάθεια εκφοβισμού της ΚΙΣΑ και του Προέδρου της. Μιας οργάνωσης που υπερασπίζεται τα δικαιώματα των μεταναστών, των αιτητών ασύλου και των προσφύγων, για 10 χρόνια, με συνέπεια, ανιδιοτέλεια και μαχητικότητα, κερδίζοντας το σεβασμό των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς.

Διαπιστώνουμε ότι η δίωξη του Προέδρου της ΚΙΣΑ αποτελεί κλιμάκωση σωρείας εχθρικών ενεργειών από το κράτος ενάντια στην ΚΙΣΑ, που έχουν ως στόχο ακόμα και το κλείσιμο της Οργάνωσης και απαιτούμε τον τερματισμό της ποινικοποίησης της ΚΙΣΑ και των μελών της και την απόσυρση της ποινικής δίωξης.

Απαιτούμε την ουσιαστική οικονομική στήριξη και θεσμική ρύθμιση της λειτουργίας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων με στόχο να αναπτυχθούν και να διαδραματίσουν πιο ουσιαστικό ρόλο στην κοινωνία. ■

«ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ, Η ΥΓΕΙΑ, ΤΑ ΔΑΣΗ ΠΟΥ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ, Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ, Η ΦΤΩΧΕΙΑ»

Ο συγγραφέας και δημοσιογράφος Περικλής Κοροβέσης*, που πρόσφατα εξελέγει βουλευτής με το ΣΥΡΙΖΑ στην Α' Αθήνας, μιλά για τη δυναμική των κινημάτων, τις αδυναμίες αλλά και τις δυνατότητες της Αριστεράς.

Ο Π. Κοροβέσης στη Βουλή, λοιπόν. Ποιον αισθάνεσαι ότι θέλεις να εκπροσωπήσεις με την παρουσία σου στη Βουλή;

Αυτό που αισθάνομαι ότι εκπροσωπώ είναι ένα κίνημα του οποίου υπήρξα μέλος από 14-15 χρόνων. Από την πρώτη φορά που μας πιάσανε στην Καισαριανή και με δειράνε οι μπάτσοι μέχρι σήμερα, το θεωρώ ενιαίο αυτό το πράγμα, άσχετα εάν δεν υπάρχει μια ενιαία πολιτική η οποία να το εκφράζει. Επομένως, λοιπόν, κατά κάποιο τρόπο είμαι οργανικό μέλος αυτού του κινήματος και αναγκαστικά δεν μπορώ να κινηθώ σε άλλη κατεύθυνση από αυτή την οργανική θέση που έχω. Εντούτοις, υπάρχει το πολιτικό πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ που είναι απολύτως σεβαστό και θεωρώ ότι ουδείς έχει το δικαίωμα να παίξει με το ΣΥΡΙΖΑ. Αλλά και κάποιες απόψεις που δεν είναι του ΣΥΡΙΖΑ αλλά που μπορούν να ενταχθούν στο ΣΥΡΙΖΑ, θα τις εκφράζω. Ή, όταν κάποια κοινοβουλευτική απόφαση δεν με βρίσκει σύμφωνο, θα διαφοροποιηθώ.

Πώς βλέπεις τη συνέχεια του ΣΥΡΙΖΑ, το μέλλον του; Θα εκφραστεί αυτή η προσπάθεια μέσα από τη συγκεκριμένη μορφή ή ο ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να γίνει κάτι άλλο, να μετασχηματιστεί; Όπως είπα προηγουμένως, υπάρχει ένα κίνημα το οποίο είναι αδιάσπαστο, έστω και εάν βρίσκεται σε υπολάνθονουσα κατάσταση. Πιστεύω ότι αν αυτό εκφραζόταν εκλογικά, αν κάποιος το εκπροσωπούσε σωστά, θα ήμασταν της τάξης του 15 με 20%. Λοιπόν αυτό το ποσοστό πρέπει να ξαναδώσουμε την ευκαιρία να αναγνωριστεί σε έναν φορέα όπως είναι ο ΣΥΡΙΖΑ. Το πρόβλημα δεν είναι φυσικά να βγάλουμε παραπάνω βουλευτές, αλλά πώς θα ανασυγκροτήσουμε αυτό το κίνημα, το οποίο μπορεί να εκφράζεται με πάμπολλες μορφές.

Πιστεύω ότι ο ΣΥΡΙΖΑ, που προς το παρόν είναι μια «ομπρέλα», σε δυναμική μορφή θα πρέπει να γίνει ένα είδος ΕΑΜ του 21ου αιώνα. Θα πρέπει στο άμεσο μέλλον όλα αυτά που γίνονται (ενάντια στην καταστολή ή για το περιβάλλον κ.ά.) να γίνονται με συνεργασίες, πρέπει

όλες οι οργανώσεις να συνεννοηθούν, για να μη χάνουμε δυνάμεις. Ύστερα, πιστεύω ότι πρέπει να γίνει μια ανατροπή και όλες οι αποφάσεις του ΣΥΡΙΖΑ να παίρνονται από τη βάση. Δηλαδή παντού να δημιουργήσουμε επιτροπές ΣΥΡΙΖΑ με άμεση δημοκρατία, και αυτό που αποφασίζεται στη βάση να μεταφέρεται προς το κέντρο - ενώ τώρα γίνεται το αντίθετο. Δηλαδή θέλουμε μια ανατροπή στον ΣΥΡΙΖΑ τέτοια, που η δημοκρατία να μην είναι στο μέλλον αλλά να είναι εδώ και τώρα.

Το θέμα με τη Μακεδονία, νομίζεις ότι μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε από τη μεριά του δικαιώματος, ότι η χώρα αυτή έχει αυτό το δικαίωμα, ή η συζήτηση που γίνεται έχει να κάνει με κάτι βαθύτερο, δηλαδή αυτό που λέμε πατριωτισμός στην Αριστερά. Πώς πρέπει να το προσεγγίσει αυτό το θέμα η Αριστερά; Καταρχήν αυτά που λέμε εθνικά θέματα είναι παρμένα από το λεξιλόγιο της ακροδεξιάς, στην πραγματικότητα είναι προβλήματα εξωτερικής πολιτικής. Τα πραγματικά εθνικά θέματα είναι άλλα: η Παιδεία, η Υγεία, τα δάση που καίγονται, η ακρίβεια, η φτώχεια. Αυτά είναι τα εθνικά θέματα που πρέπει να μας απασχολούν. Αντί γι' αυτά όμως, ασχολούνται με το φαντασιακό του εθνικισμού, που στην ουσία κρύβει έναν милитарισμό και αυτό σημαίνει παραπάνω Μιράζ, παραπάνω φάντομ, παραπάνω νεκροί αεροπόροι. Και στην ουσία αυτός ο милитарισμός βοηθάει τις πολυεθνικές, το στρατιωτικο-βιομηχανικό σύμπλεγμα, να παίρνουν «μίζες» οι απόστρατοι στρατηγοί κ.λπ. Επομένως λοιπόν η έννοια του πατριωτισμού είναι η πραγματική ζωή όλων των ανθρώπων που ζουν στην Ελλάδα, είναι το περιβάλλον είναι οι πλουτοπαραγωγικές της πηγές, η δημόσια κοινή περιουσία που την ξεπουλάμε. Θα μπορούσα να αναγνωρίσω μόνος μου τη Μακεδονία με το συνταγματικό της όνομα. Αυτό θα με κάνει βέβαια μισητό από μια μεγάλη μερίδα, αλλά δεν καταλαβαίνω γιατί μας πειράζει να υπάρχει ένα κράτος που να λέγεται Μακεδονία όταν σε πολλές περιοχές του κόσμου υπάρχουν

δεκάδες πόλεις που λέγονται Αθήνα, Σπάρτη κ.ά. Ούτε έχουμε διαμυρτηρηθεί όταν τον εθνικό ήρωα Μ. Μπότσαρη τον έχουν κάνει σταθμό στο μετρό στο Παρίσι...

ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΑΡΚΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΕΙΧΑΜΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΚΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Οι εξελίξεις στη σοσιαλδημοκρατία έχουν ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση στην Αριστερά. Πώς βλέπεις εσύ αυτές τις εξελίξεις και τη στάση της Αριστεράς απέναντι στη σοσιαλδημοκρατία; Καταρχήν, πρέπει να είναι σαφές ότι εκτός από την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού είχαμε και την πτώση της υπαρκτής σοσιαλδημοκρατίας. Είναι μια δεύτερη τραγωδία. Τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα έχουν μεταλλαχθεί σε κόμματα σαν το Δημοκρατικό κόμμα των ΗΠΑ, που δεν διαφέρει ουσιαστικά από τους Ρεπουμπλικανούς. Και τα δύο κόμματα είναι υπέρ του πολέμου, αλλά διαφωνούν στη διαδικασία... Η σοσιαλδημοκρατία είναι μέρος του ίδιου συστήματος με την Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κ.λπ. Με αυτά τα κόμματα δεν μπορεί να υπάρχει καμία συνεννόηση, είναι ένα μπλοκ που βρίσκεται απέναντί μας. Ιστορικά όμως, η σοσιαλδημοκρατία είναι μια πολύ μεγάλη ιστορική παράταξη που προσέφερε πολλά, ιδίως μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, με σοβαρό κοινωνικό έργο. Για να υπάρχει έδαφος για συνεργασία με τη σοσιαλδημοκρατία, θα πρέπει αυτή να συμφωνήσει σε ένα μοντέλο σαν το μεταπολεμικό σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο. Παράλληλα βέβαια θα πρέπει να κάνουμε ένα άνοιγμα και προς τον αναρχικό και εξωκοινοβουλευτικό χώρο. Μην ξεχνάμε ότι κάποτε η Αριστερά ήταν ενιαία, όπως για παράδειγμα στην Α' Διεθνή, με όλες

τις τάσεις και τα ρεύματα μέσα. Αν είχαμε μπει σε διαδικασία προσέγγισης με τη σοσιαλδημοκρατία, τώρα θα είμαστε μέρος της κρίσης του ΠΑΣΟΚ. Αν ξαναδιαμορφωθεί στην Ελλάδα σοσιαλδημοκρατία με ιστορικούς όρους, τότε θα δούμε το ζήτημα της συνεργασίας. Σε ένα πλαίσιο πολιτικό, για παράδειγμα σαν αυτό του Ελληνικού Κοινωνικού Φόρουμ.

Σκέφτεσαι για πρωτοβουλίες σε θέματα όπως τους φυλακισμένους, τους ομοφυλόφιλους ή για μια μεγάλη γκάμα θεμάτων μη «καθαρά πολιτικών»;

Νομίζω ότι αν μπορώ σε κάτι να συνεισφέρω, είναι σε τρεις τομείς: Ένας από αυτούς είναι η οικολογία. Ζούμε σε μια κατάσταση που δεν μπορούμε να αναπνεύσουμε, που πίνουμε μολυσμένο νερό και που, μετά την τεράστια οικολογική καταστροφή από τις πυρκαγιές, τα πράγματα θα γίνουν ακόμα χειρότερα. Πρέπει να υπάρχουν πρωτοβουλίες και κινήματα οικολογικά. Υπάρχουν αρκετές δυνάμεις και τέτοια κινήματα. Εγώ δεν θα γίνω φυσικά υποκατάστατό τους. Αν όμως κάποια στιγμή μπορώ να γίνω η φωνή τους μέσα στη Βουλή, θα το κάνω. Δεύτερο, είναι στον τομέα των δικαιωμάτων. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία γύρω στους 800.000 μετανάστες, από τους οποίους οι περισσότεροι είναι παράνομοι. Οι άνθρωποι αυτοί δεν ήρθαν στην Ελλάδα για τουρισμό, αλλά για να επιβιώσουν. Αυτοί οι άνθρωποι προσφέρουν, καλύπτουν ανάγκες. Ξέρω χωριά που οι μετανάστες, γυναίκες περιθάλπουν τους γέροντες, υποκαθιστώντας το κοινωνικό κράτος. Αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να νομιμοποιηθούν και πρέπει να αποκτήσουν ίσα δικαιώματα με όλους τους Έλληνες πολίτες. Όπως στο σοσιδηκό μοντέλο: με δύο χρόνια παραμονής δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές και στα πέντε χρόνια υπηκοότητα. Τρίτο, το πιο περιθωριακό κομμάτι της κοινωνίας με ενδιαφέρει ιδιαίτερα. Για παράδειγμα, τα δικαιώματα των τραβεστί. Δεν θα πάρω εγώ κάποια πρωτοβουλία, αλλά αν υπάρξει ένα κίνημα που να διεκδικήσει να μη δέρνουν τους τραβεστί στη Συγγρού ανηλεώς κάθε τόσο, εγώ θα πάω και θα το υποστηρίξω, χωρίς να υπολογίσω ότι δεν ταιριάζει στο προφίλ το δικό μου.

Όλα αυτά είναι απλώς ιδέες ή σχέδια;

Όλα αυτά τα πράγματα ελπίζω, με ένα καλό επιτελείο που φτιάχνουμε αυτή τη στιγμή, να τα μελετήσουμε και να ανταποκριθούμε, με τις ανάλογες πρωτοβουλίες. Σε περίπτωση δε που θεωρηθεί ότι τέτοιες παρεμβάσεις δεν συνάδουν με το προφίλ ενός βουλευτή, παίρνω τη νομιμοποίησή μου από τις διακηρύξεις διεθνών οργανισμών και από αυτά που έχω γράψει και υπογράψει ο ίδιος και που με δεσμεύουν. Δεν μπορώ να δράσω διαφορετικά από αυτά που έχω ήδη γράψει...

ΠΙΣΤΕΥΩ ΟΤΙ Ο ΣΥΡΙΖΑ ΣΕ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ ΕΑΜ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ.

Προεκλογικά, προς τιμήν τους κάποιοι υποψήφιοι του ΣΥΡΙΖΑ πήγαν στις φυλακές Κορυδαλλού. Μετεκλογικά, δεν πρέπει οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ να κάνουν κάτι ανάλογο;

Οποσδήποτε! Ήδη υπάρχουν συνεννοήσεις για να οργανώσουμε μια περιόδεία στις φυλακές. Θέλει φυσικά προετοιμασία. Αλλά θα γίνει.

Για όλες αυτές τις ευαισθησίες που αναφέρθηκαν και που πάνε πέρα από το συνολικό προφίλ του ΣΥΡΙΖΑ, τον εθνικισμό, το ρατσισμό για τους μετανάστες αλλά και τον κοινωνικό ρατσισμό, τα θέματα οικολογικής ευαισθησίας, τους φυλακισμένους, υπάρχει ένας μεγάλος αντίπαλος μέσα στη Βουλή, το ΛΑΟΣ. Το οποίο «προσωποποιεί» τον αντιδραστικό λόγο. Πώς νομίζεις ότι πρέπει να αντιμετωπίσει το ΛΑΟΣ ο ΣΥΡΙΖΑ;

Έχω γράψει επανειλημμένα ότι το νεοελληνικό κράτος δεν συγκροτήθηκε το 1821, αλλά από τους δωσιλόγους. Είχαμε 100.000 στρατό κατοχής, 50.000 ήταν οι δωσιλόγοι. Αυτοί διαμόρφωσαν το νεοελληνικό κράτος. Μετά την πολιτική και στρατιωτική ήττα της Αριστεράς στον εμφύλιο, αυτοί συνέχισαν να είναι ο πυρήνας του κράτους. Στην Ελλάδα η κρατική εξουσία είναι μοιρασμένη με μια ακραία παράδοση: ακροδεξιοί, χουντικοί, μεταξικοί. Φυσικό είναι λοιπόν να υπάρχουν ακόμη φορείς που έχουν μεταλλαχθεί, όπως είναι η περίπτωση του ΛΑΟΣ, η οποία προέρχεται από αυτή την κληρονομιά, αλλά επειδή δεν μπορούν να πουν ανοιχτά ότι είναι χουντικοί ή βασιλικοί κ.λπ., έχουν έναν παραπλανητικό μανδύα, έχουν

ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΔΡΑΣΩ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΕΧΩ ΗΔΗ ΓΡΑΨΕΙ.

πάρει λίγο απ' όλα. Αλλά πρέπει να δούμε τον πυρήνα αυτής της κατάστασης. Και αυτός ο πυρήνας είναι ό,τι πιο αντιδραστικό έχει σήμερα η ελληνική κοινωνία. Το πρόβλημα είναι ότι οι απόψεις του ΛΑΟΣ υπάρχουν και στην κυβέρνηση αλλά και σε άλλα κόμματα. Πρέπει να αποφευχθεί πάση θυσία να δημιουργηθεί η αίσθηση ότι είμαστε μια ομάδα ακροαριστερών που τσακώνεται στη Βουλή με μια ομάδα ακροδεξιών. Η δική μου τακτική απέναντι στο ΛΑΟΣ θα είναι να δώσω τη μάχη στο επίπεδο των ιδεών, με στόχο την εξουσία και όποιες απόψεις συμπλέουν με τις απόψεις του ΛΑΟΣ. Απ' ό,τι φάνηκε, θα έχουμε ένα είδος συγκυβέρνησης ΛΑΟΣ - ΝΔ. Στα πιο αντιδραστικά νομοσχέδια θα συμπλεύσει το ΛΑΟΣ. Οπότε θα έχουμε ένα τέτοιο μπλοκ εξουσίας, με το οποίο θα είμαστε αντιμετώπι. ■

ΑΝΘΡΩΠΟΦΥΛΑΚΕΣ

* Ο Περικλής Κοροβέσης μετέχει από μικρή ηλικία ενεργά στο κίνημα της Αριστεράς. Φυλακίστηκε και εξορίστηκε επί χούντας. Το πρώτο του βιβλίο, «Ανθρωποφυλακές» (1969, επανέκδοση 2007), μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες κάνοντας γνωστό στην Ευρώπη τα βασανιστήρια της περιόδου 1967-73. Εκτός από πεζά, έχει γράψει θέατρο, παιδικά και, τελευταία, ποίηση.

Τη συνέντευξη πήραν ο Πάνος Κοσμάς και ο Γιώργος Σαπουνάς και πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Κόκκινο», www.kokkino.org

Η ΓΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΗ

Ο σκηνοθέτης και δημοσιογράφος Αντώνης Αγκαστινιώτης φανερώνει πως – μετά από δεκαετίες εκμετάλλευσης του δράματος των συγγενών των αγνοουμένων – «η πολιτική ηγεσία του τόπου» καταφεύγει τώρα σε μεθόδους «κάλυψης και απόκρυψης».

Σ' όλες τις χώρες όπου τα τελευταία χρόνια υπήρξαν εθνικές συγκρούσεις, μαζί με την προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων συστάθηκαν και επιτροπές για την αλήθεια και τη συμφιλίωση. Σε κάποιες οι ένοχοι διώχθηκαν και φυλακίστηκαν ενώ σε άλλες τους απονεμήθηκε χάρη – με τον όρο ότι πρώτα θα ομολογούσαν το πως και το γιατί διέπραξαν αυτά τα εγκλήματα. Στην Κύπρο δεν συστάθηκε ποτέ καμία τέτοια επιτροπή. Όσοι επιμένουμε να μιλούμε και να γράφουμε γι' αυτά τα εγκλήματα συχνά πυκνά εισπράτουμε την κατηγορία του προδότη.

Παρόλο που άρχισαν να ανοίγονται μερικοί ομαδικοί τάφοι, οι πολιτικοί μας προχωρούν εντελώς ανεύθυνα. Μετά από δεκαετίες ολόκληρες, ξαφνικά ελπίζουν ότι θα παραδώσουν σε χρόνο ρεκόρ τα οστά αγνοουμένων στις οικογένειες των θυμάτων – στα γρήγορα.

Χρησιμοποιώ την λέξη «ανεύθυνα» γιατί μου είναι αδύνατο ν' αντιληφθώ τη ψυχρότητα του όλου εγχειρήματος. Πώς παραδίδεις ένα κιβώτιο με ανθρωπίνα οστά χωρίς κάποια εξήγηση; Ίσως για τους πολιτικούς να είναι μόνο κόκαλα, αλλά για τους συγγενείς των αγνοουμένων είναι κατιτί παραπάνω. Είναι ο πατέρας που ποτέ δεν χάρηκε, η μάνα που δεν πρόλαβε να βυζάζει το σπλάχνο της, ο σύζυγος που έφερνε ψωμί και ζεστασιά το βράδυ, ο αδελφός που δεν πρόλαβε να βγάλει μουστάκι, η αδελφή που πήρε μαζί στο χρώμα την κόκλα της να της κρατά συντροφιά.

Στη δική μου αντίληψη, η επιστροφή των οστών χωρίς εξηγήσεις, χωρίς απολογία, αποτελεί την ολοκλήρωση του εγκλήματος. Είναι η μεγαλύτερη επίδειξη αναιδίας των πολιτικών προς τους πολίτες.

Η επαφή μου με συγγενείς αγνοουμένων κι από τις δυο κοινότητες μου επιτρέπει κάποια συμπεράσματα που θα 'θελα να μοιρατώ. Μεταξύ των συγγενών των αγνοουμένων επικρατούν τρεις βασικές προσεγγίσεις:

1. Δεν με ενδιαφέρουν οι λεπτομέρειες, να μου επιστραφούν τα οστά για να κάνω μια αξιοπρεπή ταφή.

2. Θέλω να μάθω τις συνθήκες του θανάτου και

ΠΩΣ ΠΑΡΑΔΙΔΕΙΣ ΕΝΑ ΚΙΒΩΤΙΟ ΜΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΟΣΤΑ ΧΩΡΙΣ ΚΑΠΟΙΑ ΕΞΗΓΗΣΗ; ΊΣΩΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΚΟΚΑΛΑ... ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΟΜΩΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ.

να τιμωρηθούν οι ένοχοι.

3. Θέλω να μάθω τις συνθήκες του θανάτου έστω κι αν δεν απαιτώ πια την τιμωρία των ενόχων.

Η πρώτη προσέγγιση καθόλου δεν σημαίνει αδιαφορία και εννοείται μόνο ως άσκηση του δικαιώματος αυτής της επιλογής – όχι επικράτηση της ως επιβολή. Από τις τρεις η επικρατέστερη προσέγγιση είναι η τρίτη. Οι περισσότεροι συγγενείς θέλουν τουλάχιστο να μάθουν τις συνθήκες θανάτου των αγαπημένων τους. Αν είναι λίγοι αυτοί που απαιτούν την τιμωρία των ενόχων αυτό οφείλεται κύρια στο μεγάλο διάστημα που μεσολάβησε από το χρόνο εξαφάνισης των δικών τους.

Όμως οι εσκαφές γίνονται με «αθόρυβες» μπουλντόζες. Οι ηγεσίες και στις δυο πλευρές προσπαθούν να ολοκληρώσουν την διαδικασία όσο το δυνατόν πιο ανώδυνα πολιτικά. Κανείς να μην αναλάβει ευθύνες, κανείς να μην απολογηθεί, από κανένα να μην ζητηθούν εξηγήσεις. Να πάνε ένα πρωινό οι συγγενείς να παραλάβουν ένα κασόνι με οστά, αν είναι τυχεροί να υπάρχει και κάποιος ψυχολόγος εκεί να τους παρηγορήσει λίγο, και έξω της πόρτας.

Μετά θα βγουν στις τηλεοράσεις οι πολιτικοί και θα μας δηλώσουν ότι το θέμα δεν είναι πολιτικό αλλά «καθαρά ανθρωπιστικό» και γι' αυτό... δεν θα γίνουν άλλες δηλώσεις.

Ποιος κερδίζει όμως μέσα από αυτή τη σιωπή; Ο εθνικισμός και πάλι. Η κάθε πλευρά λίγο αργότερα θα δείχνει τα δικά της οστά και θα λέει, «δείτε τι μας έκαναν οι άλλοι», κανείς

δεν θα πει «δείτε τα κακά που κάναμε εμείς».

Γι' αυτό το λόγο είναι σημαντική η σύσταση μιας «Διακοινοτικής Επιτροπής για την Αλήθεια και τη Συμφιλίωση». Όταν η αλήθεια δείξει τις ευθύνες που βαραινούν την κάθε κοινότητα μόνο ντροπή και οργή θα μπορεί να νιώσει κάποιος. Το σημαντικό δεν είναι να μάθει ο Ελληνοκύπριος για τη σφαγή των Ελληνοκυπρίων στην Άσια (Pasakoy) και ο Τουρκοκύπριος για τη σφαγή των Τουρκοκυπρίων στην Τόχνη (Taskent), αλλά το αντίθετο.

Οι εγκληματίες είναι λίγο πολύ γνωστοί. Ίσως να μην τους γνωρίζουν όλοι αλλά είναι γνωστοί στους συγχωριανούς τους. Αν και προσωπικά θα ήθελα να δω αυτούς τους εγκληματίες πίσω από τα σίδερα, δεν μπορώ να είμαι βέβαιος για το όφελος. Μπορεί τα στόματα να κλειδωθούν και πολλοί ηθικοί αυτουργοί να μη ξεμπροστιαστούν ποτέ. Οι ένοχοι πρέπει να οδηγηθούν μπροστά σε μια Επιτροπή Αλήθειας και Συμφιλίωσης για να καταθέσουν τουλάχιστο τη μαρτυρία τους. Έτσι θα αποκαλυφθούν και αυτοί που έδιναν τις διαταγές, τα κίνητρα και τα συμφέροντά τους – η όλη τους πολιτική. Αυτό είναι και το σημαντικότερο για το μέλλον.

Όμως τέτοια θέληση δεν εκδηλώθηκε ποτέ από την «πολιτική ηγεσία του τόπου» – και στις δυο κοινότητες. Παρόλα τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν και τη βία που βιώσαμε το 1963/64, το 1967 και το 1974 σήμερα τουλάχιστο μπορούμε να βρισκόμαστε, να συζητούμε, να κτίζουμε φιλίες διεκδικώντας ολόκληρη την αλήθεια σαν τη βάση μιας πραγματικής συμφιλίωσης. Δεν θα μπορούσε κάτι τέτοιο να είναι και η βάση μιας πραγματικής πολιτικής αλλαγής; ■

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΙ' ΑΚΟΛΟΥΘΑΝΕ...

Ο Σπύρος Χατζηνικολάου, γιος του μέχρι πρόσφατα αγνοούμενου Δικαστή Χρίστου Π. Χατζηνικολάου, είπε στη κηδεία του πατέρα του:

«**Η** οικογένεια μου και εγώ θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους οι οποίοι μας στήριξαν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο στη μακρά πορεία τα 33 αυτά χρόνια.

Πρωτίστως, τους συγγενείς και φίλους για την ζεστή αγκαλιά και έγνοια τους.

Επίσης, όλους εκείνους οι οποίοι, στο μέτρο των δυνάμεων τους, προσπάθησαν να βάλουν τέρμα στο βάσανο της αβεβαιότητας:

Όλα τα προεδρεία όλων των επιτροπών συγγενών αγνοουμένων για τις χιλιάδες των ωρών που ξόδεψαν σε συσκέψεις, ταξίδια, συναντήσεις, διαδηλώσεις, επαφές, επιστολές.

Στον ακούραστο Νίκο Θεοδοσίου και την ομάδα του.

Στον αξέχαστο Γιάννη Λούμπα.

Ευγνωμοσύνη στον Θεόφιλο Γεωργιάδη που θυσίασε την ζωή του για την υπόθεση των αγνοουμένων.

Στο πρόσωπο του Ανδρέα Παράσχου, όλους τους δημοσιογράφους οι οποίοι κράτησαν το ζήτημα των αγνοουμένων ψηλά σε δημοσιότητα σε καιρούς δύσκολους.

Στην οικογένεια του Χατζηπαντελή και ειδικά στον Γιώργο, ο οποίος λεβέντικα πήρε στην πλάτη του εδώ και μήνες ήδη την υπόθεση των 9 της Γαλιούσσας.

Στην Ομάδα του Ηλία Γεωργιάδη και των επιστημόνων του για την αποτελεσματικότητα και διακριτικότητα με την οποία χειρίστηκε την διαδικασία ταυτοποίησης και παράδοσης των λειψάνων.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Sevgul Uludag, η οποία, με ρίσκο την προσωπική και οικογενειακή της ασφάλεια, έκανε το θέμα των αγνοουμένων στα Κατεχόμενα, από ανύπαρκτο και ερμητικά κλειστό σε θέμα πρώτης δημοσιότητας και μοχλό πίεσης και για την αγάπη και ζέση με την οποία περιέβαλε και συνεχίζει να περιβάλλει την υπόθεση ενός εκάστου των Ε/Κ αγνοουμένων, σαν να ήταν δικόι της εξαφανισμένοι συγγενείς.

Μόλις πριν λίγα χρόνια, και μετά την μερική χαλάρωση της διακίνησης στα οδοφράγματα του Αττίλα, η οικογένεια μου, έμαθε, με έκπληξη, ότι εκτός από Ελληνοκύπριο υπάρχουν και

Τουρκοκύπριοι αγνοούμενοι.

Για μας αυτό έπεσε σαν κεραυνός εν αιθρία.

Κανείς ποτέ στην πλευρά μας, επίσημος ή μη, δεν ανέφερε το θέμα.

Σιγά σιγά πλησιάσαμε κάποιους από εκείνους. Μας μίλησαν. Μας εξιστόρησαν το δράμα της κάθε οικογένειας. Τόσες πολλές ομοιότητες με την οικογενειακή μας περίπτωση. Τους πήραν κάποιοι άντρες... κάποιοι με πολιτικά κάποιοι με στολή...

Άκουσαν πυροβολισμούς κατόπιν... Κάποιος κάτι άκουσε... κάποιος είδε κάποιον που του έμοιαζε... κάποιος μάλλον νομίζει ότι τους είδε σε ένα γήπεδο μαζεμένους μέρες μετά.

Κι άλλη ιστορία, κι άλλη, κι άλλη.

Πανομοίωτη.

Άλλαξαν μόνο η εθνικότητα των ονομάτων των θυμάτων και φυσικά των δολοφόνων τους.

Με τον καιρό, δίπλα στα ονόματα του Ευαγόρα και της Αγνής, του Γιώργου και του Πανίκου, του Ηλία και της Μάχης, της Καίτης τα οποία κάθε αναφορά σε αυτά μας προκαλούσε σφιξίμο στο στομάχι και αμυχάνια, ήρθαν να προστεθούν ονόματα όπως της Λεϊλά Κιράλπ από την Τόχνη και του Φεβζί από την Αλαμινό.

Τις προάλλες μιλώντας με τον Τ/Κ γιατρό κ. Ρουστέμ, του οποίου η μητέρα, οι δύο αδερφές, τα δύο μικρά αδερφάκια, η γιαγιά του και άλλοι 15 συγγενείς του σφαγιάστηκαν από δικούς μας στην Μάραθα στον Σανταλάρη και στην Αλόα το 1974 μου έλεγε ότι δεν τρέφει πιά μίσος για

ΔΙΠΛΑ ΣΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΝΗΣ, ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΙΚΟΥ, ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΙΤΗΣ ΗΡΘΑΝ ΝΑ ΠΡΟΣΤΕΘΟΥΝ ΟΝΟΜΑΤΑ ΟΠΩΣ ΤΗΣ ΛΕΪΛΑ ΚΙΡΑΛΠ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΧΝΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΕΒΖΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΑΜΙΝΟ.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΕΡΙΚΗ ΧΑΛΑΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ ΕΜΑΘΕ ΜΕ ΕΚΠΛΗΞΗ ΟΤΙ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΟΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ.

τους δολοφόνους της οικογένειας του.

Το ίδιο πάντα μας έλεγε και η Μυροφόρα Λοΐζου, αρκεί να μάθαινε που βρίσκεται ο Χριστάκης της.

Θα ακουστεί παράδοξο και βλάσφημο για τον χώρο που βρισκόμαστε, αλλά, η δικιά μου οικογένεια δεν έχει καταφέρει να μαλακώσει τα αισθήματά της προς τους αυτουργούς δολοφόνους της Γαλάτειας και του Αγίου Ανδρονίκου παρά τα 33 χρόνια που πέρασαν.

Στην ατυχία μας, η οικογένεια μας υπήρξε από τις τυχερές.

Μάθαμε από τους πρώτους. Τελειώσαμε από τους πρώτους.

Καλή δύναμη τώρα σε όλους τους επόμενους.

Καλή δύναμη στην οικογένεια του Στέλιου Σαββίδη, του τελευταίου των 9: Θα είμαστε όλοι και σε αυτόν τον ύστατο αποχαιρετισμό.

Στους συντοπίτες μας, στις οικογένειες του Μαυρομάτη, του Κουουζιάνη, του Χαραλαμπίδη.

Στην Χαρίτα Μάντολες από την Ελιά της Κερύνειας, στον Χρήστο Σταύρου από το Δάλι, στον Πέτρο Σουππουρή από το Παλαίκυθρο, στην Μυροφόρα Λοΐζου από το Παλαίκυθρο, στην Ελένη από την Λεμεσό, στην Μάριη Κουρούπη από την Ελλάδα και σε όλους τους συμπάσχοντες φίλους των οποίων τα ονόματα τώρα μου διαφεύγουν.

Καλή δύναμη και στην Ντιντέμ Τσαϊλάρ από την Λουρουτσάνα, τον Αλή Εσενταλή από την Πετροφάνη, την Σεβιλιά Μπέρκ από τα Περβόλια Αμμοχώστου.

Είμαστε οι πρώτοι και ακολουθήσανε αναστημένοι χίλιοι νεκροί. ■

«Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΡΗΞΗ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ»

Ο Michael Lebowitz, μαρξιστής συγγραφέας που ζει στην Βενεζουέλα, δημοσίευσε πρόσφατα το καινούργιο του βιβλίο *Build It Now*, στο οποίο εξετάζει την δυνατότητα δημιουργίας ενός νέου «σοσιαλισμού για τον 21^ο αιώνα». Μιλά πιο κάτω για το χαρακτήρα και τις προοπτικές της Βολιβιανής Επανάστασης.

Στον τίτλο του τελευταίου κεφαλαίου του βιβλίου σου χρησιμοποιείς την φράση «Η Επανάσταση των Ριζικών Αναγκών». Με ποιο τρόπο τα γεγονότα στην Βενεζουέλα αποτελούν μια επανάσταση, και ποιος προωθεί αυτή την διαδικασία;

Μια επανάσταση δεν είναι ένα πραξικόπημα ή ένα συγκεκριμένο γεγονός – είναι μια διαδικασία. Μια επαναστατική διαδικασία εξελίσσεται στην Βενεζουέλα που δημιουργεί συνθήκες που εμπυχώνουν τον κόσμο από τα κάτω. Ταυτόχρονα διατηρεί σταθερά στο οπτικό της πεδίο τον στόχο της ανθρώπινης ανάπτυξης, από την οποία πηγάζει και η φράση στον τίτλο μου. Μια διαδικασία στην οποία τα χρήματα από τα πετρέλαια χρησιμοποιούνται τόσο για να στηρίξουν την ανάπτυξη ανθρωπίνων παραγωγικών δυνάμεων όσο και για να δημιουργήσουν νέες σχέσεις παραγωγής. Μια διαδικασία στην οποία μια νέα μορφή εξουσίας από τα κάτω – τα κοινωνικά συμβούλια – οργανωμένες γειτονίες που αποτελούνται από 200 έως 400 οικογένειες σε αστικές περιοχές, εξαπλώνεται ραγδαία. Πόσο αυτή η διαδικασία θα διαρκέσει δεν θα αποφασιστεί από αναλυτές, αλλά μόνο από μέσα στην πραγματική πάλη.

Ο Chavez σπρώχνει αυτή την διαδικασία μπροστά. Όμως ο Chavez δεν δρα στο κενό. Η απίστευτη ανταπόκριση που παίρνει από τις μάζες τον κάνουν να είναι αυτός που είναι. Στην απουσία αυτής της ανταπόκρισης, υποψιάζομαι ότι θα είχε απορροφηθεί στην προοπτική του «Τρίτου Δρόμου». Έτσι βλέπω μια διαλεκτική διαδικασία εδώ, μεταξύ της ηγεσίας και αυτών στην βάση της κοινωνίας.

Πως είναι οργανωμένοι αυτοί στην βάση της κοινωνίας; Στο βιβλίο σου μιλάς για την ανάγκη οικοδόμησης κάποιου είδους «πολιτικού οργάνου» ή κόμματος. Συμβαίνει αυτό; Πως θα μπορούσαν τα διαφορετικά τμήματα – “ανεπίσημοι” εργάτες που ζουν στα barrios, οι οργανωμένοι εργάτες στην συνδικαλιστική ομοσπονδία UNT, οι εργάτες

στην γεωργική βιομηχανία και οι αγρότες – να συγκλίνουν;

Στις τοπικές κοινότητες, αυτοί στην βάση είναι οργανωμένοι με διάφορους τρόπους, για παράδειγμα μέσα από επιτροπές κτημάτων, επιτροπές υγείας, επιτροπές υδατοπρομήθειας, άμυνας, αθλητισμού, κτλ. Και στα κοινωνικά συμβούλια το επίκεντρο των προσπαθειών είναι να συγκλίνουν αυτά τα ειδικά προβλήματα έτσι ώστε οι κοινότητες να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα τους συνολικά. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα προς την ενοποίηση αυτής της βάσης.

Όμως εξακολουθούμε να είμαστε πολύ μακριά από το να συνδέσουμε αυτές τις ξεχωριστές κοινότητες σε κοινά αιτήματα και την προώθηση της σύνδεσης τους με τους οργανωμένους εργαζόμενους, οι οποίοι τείνουν να είναι συγκριτικά σε καλύτερη μοίρα από τις μάζες στον ανεπίσημο τομέα [της μαύρης αγοράς]. Μέρος του προβλήματος είναι και το ότι η ομοσπονδία συντεχνιών UNT ήταν τόσο απασχολημένη με εσωτερικές τμηματικές αντιμαχίες που η ηγεσία που οι οργανωμένοι εργαζόμενοι μπορούσαν να παρέχουν είναι απούσα. Έτσι, αυτή την στιγμή, η ανάπτυξη ενός πολιτικού οργάνου το οποίο εγώ βλέπω ως απαραίτητο είναι μια πολύ αργή διαδικασία.

Η Βενεζουέλα εξακολουθεί να είναι μια καπιταλιστική, φτωχή κοινωνία. Υπήρξαν φιλόδοξα κοινωνικά προγράμματα στην υγεία, στον αλφαριθμητικό κ.ο.κ. Πόσο είναι δυνατόν να μεταρρυθμιστεί η κοινωνία της Βενεζουέλας χωρίς νέες επαναστατικές αναταραχές; Πιστεύω πως τα κοινωνικά προγράμματα έχουν κάνει μεγάλη διαφορά, όμως η επαναστατική ρήξη θα είναι απαραίτητη, αν αυτή η διαδικασία θα συνεχίσει την σοσιαλιστική πορεία της.

Στην απουσία μιας πολιτικής και πολιτιστικής επανάστασης, η επανάσταση αναπόφευκτα θα εκφυλιστεί. Πολιτιστική, εννοώ το πρόβλημα του χρόνιου μοτίβου των πελατειακών σχέσεων και της διαφθοράς – μια ασθένεια από την οποία ηγετικές φυσιολογικές των Chavista δεν έχουν ανοσία. Υπάρχουν

ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ Η ΕΝΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΓΕΓΟΝΟΣ – ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ. ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΕ ΣΤΗ ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΜΨΥΧΩΝΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ.

άνθρωποι γύρω από τον Chavez που θέλουν τον «Chavez χωρίς σοσιαλισμό». Αυτοί είναι άνθρωποι που το ενδιαφέρον τους για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων και ικανοτήτων των μαζών δεν είναι τόσο επιτακτικό όσο η επιθυμία [τους] για συγκέντρωση εξουσίας και ανέσεων για τις οικογένειές τους.

Η ταξική πάλη στην Βενεζουέλα είναι παντού. Υπάρχει μέσα στην πάλη κατά του Αμερικανικού Ιμπεριαλισμού και νεοφιλελευθερισμού και στην πάλη για πραγματική κυριαρχία. Υπάρχει μέσα στην πάλη μεταξύ της παλιάς ολιγαρχίας της Βενεζουέλας και της Βολιβιανής Επανάστασης [όνομα με το οποίο ο Chavez ονόμασε την διαδικασία στην Βενεζουέλα]. Υπάρχει στην πάλη μεταξύ των καπιταλιστών της Βενεζουέλας και των οργανωμένων εργατών και αγροτών, και υπάρχει ακόμα στην αυξανόμενη απόκλιση μεταξύ μιας νέας επίδοξης Βολιβιανής ολιγαρχίας και των μαζών.

Όλα αυτά διαδραματίζονται ταυτόχρονα, οι αντιφάσεις μέσα στο ίδιο το στρατόπεδο των Chavista υποδεικνύουν τη πιο άμεση απειλή στην πρόοδο της επανάστασης. Αποκαλύπτουν το φράγμα που πρέπει να αφαιρεθεί για να μπορέσει να προχωρήσει σε άλλα μέτωπα. Όμως, με πιο τρόπο αυτό θα συμβεί εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

Σε ποιο βαθμό αποτελεί το κράτος εμπόδιο

στο σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της Βενεζουέλας; Παράθετείς [στο βιβλίο σου] το σχόλιο του Μαρξ για την Παρισινή Κομμούνια του 1871, όταν οι εργάτες για σύντομο χρονικό διάστημα είχαν την εξουσία της πόλης στα χέρια τους. Επιχειρηματολόγησε, βασισμένος πάνω σε εκείνη την εμπειρία, ότι οι εργάτες δεν μπορούν να πάρουν τον έλεγχο πάνω στον «υφιστάμενο κρατικό μηχανισμό». Αυτό σημαίνει ότι το κράτος πρέπει «να συντριβεί» ή μπορεί να μετασχηματιστεί;

Μέχρι στιγμής το υφιστάμενο κράτος της Βενεζουέλας υπήρξε ένα τεράστιο εμπόδιο – ακόμα και στην εγκαθίδρυση των κοινωνικών προγραμμάτων. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι όλα τα επιτυχημένα προγράμματα που έχουν συσταθεί ξεκίνησαν μέσα από την δημιουργία «αποστολών» οι οποίες παράκαμψαν τις

σημαντικές χώρες την στήριξη των οποίων χρειάζεστε για να ελέγχετε την Αμερικανική επιθετικότητα εναντίον σας.» Όμως οι μάζες στην Μέση Ανατολή κατάλαβαν την σημασία της αντίδρασης της Βενεζουέλας και γιόρτασαν το βασισμένο σε αρχές απότομο θάρρος του Chavez που πήρε αυτή την απόφαση – απόφαση που έκανε την αδράνεια των δικών τους κυβερνήσεων τόσο ορατή.

Σε περισσότερη αμφισβήτηση είναι το θέμα της διάσχυσης ομιλίας του Chavez στα HE [στην οποία αποκάλυψε τον Μπους «διάβολο»]. Η σοφία των ειδημόνων τοπικά και διεθνή θα έλεγε, «Κοιτάτε, με εκείνη την ομιλία ο Chavez πέταξε τις πιθανότητες της Βενεζουέλας από το να πιάσει μια θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ». Ο Chavez μιλώντας όπως μιλά στις μάζες της Βενεζουέλας, έχει ηλεκτρίσει τις

υφιστάμενες κρατικές δομές. Και τώρα ένα νέου είδους κράτος έχει την δυνατότητα να εμφανιστεί, με την μορφή των κοινωνικών συμβουλίων, το οποίο δημιουργεί τις βάσεις για εξουσία από τα κάτω – παρόμοιο με αυτό που ο Μαρξ είδε στην Παρισινή Κομμούνια.

Άρα, ναι, ένα νέο είδος κράτους χρειάζεται, όμως πως ακριβώς αυτό θα τοποθετηθεί στην Βενεζουέλα ή αλλού δεν θα ακολουθήσει απαραίτητα μια ειδική φόρμουλα. Μόνο ένα κράτος το οποίο είναι δημοκρατικό και αποκεντρωτικό, μπορεί να επιτρέψει την πλήρη ανάπτυξη των εργαζομένων.

Και η διεθνής διάσπαση; Υπάρχει κίνδυνος απομόνωσης της Βενεζουέλας από άλλες χώρες;

Ναι, υπάρχει. Η Βενεζουέλα χρειάζεται διεθνή στήριξη και χρειάζεται να μην είναι απομονωμένη. Έχοντας πει αυτό, όμως, το ερώτημα είναι τι είδους απομόνωση και τι κάνει κανείς για να την αποφύγει;

Κάποιοι λένε, «Πρέπει να κάνουμε ότι είναι δυνατόν για να κερδίσουμε την κοινή γνώμη να στηρίξει την Βολιβιανή Επανάσταση.» Τέτοιοι τύποι λένε, «Αα, όχι, μην αποσυρέτε τον πρεσβευτή σας από το Ισραήλ σε απάντηση στις βιαιοπραγίες κατά των Λιβανέζων και Παλαιστινίων – θα αποξενώσετε

ταυτίζεται και εκφράζει τις σκέψεις των μαζών. Όταν ακολουθεί αυτά του τα ένστικτα, είναι άψογος.

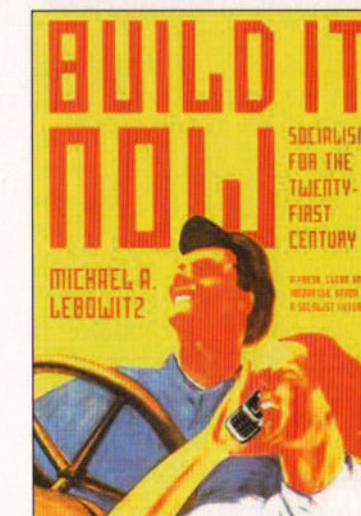
Η ευθύνη για να αποτραπεί η διεθνής απομόνωση ανήκει στην διεθνή αριστερά. Είναι ευθύνη των σοσιαλιστών να μάθουν τι συμβαίνει στην Βενεζουέλα και να διαδώσουν την ιδέα της χρήσης των πετρελαϊκών πόρων για την δημιουργία νέων παραγωγικών σχέσεων, την έκταση και την ποικιλία προγραμμάτων που στηρίζουν την ανάπτυξη των ικανοτήτων του λαού, την δημιουργία κοινωνικών συμβουλίων, και τι συμβαίνει με τους χώρους απασχόλησης και με τα κλιμάκια λήψεων αποφάσεων των εργαζομένων.

Τι έχει αλλάξει τους τελευταίους 12 μήνες;

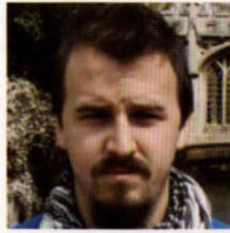
Ίσως οι πιο σημαντικές αλλαγές είναι η ανάπτυξη των κοινωνικών συμβουλίων και η έκταση στην οποία η οργανωμένη εργατική τάξη, με το να διασπαστεί οργανωτικά, δεν διαδραματίζει προς το παρών κάποιο σημαντικό ρόλο στην διαδικασία. Το ουσιαστικό ερώτημα είναι, τι θα φέρει ο επόμενος χρόνος; Ο Chavez τόνισε την ανάγκη να εμβαθύνει η σοσιαλιστική διαδικασία και να ενώσει τον κόσμο σε ένα μοναδικό κόμμα της επανάστασης. Τι θα σημαίνει αυτό στην πράξη είναι αξεκαθάριστο.

Πιστεύω πως η ανομοιογενής εκστρατεία που έγινε για λογαριασμό του Chavez στις τελευταίες εκλογές είναι μια ξεκάθαρη αντανάκλαση των έντονων αντιθέσεων μέσα στο στρατόπεδο των Chavistas. Στην απουσία ενός αγώνα που να μετατοπίζει την εξουσία στην βάση των δυνάμεων των Chavistas, δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος για την εμβάθυνση της σοσιαλιστικής διαδικασίας, και πιστεύω πως ένα μοναδικό κόμμα θα είναι μάλλον εμπόδιο παρά εργαλείο για την προώθηση μίας σοσιαλιστικής πορείας. Εν' ολίγοις, πιστεύω ότι δυνητικά μπαίνουμε σε μία νέα φάση ταξικής πάλης στην Βενεζουέλα. ■

* Ο Michael Lebowitz έδωσε την πιο πάνω συνέντευξη στο περιοδικό Socialist Review απ' όπου και αναδημοσιεύουμε.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ CHAVISTAS ΚΑΙ ΤΟΥΣ ANTI-CHAVISTAS

Ο George Ciccariello-Maher* εξηγεί πως το βάθεμα της Βολιβιανής επανάστασης σημαίνει τη σύγκρουση με τους αντί-Chavistas αλλά και τη ρήξη των ριζοσπαστικοποιημένων Chavistas με τους μετριοπαθείς και γαφειοκρατικοποιημένους Chavistas.

Εδώ και πολύ καιρό επικρατεί ένας μύθος σε πολλές αναλύσεις για την Βενεζουέλα: όταν συζητάμε για την επανάσταση στην Βενεζουέλα, οι ουσιαστικοί πρωταγωνιστές μπορούν να εκφραστούν μέσα από το δίδυμο «Chavistas/anti-Chavistas».

Όμως τα σφάλματα που πηγάζουν από ένα τέτοιο διπολικό πλαίσιο είναι πάρα πολλά για να τα απαριθμήσουμε. Περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την λανθασμένη αντίληψη ότι ο Chavez δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα μονοκράτορα που ηγείται ένα προσωποποιημένο κίνημα διαμορφωμένο να επικεντρώνει την εξουσία στα χέρια του. Επιπλέον, δεν μπορούμε ούτε να ξεκινήσουμε να αντιληφθούμε το πρόσφατο κάλεσμα για ένα ενωμένο σοσιαλιστικό κόμμα και την διάλυση του MVR μέσα από το πλαίσιο Chavistas εναντίον Αντιπολίτευσης. Όμως οι κίνδυνοι είναι πάνω από όλα πολιτικοί: σμίγοντας ολόκληρο το εκλογικό μπλοκ των "Chavista" σε μια ομοιογενή μάζα, διατρέχουμε τον κίνδυνο να παραβλέψουμε αυτό ακριβώς που είναι το πιο ριζοσπαστικό στην όλη διαδικασία.

Ενώ η εσωτερική δυναμική του επαναστατικού κινήματος μετατρέπεται και μετατοπίζεται, σε πολλούς άξονες, κριτήρια και συμμαχίες, για αναλυτικούς και πολιτικούς σκοπούς, είναι χρήσιμο να εισάξουμε την ιδέα ότι υπάρχουν δύο Chavismos. Από την μια μεριά είναι οι μεσοβέζικοι, σοσιαλδημοκράτες Chavistas, που κατέχουν τα υψηλότερα πόστα στην κυβέρνηση, και που στην πλειοψηφία τους αντιπροσωπεύονται από το ρεύμα κεντριστών στο MVR και PODEMOS. Η τελευταία αυτή οργάνωση, μια εκ παραδοχής σοσιαλδημοκρατική εκλογική συμμαχία, έχει μια αποκαλυπτική ιστορία, έχει πρόσφατα (το 2003) διασπαστεί από το αντιπολιτευτικό κόμμα κεντριστών το MAS ... στις [εκλογές της] 3 Δεκεμβρίου, το PODEMOS πήρε την δεύτερη θέση μετά το MVR ανάμεσα στις γραμμές των Chavistas, παίρνοντας πάνω από 750,000 ψήφους.

Ίσως πιο ουσιαστικό από την κεντρική οριοθέτησή του, αυτό το τμήμα

είναι ιδεολογικά το λιγότερο εχθρικό προς, και άρα περισσότερο τρωτό στην γραφειοκρατικοποίηση και διαφθορά. Ο ίδιος ο Chavez πρόσφατα μίλησε για την ανάγκη να ανεμίσει «δύο σπαθιά ... ένα κατά της διαφθοράς και ένα κατά της γραφειοκρατικοποίησης». Είναι για αυτό πάνω από όλα που τα πιο ριζοσπαστικά τμήματα [των Chavistas] βλέπουν με περιφρόνηση τους κεντριστές Chavistas.

Απ' την άλλη, υπάρχουν οι ριζοσπαστικοί Chavistas. Αυτοί αντιπροσωπεύονται εκλογικά σε μερικά τμήματα του MVR, σε μερικά ρεύματα μέσα στο κόμμα Homeland for All (PPT) και πάνω από όλα στο Κομμουνιστικό Κόμμα (PCV), στους Turumaros και το σκληροπυρηνικό Venezuelen Popular Unity (UPV). Όμως πέρα από ένα εκλογικό ρεύμα, οι ριζοσπαστικοί Chavismo είναι πάνω από όλα ένα φαινόμενο που βγαίνει από τα κάτω και γίνεται ορατό στις μαζικές κινητοποιήσεις που πιέζουν για συνέχιση της διαδικασίας και με συνέπεια αντιστρατεύονται.

Όμως πέρα από ένα καθ' αυτό εκλογικό σχήμα, οι ριζοσπαστικοί Chavismo είναι πάνω από όλα ένα φαινόμενο της βάσης, [που].... συστηματικά πολεμούν κατά της γραφειοκρατικοποίησης και της διαφθοράς σε όλες της τις μορφές. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι το UPV και οι Turumaros είναι κόμματα μικρών εκλογικών ποσοστών, η επίδραση που έχουν στην βάση του κινήματος είναι δυσανάλογη Πολλοί που ψηφίζουν το κυρίαρχο MVR λόγω της ταύτισης του με τον Chavez, επιτίθενται στην ηγεσία του κόμματος για την μετριοπάθεια της και την υποτιθέμενη διαφθορά. Σε αυτό το τμήμα, η σοσιαλιστική πάλη και η συμμετοχή σμίγουν σε ένα σύμφωνο ρεύμα, που ουσιαστικά τους διαχωρίζει από το κέντρο.

Σε τι βοηθάει στην κατανόηση της Chavismo και της κοινωνίας της Βενεζουέλας γενικότερα αυτός ο διαχωρισμός; Αντί για μια διπολική αντίληψη της κοινωνίας, κερδίζουμε την «διακριτικότητα» ενός πλατύτερου τρικομματικού σχήματος που αποτελείται από τους αντί-Chavistas, τους μετριοπαθείς

Chavistas, και τους ριζοσπαστικούς Chavistas. Έτσι αντί να διακρίνουμε μόνο εκλογές και την «εδραίωση της εξουσίας», γινόμαστε πιο παρατηρητικοί στο γεγονός ότι το «βάθεμα της επανάστασης στην Βενεζουέλα» σημαίνει και

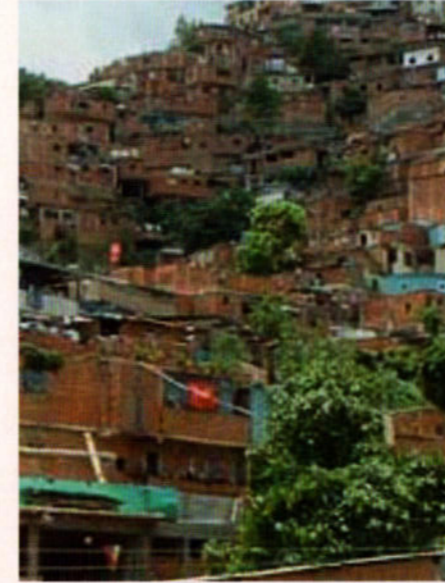
τα κτυπήματα ενός τμήματος των Chavistas από ένα άλλο, μέσα στα πλαίσια μιας τυπικής εκλογικής ενότητας. Επιπλέον μπορούμε να δούμε ότι η πρόσφατη διάλυση του MVR από τον Chavez μοιάζει περισσότερο με πολιτιστική επανάσταση παρά ένα βήμα προς την απολυταρχία, καθώς στόχος αυτής είναι η κάθαρση του κινήματος από διεφθαρμένους μετριοπαθείς.

Εκτός από αυτές τις προγραμματικές και ιδεολογικές διαφορές, μπορούμε να συντάξουμε ένα τέτοιο τρικομματικό όραμα ποσοτικά. Η επίσημη «αντιπολίτευση» που αντιπροσωπεύεται από την εκστρατεία Rosales και ιδεολογικά διαφορές, μπορούμε να συντάξουμε ένα τέτοιο τρικομματικό όραμα ποσοτικά. Η επίσημη «αντιπολίτευση» που αντιπροσωπεύεται από την εκστρατεία Rosales μάζεψε κάτι παραπάνω από το ένα τρίτο των ψήφων.

Τα άλλα δύο τρίτα μπορούν να μοιραστούν μεταξύ των μετριοπαθών και των ριζοσπαστικών Chavismo. Ο υπολογισμός είναι δύσκολος δεδομένης της τάσης των Chavistas

όλων των αποχρώσεων να ψηφίζουν MVR (το κόμμα πήρε 66 % του συνόλου των ψήφων των Chavista), είναι όμως σημαντικά ορατό στην ανάλυση των ψήφων που συγκέντρωσαν οι PODEMOS (31% των μη-MVR Chavista ψήφων), PPT (23 % των μη-MVR Chavista ψήφων) and the PCV (13% των μη-MVR Chavista ψήφων), αντίστοιχα.

Ποια, κατ' επέκταση, είναι η συνέπεια του να έχουμε ως αφετηρία μια τρικομματική, αντί δικομματική, κοινωνία στην Βενεζουέλα; Πρώτα, θα υποχρεωθούμε να υποβαθμίσουμε το ρόλο της παραδοσιακής «αντιπολίτευσης». Εδώ, οι πολιτικοί κίνδυνοι της διάκρισης είναι ξεκάθαροι: ένας διπολικός διαχωρισμός ανάμεσα σε Chavistas και αντιπολίτευσης δίνει πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα στα πλουσιότερα ολιγαρχικά τμήματα της κοινωνίας στην Βενεζουέλα. Τα αντιπολιτευτικά MME, το ισχυρότερο όπλο αυτών των ολιγαρχιών,

με απόλυτη σαφήνεια όταν επανειλημμένα περιέγραφαν τον Rosales ως τον «υποψήφιο εθνικής ενότητας.» Αυτή η «αντιπολίτευση» αποτελεί το ένα τρίτο του εκλογικού σώματος.

Η δεύτερη συνέπεια αυτής της τρικομματικής θεώρησης είναι η υπόσκαψη αυτού που είναι κοινώς αντιληπτό ως πολιτικό «κέντρο». Αυτή η κατηγορία είναι διαφορετική όπου και αν την συναντούμε, που εξ' υπακοίει μια αυθαίρετη δικομματική θεώρηση του κόσμου που αποθαρρύνει όλες τις μορφές ριζοσπαστικοποίησης, που όμως είναι ακόμα πιο αβάσιμη στην σημερινή συγκυρία στην Βενεζουέλα. Ψάχνοντας το «κέντρο» μεταξύ των Chavismo και της δεξιάς αντιπολίτευσης οδηγεί στο ίδιο πρόβλημα που αναφέρθηκε πιο πάνω: με το να δίνουμε το προνόμιο στην επίσημη «αντιπολίτευση» ως ένα από τους δύο πόλους σε μια διπολική σχέση, κάνουμε ξανά τη δουλειά των ολιγαρχών.

Σε συντομία, ξεκινώντας από μια πιο σωστή θεώρηση της δυναμικής των Chavismo, ολόκληρη μας η θεώρηση της πολιτικής κοινωνίας της Βενεζουέλας επηρεάζεται: η πλάνη μιας και μοναδικής «αντιπολίτευσης» και ενός σταθερού «κέντρου» χάνουν κάθε σημασία. Τα πράγματα είναι αμέσως πιο σύνθετα, αλλά και πιο απτά επαναστατικά: σπάσαμε τον αναλυτικό ασφυκτικό κλοιό που επέβαλε στις αντιλήψεις μας η μακρόχρονη ιστορία της ολιγαρχικής κυριαρχίας, μια κυριαρχία στην οποία 10% του πληθυσμού ισοδυναμεί με το 90% και κάνοντας αυτό, εκτελούμε και θεωρητικά ακριβώς την ίδια χειρονομία που η Επανάσταση στην Βενεζουέλα εκτέλεσε πολιτικά.

Όμως, κάποιος θα μπορούσε να διερωτηθεί, ποιο είναι ο πολιτικός κίνδυνος στο να κάνουμε κάτι τέτοιο; Αυτοί οι κίνδυνοι εστιάζονται στην ανάγκη να είναι κανείς σε επαγρύπνηση για ανεπαίσθητες διεισδύσεις αυτού του φιλελεύθερο-ολιγαρχικού διπολισμού, ιδιαίτερα στις κατά όνομα ριζοσπαστικές ή αριστερές συζητήσεις στην Βενεζουέλα.

Για παράδειγμα ας πάρουμε, τις πρόσφατες προσπάθειες του Νίκολας Κοζλόφ «να βάλει σε τάξη τους προοδευτικούς» στο θέμα της Βενεζουέλας (βλέπε τα διάφορα άρθρα του στο Venezuela Analysis και Counterpunch). Μια σύντομη επισκόπηση των άρθρων του Κοζλόφ δείχνει ότι σχεδόν το κάθε ένα από αυτά εξάγει το ουσιαστικό περιεχόμενο του από μια και μοναδική πηγή: την κεντρία «οργάνωση ανθρώπων δικαιωμάτων» Pronvea. Ο Κοζλόφ δικαιολογεί την ευλάβεια του στη Pronvea ισχυριζόμενος ότι η οργάνωση δεν είναι «ούτε κατά προσέγγιση όργανο της δεξιάς αντιπολίτευσης.» Αυτό είναι αλήθεια, όμως αυτή η χειρονομία επιδεικνύει επίσης ότι η εγκυρότητα της προοπτικής της Pronvea πηγάζει, για τον Κοζλόφ, από το γεγονός ότι αντιπροσωπεύει μια «λιγότερο μεροληπτική άποψη», κατέχοντας τον μεσαίο χώρο μεταξύ της «κυβέρνησης» και της «αντιπολίτευσης.»

Ακόμα πιο ενοχλητικό είναι το γεγονός ότι, σε πρόσφατο άρθρο της Counterpunch φαινομενικά αφιερωμένο στις εκλογές (που όμως ελάχιστα ασχολείται με αυτές), ο Κοζλόφ πάει πέρα από αυτό («Chavez Against Rosales», December 2nd/3rd 2006). «Για να αποκτήσει καλύτερη προοπτική της κοινωνικής πόλωσης» ο Κοζλόφ, κατά τρόπο ανεξήγητο στρέφεται στον τέως υπουργό δικαιοσύνης, Gerardo Blyde. Ο Gerardo Blyde, παρά τις πρόσφατες του προσπάθειες να μεταμφιεστεί ως «κεντρικός ανθρωπιστής», είναι γνωστός ακροδεξιός και κληρονόμος του νοσηρού χριστιανοδημοκρατικού κόμματος COPEI.

Στρεφόμενος τόσο προς το κέντρο για «μια λιγότερο μεροληπτική άποψη» και προς την ακροδεξιά για «περισσότερη προοπτική»,

ο Κοζλόφ κάνει την ίδια χειρονομία: αναφέρεται σε ένα φανταστικό κέντρο που ευνοεί την δεξιά. Αυτό θα ήταν συγχορησμο αν γεγονός δεν ήταν το ότι, εκτός από τον κόσμο στους δρόμους στους οποίους στρέφεται για καθημερινές παρατηρήσεις, ο Κοζλόφ φαίνεται να μην έχει πάρει συνέντευξη έστω από ένα Chavista! ...

Το Καράκας πράγματι χρειάζεται «να σωθεί», όμως δεν θα μπορούμε να βοηθήσουμε αν περιορίσουμε τους εαυτούς μας στο δίπολο Chavista/Anti-Chavista, δίπολο μέσα από το οποίο ψάχνοντας την αντικειμενικότητα κάνει την δουλειά της ολιγαρχικής αντιπολίτευσης. Υπάρχει πληθώρα επαναστατών στη βάση που παλεύει, που αντιστέκονται τόσο στους δεξιούς όσο και στους γραφειοκρατικοποιημένους κεντρώους των Chavista, και θα καταλάβουμε πολύ λίγα αν συστηματικά αγνοήσουμε τις προσπάθειες της ή αν της αφαιρέσουμε την αυτονομία της μέσα από την αφοσίωση μας στην ανάλυση δυο πόλων των οποίων η εγκυρότητα έσπασε αποφασιστικά από την Βολιβιανή Επανάσταση. ■

* Ο George Ciccariello-Maher είναι υποψήφιος δίδκτορας στην πολιτική θεωρία στο πανεπιστήμιο UC Berkeley. Ζει στο Καράκας.

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS Η «ΠΑΡΑΠΑΙΔΕΙΑ» ΕΙΝΑΙ ΝΤΟΠΑΡΙΣΜΑ!

Το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα μοιάζει και λειτουργεί όπως ο πρωταθλητισμός. Ο Αλμπέρτο Φλωρεντίν εξηγεί.

Η παραπαίδεια έχει καταστεί ένα «καρκίνωμα», λέει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Όπως μας υπενθυμίζει πρόσφατη ανακοίνωση που ήρθε στα σχολεία, κατά το «κυβερνητικό πρόγραμμα... αυτό το καρκίνωμα... απομυζά το βιολάντιο των εργαζομένων και εξαφανίζει τον ελεύθερο χρόνο γονιών και μαθητών».

Βολική μεταφορά που υποβάλλει ότι, όπως ο καρκίνος καταπολεμάται με εγχείρηση, χημειοθεραπεία, ακτινοβολία, έτσι και η παραπαίδεια αντιμετωπίζεται με αστυνομία και σύλληψη, δικαστήρια, διοικητικά και πειθαρχικά μέτρα. Και όπως αποφεύγεις τον καρκίνο με πιο υγιεινή ζωή, έτσι για την «καταπολέμηση της Παραπαίδειας» δε χρειάζεται παρά «αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης», πάλι κατά την ανακοίνωση του Υπουργείου Παιδείας.

Μήπως όμως μπορούμε να βρούμε μια πιο διαφωτιστική αναλογία; Ας δοκιμάσουμε: «ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΟ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΜΕΓΙΣΤΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ 19.607, ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ 19.180».

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΟΙΑΖΕΙ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ, ΟΠΩΣ Ο ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Αντιστοιχεί: Οι μαθητές μοιάζουν με τους αθλητές που συμμετέχουν στον πρωταθλητισμό. Οι εξετάσεις μοιάζουν με τα αγωνίσματα. Οι βαθμοί αντιστοιχούν με την επίδοση και τη σειρά κατάταξης στα αγωνίσματα. Οι θέσεις στα Πανεπιστήμια στις πρώτες επιλογές του μαθητή, με την πρώτη, δεύτερη και τρίτη θέση στο αγώνισμα – οι υπόλοιποι θέλουν να γίνουν αρχιτέκτονες και καταλήγουν γεωπόνι. Οι υποτροφίες και τα άλλα χρηματικά και επαγγελματικά οφέλη που προέρχονται από την επιτυχία στις εξετάσεις (όπως ένα καλό απολυτήριο για εργοδότηση με καλό μισθό) μοιάζουν με τα κύπελλα, τα μετάλλια και τα άλλα επίσης χρηματικά οφέλη στον πρωταθλητισμό. Η δόξα και η κοινωνική προβολή παρόμοια και στα δύο συστήματα – σηματοφόροι, προβολή από τα ΜΜΕ γι' αυτούς που ήρθαν πρώτοι στις Παγκύπριες εξετάσεις, και άλλα.

Η «παρεχόμενη εκπαίδευση» αντιστοιχεί με την επίσημη προπόνηση.

Και η «παραπαίδεια» αντιστοιχεί φυσικά με το παράνομο και ανειδίκευτο ντοπάρισμα. Τα κίνητρα είναι ίδια: έχω τις ικανότητες και σκοτώνομαι στην προπόνηση – στο διάβασμα. Αλλά αν οι ανταγωνιστές μου ντοπαριστούν – κάνουν ιδιαίτερα; Σίγουρα θα χάσω, αν δεν ντοπαριστώ – αν δεν κάνω ιδιαίτερα και εγώ. Αν πάλι κάποιος δεν ντοπαριστούν (και πως να το ξέρω εγώ αυτό;) ... Πάντως αν δεν ντοπαριστούν εκείνοι, τότε αν ντοπαριστώ εγώ είναι πιο σίγουρο ότι θα τους κερδίσω.

Και στα δύο συστήματα, πρωταθλητισμός και εκπαίδευση, διακυβεύονται πολλά. Και στα δύο σημασία δεν έχει να είσαι καλός αλλά να είσαι καλύτερος. Πρώτος, ή ανάμεσα στους πρώτους. Πληρώνουμε λοιπόν και πάμε στα ιδιαίτερα, με τον πιο γνωστό για τις επιτυχίες του καθηγητή. Αν είναι ακριβός και δεν μπορούν πολλοί να πληρώσουν τόσα, τόσο το καλύτερο, ελαττώνεται έτσι και ο ανταγωνισμός. Ποιος ξέρει αν δε γίνεται και πιο ορθόδοξο ντοπάρισμα, με κάποια διεγερτικά δυνατότερα από τον καφέ κατά την διάρκεια της προετοιμασίας και των εξετάσεων;

Μπορεί λοιπόν η «αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης» να βοηθήσει στην

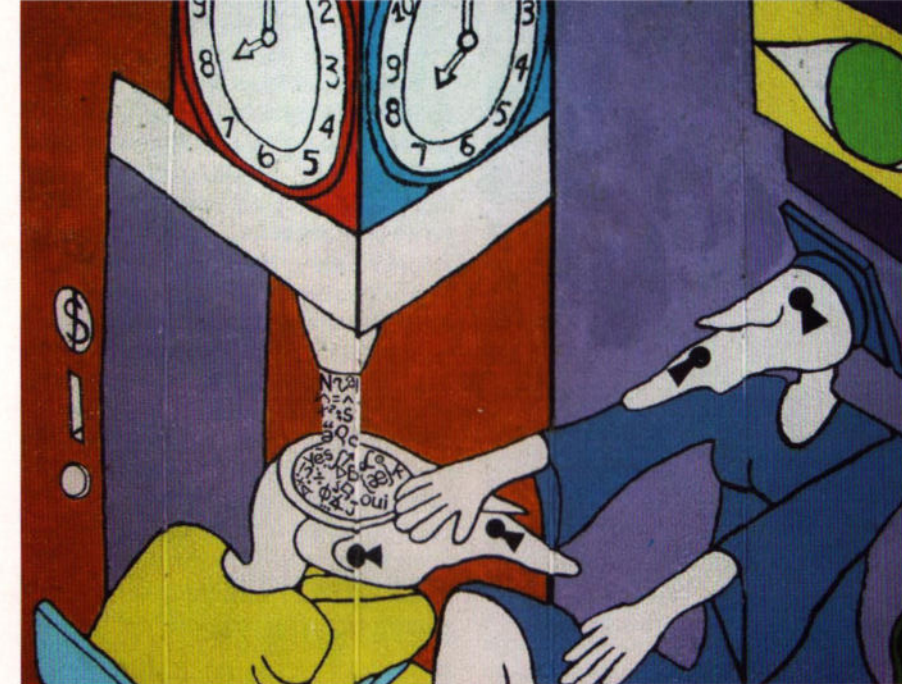
ΜΠΟΡΕΙ Η «ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ» ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ «ΠΑΡΑΠΑΙΔΕΙΑΣ»; ΡΩΤΗΣΤΕ ΕΝΑΝ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΑΝ Η ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΝΤΟΠΑΡΙΣΜΑΤΟΣ. ΜΑΛΛΟΝ ΘΑ ΒΑΛΕΙ ΤΑ ΓΕΛΙΑ.

καταπολέμηση της «παραπαίδειας»; Ρωτήστε έναν αθλητικό παράγοντα αν η αναβάθμιση της προπόνησης μπορεί να βοηθήσει στην καταπολέμηση του ντοπαρισματος. Μάλλον θα βάλει τα γέλια.

Ρώτησαν τους μαθητές του Τσειρίου Γυμνασίου Λεμεσού γιατί πάνε στα ιδιαίτερα (το 98,6% των παιδιών της Γ' τάξης!) και οι

δύο πρώτοι λόγοι ήταν «Επένδυση και θυσία για το ακαδημαϊκό μέλλον» και «Βοήθεια για τη σχολική επίδοση». Όσο για τους γονείς των μαθητών, αυτοί απάντησαν: «γιατί είναι απαραίτητα για τις εξετάσεις εισαγωγής στα πανεπιστήμια» 60%, και «για να βελτιωθεί η σχολική επίδοση και η βαθμολογία των παιδιών 54,3%» (άρθρο Χρ. Κυριακίδου, Φιλελεύθερος 31 Αυγούστου 2006). Η απάντηση «επειδή το παιδί μου δε μορφώνεται αρκετά στο σχολείο» ή κάτι παρόμοιο, δεν υπάρχει πουθενά. Αυτό

Ο ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΕΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΙ «ΑΜΟΡΦΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ» ΕΙΝΑΙ Ν' ΑΛΛΑΞΕΙ Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ.

εξάλλου είναι και η εμπειρία της πλειοψηφίας των καθηγητών όταν συναντάμε τους γονείς των μαθητών μας. Η συντριπτική πλειοψηφία των γονιών αδιαφορεί γι' αυτά που ενδιαφέρουν εμάς – καλλιέργεια, κατανόηση, πνευματική ανάπτυξη – και την απασχολεί μόνο η επίδοση. Καθόλου παράξενο για την κοινωνία μας. Οι γονείς αντιμετωπίζουν το σχολείο ως το πρώτο στάδιο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των παιδιών τους.

«Από την πολύ μικρή ηλικία θα πρέπει τα παιδιά να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν ποικιλία διδακτικών βοηθημάτων και πηγών μάθησης και να ανακαλύπτουν τη γνώση, καλλιεργώντας την κριτική τους σκέψη, το ερευνητικό πνεύμα, την αυτενέργεια, την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα», λέει το Υπουργείο Παιδείας. Σίγουρα αξιοθαύμαστες παραινήσεις και αξιέπαινοι στόχοι. Αλλά δεν κολλάνε στο πρωταθλητισμό του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος.

Ποιος αθλητής του πρωταθλητισμού ασκείται για να πετύχει το «νους υγιής εν σώματι υγιές» ή το «ού το νικάν αλλά το ευ αγωνίζεσθα»; Στην πραγματικότητα ο πρωταθλητισμός θυσιάζει τη σωματική και

την ψυχική υγεία των αθλητών στο βωμό της επίδοσης και της νίκης. Ο αθλητής προπονείται για να πετύχει τις πιο ψηλές επιδόσεις στο αυστηρά ελεγχόμενο και καθορισμένο περιβάλλον του αγωνιστικού χώρου. Όχι για να τα καταφέρει στο Survivor ή σε μια πραγματική κρίσιμη κατάσταση, ούτε για να καλυτερέψει την υγεία του, είτε με τη στενή, είτε με την πλατιά έννοια (που συμπεριλαμβάνει την ψυχική του υγεία, την προσωπικότητά του κλπ.). Γνώμονας είναι η απόλυτη υπακοή στις οδηγίες του προπονητή, ο οποίος κατέχει επιστημονικές συνταγές για τη μεγιστοποίηση της επίδοσης, και όχι η πρωτοβουλία, η αυτενέργεια και η δημιουργικότητα.

Το ίδιο και ο υποψήφιος: Εξετάζεται σε ένα αυστηρά ελεγχόμενο και άκαμπτο σύστημα. Η παραμικρή παρεκτροπή, που θα μπορούσε να ελέγξει ή να ενθαρρύνει τις αρετές που αναφέρονται στα γραφόμενα του υπουργείου, καταγγέλλεται αμέσως από τους ενδιαφερόμενους ότι είναι «έξω από την εξεταζόμενη ύλη», ότι δεν είναι «βατή» και άλλα τέτοια, σε βαθμό που συχνά καταλήγει πρωτοσέλιδο και πολιτικό ζήτημα – όπως έγινε με το εξεταστικό δοκίμιο στις τελευταίες εξετάσεις Φυσικής.

Με λίγα λόγια, ας πούμε ότι το Υ.Π.&Π. πείθει κάποιους καθηγητές με τις εξαγγελίες για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση η οποία θα προωθεί την κριτική σκέψη, την ερευνητικότητα και τα υπόλοιπα καλούδια. Το αποτέλεσμα θα είναι να αυξήσει τη ζήτηση για «παραπαίδεια» από τους μαθητές αυτών των καθηγητών. Δηλαδή τη ζήτηση για προπόνηση και ντοπάρισμα που θα καλύπτει τον πραγματικό στόχο των μαθητών και των γονιών τους: την καλύτερη – σε σχέση με τους υπόλοιπους – επίδοση στις εξετάσεις.

Ο μόνος τρόπος για να αλλάξει ένα εκπαιδευτικό σύστημα που κατασκευάζει «αμόρφωτους ειδικούς», είναι να αλλάξει ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας του.

Μπορεί να γίνει αυτό σε μια κοινωνία που έχει αναγάγει τον ανταγωνισμό στη βασική αρχή λειτουργίας της; Μάλλον όχι. Υπάρχουν όμως μέτρα που μπορούν να απαλύνουν τον πόνο, αν υπάρχει – ή αν την εκβιάσουμε – η πολιτική βούληση. Όπως για παράδειγμα η εισδοχή στα Πανεπιστήμια όχι με τη σειρά κατάταξης στις εξετάσεις και της ζήτησης, αλλά με βαθμολογία καθορισμένη να αντανακλά απλά την ικανότητα του μαθητή να αντεπεξέλθει στις μελλοντικές σπουδές του, και με βελτίωση της εκπαίδευσης ώστε περισσότερα παιδιά να την πετυχαίνουν. Αν δεν υπάρχουν και δεν μπορούν να δημιουργηθούν αρκετές θέσεις σε περιζήτητες σχολές, τότε η κλήρωση, όσο και αν μας φαίνεται αδιανόητη, θα έλυσε κατά κάποιο τρόπο το πρόβλημα.

Γιατί όμως οι κυβερνήσεις – και όχι μόνο – χρησιμοποιούν επίμονα αυτά τα προφανώς λανθασμένα επιχειρήματα για την «παραπαίδεια»; Ας μας καθοδηγήσει το γνωστό ρητό «για κάθε τι που συμβαίνει στην πολιτική, υπάρχει ένας καλός λόγος, και ο πραγματικός λόγος». Ένας πραγματικός λόγος είναι για να πείσουν τον κόσμο αντί να δειρί τον γαϊδαρό να δειρί το σαμάρι. Ένας άλλος πραγματικός λόγος είναι τα εκατομμύρια εισοδήματος που δε φορολογούνται. Υπάρχει όμως και ένας άλλος, γενικότερος λόγος, που έχει να κάνει με την οικονομική πολιτική της Κύπρου μέσα στην ανταγωνιστική Ευρωπαϊκή Ένωση και την «παγκοσμιοποίηση». Θυμάστε τους καβγάδες ανάμεσα στις υπεραγορές και τα περίπτερα; Μιλάμε για την προσπάθεια αντικατάστασης των μικρών οικονομικών μονάδων (περιπτεριούχοι ή καθηγητές που κάνουν ιδιαίτερα) με μεγάλες (υπεραγορές ή κρατικά και ιδιωτικά φρονιτήρια), και τη μεταφορά εισοδήματος από πολλά και μικρά κέντρα σε λίγα και μεγάλα. Με σκοπό την επιτυχία και επιβίωση στο διεθνή ανταγωνισμό.

Πρωταθλητισμός και πάλι. ■

ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΝΑΣ «ΓΑΜΟΣ» ΚΑΙ ΔΥΟ ΚΗΔΕΙΕΣ

Ο εκπαιδευτικός και συνδικαλιστής Παύλος Μ. Παύλου περιγράφει πως η πολυδιαφημισμένη «εκπαιδευτική μεταρρύθμιση» αποτελεί το άλλοθι μιας προμελετημένης οπισθοδρόμησης.

Ο πρόσφατος θάνατος του Πεύκιου Γεωργιάδη, οδήγησε σε ένα παραλήρημα εξύμνησης του έργου του. Το κλίμα αυτό μεταφέρθηκε και στα σχολεία: Αρκετοί διευθυντές που μέχρι τότε μουρμούριζαν καθημερινά ανάμεσα στα δόντια τους για την εκπληκτική ταχύτητα αποσύνθεσης της δημόσιας εκπαίδευσης τα τελευταία τέσσερα χρόνια, έχοντας πια μυριστεί τις σκοπιμότητες, αφιέρωναν τη γιορτή των γραμμάτων και άλλες εκδηλώσεις στη μνήμη του εκλιπόντα. Η υπερβολική εξύμνηση εισήλθε σε πολλές περιπτώσεις καθαρά στην περιοχή του κιτς. Μόλις ανακαλύψαμε τον Τέταρτο Ιεράρχη!

Μια μεγάλη ποσότητα ανοχής απέναντι σε όσα λέγονται σε τέτοιες περιπτώσεις είναι απαραίτητη. Ιδιαίτερα όταν – πέρα από την ουσία – μιλάμε μεταθανάτια για ένα άνθρωπο που απέπνεε αγαθότητα και καλοσύνη. Η ανοχή όμως γίνεται συνηθισμένη, όταν βλέπει κανείς επιτηδευμένους εντός και εκτός Υπουργείου να υμνολογούν τον εκλιπόντα μόνο και μόνο για να προβάλουν τον εαυτό τους και να χαϊδέψουν τα αυτιά του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος ως γνωστό συνδέεται φιλικά με τον τώως υπουργό.

Στην κοινωνία υπάρχει η εσφαλμένη εντύπωση των ραγδαίων αλλαγών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Στην πραγματικότητα όμως, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι μέχρι στιγμής ένα τεράστιο άλλοθι για να περνούν αποφάσεις διοικητικού χαρακτήρα. Μερικές από αυτές είναι εξαιρετικά οπισθοδρομικές/συντηρητικές, όπως η τηλεσידική πρόσδεση της Μέσης Εκπαίδευσης στην Τριτοβάθμια – αλλά και στην αγορά εργασίας – με την ενοποίηση Ενιαίων και Εισαγωγικών εξετάσεων και τη φροντιστηριοποίηση των δύο τελευταίων τάξεων του λυκείου. Έτσι, ενώ από τη μια διακηρύσσεται ο στόχος της πλατιάς ανθρωπιστικής εκπαίδευσης (διατρέχει και την ίδια την «έκθεση των σοφών»), στην πραγματικότητα παίρνονται μέτρα που ευνοούν την «κατασκευή» αμόρφωτων ειδικών, νέων που να εξυπηρετούν τον πραγματικό στόχο της μόδας, δηλαδή την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Τεράστια ποσά έχουν διατεθεί για τη διεξαγωγή αμφίβολης ποιότητας ερευνών τα τελευταία τρία χρόνια. Μιλάμε για εκατομμύρια λίρες. Για μια μόνο έρευνα/μελέτη που διεξάγεται αυτή τη στιγμή, δόθηκαν 400 χιλιάδες λίρες – και μάλιστα σε άτομο που έχει πολύ πρόσφατα αμειψθεί για μελέτη που τελικά είναι και δεν είναι στο τραπέζι! Η ανάθεση γίνεται συνήθως με αδιαφάνεια, είτε σε «εταιρείες» που φτιάχνονται επί τούτου χωρίς να πάρει χαμπάρι κανείς (π.χ.

έρευνα/μελέτη για νέο σύστημα αξιολόγησης), είτε σε μονομελείς επιτροπές (!), που αποτελούνται από ανθρώπους που είναι «μέσα στα πράγματα» (π.χ. έκθεση Ερωτοκρίτου για την αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης, και έκθεση Ράγκου για αντιμετώπιση της βίας και παραβατικότητας). Οι περισσότερες απ' αυτές τις μελέτες καταλήγουν στον κάλαθο των αχρήστων ή – προκειμένου να μην παραδεχθούν ότι και αυτά τα χρήματα πήγαν στον κάλαθο – παραμένουν εν ζωή μόνο με τη δέσμευση για διορθώσεις και αλλαγές τέτοιες, που ισοδυναμούν με την εξυπαρξή συγγραφής τους. Το γιαλέλι αυτό συνεχίζεται με αμείωτη ένταση. Πέρα από το αν είναι νομικά καλυμμένο

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΕΙΣΠΡΑΤΤΕΤΑΙ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΔΙΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΝΩ Ο
ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΛΟΓΟΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ
ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΛΟ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΣ, ΟΛΟ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΟΣ. ΑΥΤΟ
ΕΔΕΙΞΑΝ ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΚΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ.**

το Υπουργείο και η Κυβέρνηση, οι ηθικές διαστάσεις έχουν κατ' επανάληψη επισημανθεί από εκπαιδευτικές οργανώσεις και άλλους, χωρίς αποτέλεσμα. Το χειρότερο ίσως είναι ότι η κατάσταση αυτή επιτείνει ραγδαία ένα κλίμα ευκαιρίας για εύκολο κέρδος, που σιγά-σιγά παρασύρει και αξιόλογους ανθρώπους. Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση: Η κότα με τα χρυσά αυγά.

Και όλα αυτά τη στιγμή που υπάρχει επίμονη άρνηση για τη λήψη μέτρων τα οποία θα ανακούφιζαν κατά πολύ το δημόσιο σχολείο

και θα συνέβαλλαν δραστικά στην αντιμετώπιση όλων σχεδόν των προβλημάτων. Αν όλα αυτά τα λεφτά που δόθηκαν και προγραμματίζονται να δοθούν, είχαν διατεθεί για μείωση του αριθμού μαθητών κατά σχολείο και κατά τμήμα, η σχολική αποτυχία, η βία και η παραβατικότητα, η ποιότητα και αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης, θα γνώριζαν ασφαλή και κάθετη βελτίωση δεικτών.

Η πορεία συντηρητικοποίησης του δημόσιου σχολείου γνωρίζει στην ουσία εκπληκτική πρόοδο: Από τη μια δόθηκε στους μαθητές ένα εικονικό μήνυμα απελευθέρωσης από τη συντηρητική πειθαρχία. Από την άλλη όμως, όσον αφορά στη συμμετοχή των μαθητών στη λήψη αποφάσεων, παρατηρείται στην πράξη οπισθοδρόμηση, με αδρανοποίηση ακόμη και πολλών από τις πρόνοιες του υφιστάμενου νόμου, οι οποίες αφορούν τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων στα σχολεία.

Έτσι, η «απελευθέρωση» εισπράττεται απλώς ως ευκαιρία διάλυσης της κατάστασης στα σχολεία. Την ίδια στιγμή μάλιστα, ο επίσημος εκπαιδευτικός λόγος μέσα και έξω από τα σχολεία γίνεται όλο και πιο ρατσιστικός, όλο και πιο εθνικιστικός. Δεν επιτρέπεται ούτε καν η παρουσία ήπιου επιστημονικού λόγου – όπως έδειξαν και οι αντιδράσεις για το βιβλίο Ιστορίας της έκτης δημοτικού. Ο λόγος και ρόλος της Εκκλησίας στα σχολεία μένει αμειώτος. Όταν ο Αρχιεπίσκοπος ζητά λόγο στα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων και στις προαγωγές εκπαιδευτικών (!), δεν εισπράττει από κανένα φορέα της κοινωνίας μια σαφή αντίρρηση στη βάση του «εμείς θέλουμε κοσμικό και όχι θρησκευτικό σχολείο τύπου Ιράν». Η πιο... γενναία αντίρρηση, είναι «βεβαίως και έχετε λόγο στην εκπαίδευση και θα τον σεβαστούμε, αλλά νομίζουμε πως δεν πρέπει να παίρνετε εσείς τις αποφάσεις». Όπως είναι αναμενόμενο, μέσα σε τέτοιο κλίμα οι αντιδράσεις στην επίθεση του συντηρητισμού είναι σχεδόν μηδενικές και μέσα στα ίδια τα σχολεία.

Η συντηρητικοποίηση εκφράζεται και στο επίπεδο των εργασιακών σχέσεων για τους εκπαιδευτικούς: Τα τελευταία τέσσερα χρόνια η Κυβέρνηση συστηματικά χρησιμοποιεί όλα τα γνωστά και νόμιμα μέσα (π.χ. θέμα παραπαιδείας) αλλά και πολλά άγνωστα (π.χ. επιρροή σε δημοσιογράφους και ιδιοκτήτες ΜΜΕ) για να μειώσει όσο δεν πάει άλλο το κύρος των εκπαιδευτικών. Ο στόχος είναι σαφής: Να μην έχουν οι εκπαιδευτικοί στήριξη από την κοινωνία, όταν θα αντιδρούν σε ρυθμίσεις που καταδικάζουν το δημόσιο σχολείο και αφαιρούν από τους ίδιους κατακτήσεις δεκαετιών. Άλλοτε θα θεωρούνταν απαράδεκτο να κάνει ο Υπουργός οκτώ μήνες να δεχθεί την ΟΕΛΜΕΚ (επί επάρατης Δεξιάς ο ένας μήνας θεωρούνταν αργοπορία!). Τα τελευταία χρόνια αρνείται να συζητά με τις

**Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ
ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΝΑ
ΜΕΙΩΣΕΙ ΤΟ ΚΥΡΟΣ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ.
Ο ΣΤΟΧΟΣ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΜΗΝ
ΕΧΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ.**

εκπαιδευτικές οργανώσεις θέματα ουσίας και τις παραπέμπει στο Συμβούλιο Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Αποτέλεσμα: Αντί οι εκπαιδευτικές οργανώσεις να θέτουν προβλήματα απευθείας στον υπουργό και αυτός να τα επιλύει ή να αρνείται να τα επιλύσει, τώρα οι εκπαιδευτικές οργανώσεις πασκίζουν να πείσουν μέσα στο Συμβούλιο Δημοτικής και Μέσης τους εκπροσώπους των κομμάτων και των άλλων φορέων που συμμετέχουν εκεί. Ποτέ άλλοτε ο ρόλος και ο λόγος των συνδικαλιστικών οργανώσεων δεν ήταν τόσο μειωμένος όσο τα τελευταία χρόνια. Το χειρότερο είναι ίσως ο ασφυκτικός έλεγχος της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τις παρασκευαστικές κομματικές συνεννοήσεις και στοχεύσεις: Τα κόμματα διαμοιράζουν θέσεις συμβούλων και αποσπασμένων στο Υπουργείο, ανταλλάσσουν διοικητικές παραχωρήσεις («να δεχτώ να καταργήσεις τον κατάλογο διοριστέων και να δεχτείς να πάρει δικός μου τη νέα θέση Διευθυντή Εκπαίδευσης»), με ένα τρόπο που καταργεί τελικά τους ιδεολογικούς διαχωρισμούς και δεν επιτρέπει να ασκηθεί μια εκπαιδευτική πολιτική με όρους πάλης ανάμεσα στη συντήρηση και στην πρόοδο. Με άλλα λόγια, προτεραιότητα των κομμάτων (του ΑΚΕΛ κυρίως) είναι ο έλεγχος των διοικητικών σημείων – κλειδιά στο Υπουργείο, και όχι το να πάρει η εκπαίδευση μια κατεύθυνση

προοδευτική. Έτσι, οι λαβύρινθοι έχουν γίνει τόσο πολύπλοκοι που δε βρίσκεις εύκολα άκρη αν προσπαθήσεις να ερμηνεύσεις ιδεολογικά τα πράγματα. Για παράδειγμα, πώς να κατανοήσεις τη συναίνεση του ΑΚΕΛ να περάσει η επιμόρφωση και η προύπηρεσιακή κατάρτιση όχι μόνο στο Πανεπιστήμιο αλλά και στα ιδιωτικά κολλέγια; Πώς να κατανοήσεις τη συναίνεση για να περάσει από το Υπουργικό Συμβούλιο σχέδιο αναδόμησης του Υπουργείου και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, και να «κρατηθούν κρυφές» οι σελίδες για τα σχέδια υπηρεσίας για να μην αντιδράσουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις;

Σε ποιο ιδεολογικό πλαίσιο να εντάξεις πια το ότι εσπευσμένα και με τη διαδικασία του κατεπείγοντος στάλθηκαν στο Υπουργικό εξαιρετικά συντηρητικές ρυθμίσεις για την επιμόρφωση, τους καταλόγους διοριστέων, την προύπηρεσιακή κατάρτιση κλπ. πριν συζητηθούν, όταν υπουργεύων ήταν στέλεχος του ΑΚΕΛ;

Τόσο η επαγγελματική του ιδιότητα, όσο και οι διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής του νέου υπουργού Παιδείας, νομίζω δεν αφήνουν πολλά περιθώρια να είναι κανείς αισιόδοξος ότι όλα αυτά θα αλλάξουν. Η εσπευσμένη «πανεπιστημιοποίηση» των ιδιωτικών κολεγίων καταμαρτυρεί τους συνο-λικότερους νεοφιλελεύθερους προσανατολισμούς του νυν υπουργού Παιδείας και τώως διευθυντή του ΧΑΚ.

Το μόνο που απομένει ίσως είναι να αντιδράσουν όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί που βιώνουν άμεσα την κατάσταση, αλλά και άλλα τμήματα της κοινωνίας. Η εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική υπόθεση για να αφεθεί μόνο στους εκπαιδευτικούς. Πολύ περισσότερο που τώρα ακόμη και αυτών ο λόγος μετρά λιγότερο στην Κυβέρνηση. Εκτός κι αν η κοινωνία θα είναι ευχαριστημένη απλώς με το να μην μπει το δημόσιο σχολείο κατευθείαν στο χρηματιστήριο. Εκεί παίζεται. Αυτό μπορεί τελικά να καταφέρουμε να το αποφύγουμε... ■

Ο ΤΖΟΡΝΤΑΝΟ ΜΠΡΟΥΝΟ, Η ΠΥΡΑ, ΟΙ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΚΑΙ Ο ΛΙΛΛΗΚΑΣ

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΦΛΩΡΕΝΤΙΝ

Όταν η «Επιτροπή για το Άνοιγμα της Λήδρας» ζήτησε την παραίτηση του τότε υπουργού Εξωτερικών για δηλώσεις που υποδαύλιζαν τη δράση των φασιστών ενάντια σε επαναπροσέγγιστες και αντιρατσιστές δεν το έκανε ούτε από εξτρεμιστική διάθεση, ούτε από αφέλεια, ούτε για εντυπωσιασμό. Οι κίνδυνοι από την εμφάνιση ενός φασιστικού κινήματος στην Κύπρο είναι υπαρκτοί, και στάσεις σαν αυτές του τώως υπουργού εξωτερικών, και της κυβέρνησης γενικότερα, τους στρώνουν τον δρόμο.

Όμως ο Λιλλήκας και η κυβέρνηση είχαν να αντιμετωπίσουν μια μεγαλύτερη γι' αυτούς απειλή. Μια επίθεση ενάντια στην «κοινή λογική» της ελληνοκυπριακής κοινωνίας. Μια απειλή εναντίον μιας ζωτικής σημασίας γι' αυτούς «απλής αλήθειας». «Η κοινή λογική», φέρεται να είπε ο Αϊνστάϊν, δεν είναι παρά «το σύνολο των προκαταλήψεων που έχει κανείς συσσωρεύσει μέχρι την ηλικία των 18 ετών» Και...

«ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΛΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΤΕ ΑΠΛΕΣ, ΟΥΤΕ ΚΑΝ ΑΛΗΘΕΙΕΣ» (από κάπου στο διαδίκτυο)

Το 1600 η καθολική εκκλησία έκαψε στην πυρά τον ιερέα Τζορντάνο Μπρούνο, αφού προηγουμένως βασανίστηκε και φυλακίστηκε για οκτώ χρόνια. Το έγκλημά του ήταν ότι υποστήριζε πως ο ήλιος δεν γυρνάει γύρω από τη γη αλλά η γη γύρω από τον ήλιο. Δεκαέξι χρόνια αργότερα ο Γαλιλαίος διατάχθηκε να πάψει να ισχυρίζεται ότι η Γη γυρνάει γύρω από τον ήλιο. Το 1633 δικάστηκε, απαρνήθηκε τις ανακαλύψεις του – μετά που του έδειξαν τα όργανα των βασανιστηρίων – και φυλακίστηκε στο σπίτι του μέχρι το θάνατό του.

Γιατί όμως; Το ότι ο ήλιος γυρνάει γύρω από την γη ήταν εκείνη την εποχή μια τόσο οφθαλμοφανής και απλή αλήθεια, ήταν τόσο «κοινή λογική», που η εκκλησία θα μπορούσε απλά να αδιαφορήσει. Στο κάτω κάτω για την τεράστια πλειοψηφία των ανθρώπων ήταν θέμα, «πιστεύω στα μάτια μου». Και αν το κύρος του Γαλιλαίου απειλούσε την Εκκλησία, για τον Μπρούνο που δεν είχε ούτε αποδείξεις θα μπορούσε να αδιαφορούσε.

Θα αδιαφορούσε, αν δεν ήταν τόσο σημαντικά αυτά που διακυβεύονταν. Στο

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΣ «ΚΟΙΝΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ» ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΟΣΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΓΛΙΤΩΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ.

ομώνυμο έργο του Μπρεχτ ο Γαλιλαίος καταλαβαίνει ότι,

«οι αγρότες της Καμπανίας πληρώνουν για πολέμους που ο αντιπρόσωπος του ευγενικού Ιησού διεξάγει στην Γερμανία και την Ισπανία. Γιατί λοιπόν επιμένει [ο Πάπας] ότι η γη βρίσκεται στο κέντρο του σύμπαντος; Έτσι ώστε η Αγία Έδρα να μπορεί να είναι το κέντρο της γης! Για αυτό γίνονται όλα. Έχεις δίκιο, το ζήτημα δεν είναι οι πλανήτες, είναι οι αγρότες της Καμπανίας».

Η δική μας η ελληνοκυπριακή «απλή αλήθεια» - που είναι εξίσου σημαντική για τους κυβερνώντες, όσο ήταν η γεωκεντρική θεωρία για την Αγία Έδρα - είναι ότι εμείς είμαστε το θύμα και οι Τούρκοι οι θύτες. Αυτό που ενόχλησε την κυβέρνηση και τον Γιώργο Λιλλήκα είναι, όπως ο ίδιος είπε, ότι η διαδήλωση της Λήδρας «εξισώνει το θύτη με

το θύμα».

Φυσικά στην Κύπρο δεν έχουμε μια αλλά δύο, συμμετρικές «απλές αλήθειες», ανάλογα με την κοινότητα. Όπως το έθεσε πριν χρόνια ο Οζγκέρ Οζγκιούρ, οι κυρίαρχες θεωρίες στην Κύπρο είναι δύο. ότι το Κυπριακό πρόβλημα άρχισε το 1974 - «αίτια της Κυπριακής τραγωδίας είναι η εισβολή» λέει στις γνωστές δηλώσεις ο Λιλλήκας - και ότι το Κυπριακό πρόβλημα έπαψε να υπάρχει το 1974. Μόλις περάσει κανείς το οδόφραγμα στο Λήδρα Πάλας, αλλάζει η θεωρία και αλλάζουν θέση το θύμα και ο θύτης. Η ουσία όμως είναι η ίδια και στις δύο πλευρές: «εμείς είμαστε οι καλοί, οι άλλοι είναι οι κακοί».

Το πρόβλημα με τις πεποιθήσεις που ανήκουν στην κατηγορία της «κοινής λογικής» είναι το πόσο δύσκολο είναι να γλιτώσει κανείς από αυτές. Ρωτήστε κάποιον, όπως ρωτάμε τους μαθητές, «ποιοί πέφτει πιο γρήγορα, ένα βαρύ σώμα ή ένα ελαφρύ»; Η απάντηση έρχεται αμέσως: το βαρύ. Όταν οι μαθητές αφήσουν να πέσουν ταυτόχρονα μια μεγάλη πέτρα και μια μικρή από τα χέρια τους, αφού ανέβουν κίχλας σε μια καρέκλα, ανακαλύπτουν ότι: «Α! Χτύπησαν στο πάτωμα ταυτόχρονα!» Σε δεκαπέντε μέρες, σε ένα μήνα, οι περισσότεροι θα επαναλάβουν ότι τα βαριά σώματα πέφτουν πιο γρήγορα από τα ελαφρότερα. Ήταν πάλι ο Γαλιλαίος που πρώτος πειραματίστηκε και αποδείξε ότι αν εξαιρέσεις τα αποτελέσματα της αντίστασης του αέρα σε φτερά και φύλλα χαρτιού, τα σώματα πέφτουν ταυτόχρονα. Τον Αύγουστο του 1971 ο αστροναύτης Ντέιβιντ Σκοτ μαγνητοσκοπήθηκε ενώ - προς τιμήν του Γαλιλαίου και εναντίον της «κοινής λογικής» - άφηνε να πέσουν από τα χέρια του ένα φτερό γερακιού και το γεωλογικό του σφυρί στην επιφάνεια της Σελήνης. Έπεσαν στην επιφάνεια της Σελήνης ταυτόχρονα! Ένα ακόμα χτύπημα, αιώνες μετά, ενάντια σε μια παμπάλαιη

Ο ΛΙΛΛΗΚΑΣ ΚΑΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΙΧΑΝ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΜΙΑ ΕΠΙΘΕΣΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ «ΚΟΙΝΗ ΛΟΓΙΚΗ» ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

αντίληψη «κοινής λογικής» - που ωστόσο συνεχίζει να υπάρχει. (<http://www1.jsc.nasa.gov/er/seh/feather.html> για το βίντεο)

Όπως είπε ο Αϊνστάϊν «Η φύση κρύβει τα μυστικά της εξαιτίας του μεγαλείου της, όχι όμως με δόλο». Αντίθετα οι άνθρωποι - οι άρχουσες τάξεις - τα κρύβουν εξαιτίας της μικροπρέπειας τους, και με όλο τον δόλο διαθέτουν. Στην Κύπρο (και στην Ελλάδα, στην Τουρκία στην Αγγλία) αυτοί που έχουν στα χέρια τους την μοίρα των λαών τους και τα βιβλία ιστορίας και στο πορτοφόλι τους τον έλεγχο στις πληροφορίες και τα μέσα ενημέρωσης, έκαναν ότι μπορούσαν για να δημιουργήσουν την δική τους έκδοση του γεωκεντρικού συστήματος. Οι αποδείξεις για το αντίθετο υπάρχουν, για όποιον θέλει να τις δει. Αλλά η «κοινή λογική» αντιστέκεται.

Τώρα όμως εμφανίστηκε ένα δικαιοδικό κίνημα, έστω μικρό, που διαδηλώνει στην οδό Λήδρας. Και από τις δύο πλευρές του οδοφράγματος. Και λέει, το κάθε κοινοτικό κομμάτι στην δική του πλευρά, οι ελληνοκύπριοι στους ελληνοκύπριους ηγέτες, οι τουρκοκύπριοι στους τουρκοκύπριους ηγέτες: Δεν είστε καλύτεροι από τους άλλους. Οι άλλοι δεν είναι χειρότεροι από σας. Είστε και οι δύο χειρότεροι. Το κατεστημένο της κάθε πλευράς μας αποκαλεί προδότες**. Πόσο πειστικό είναι όταν οι «προδότες» δύο αντίθετων πλευρών τα βρίσκουν μεταξύ τους; Είναι η αντισυμμετρία μας, ενάντια στην συμμετρικές απάτες τους, που τους τρομάζει;

Οι γιαγιάδες και οι παππούδες μου, από την Θεσσαλονίκη, κάηκαν μαζί με άλλα έξι εκατομμύρια εβραίους στα κρεματόρια των ναζιτών - οι γονείς μου πήραν τα βουνά και έτσι βρίσκομαι εγώ πάνω σε αυτή τη γη. Όπως η Αγία Έδρα έκαψε τον Τζορντάνο Μπρούνο και έδειξε τα όργανα των βασανιστηρίων στον Γαλιλαίο, έτσι και ο Γιώργος Λιλλήκας δεν διστάζει να μας δείξει τα όργανα των βασανιστηρίων, τους χούλιγκανς που ξεχειλίζουν από τα γήπεδα και μας επιτέθηκαν στην οδό Λήδρας, μετά το «μεμονωμένο» επεισόδιο στην Αγγλική Σχολή. Ούτε τον πειράζει αν διευκολύνει να ξανανάρθουν τα κρεματόρια, αν πρόκειται έτσι να εμποδίσουν αυτούς που λένε ότι η γη δεν στέκεται ακίνητη στο κέντρο του σύμπαντος.

Και όμως κινείται. ■

ΟΠΩΣ Η ΑΓΙΑ ΕΔΡΑ ΕΚΑΨΕ ΤΟΝ ΤΖΟΡΝΤΑΝΟ ΜΠΡΟΥΝΟ ΚΑΙ ΕΔΕΙΞΕ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΓΑΛΙΛΑΙΟ, ΕΤΣΙ ΚΑΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ ΔΕΝ ΔΙΣΤΑΣΕ ΝΑ ΜΑΣ ΔΕΙΞΕΙ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ, ΤΟΥΣ ΝΕΟΝΑΖΙ ΧΟΥΛΙΓΚΑΝΣ ΠΟΥ ΞΕΧΕΙΛΙΣΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΓΗΠΕΔΑ.

* Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μας ζητάει φέτος να προωθήσουμε την συνεργασία διάφορων ειδικοτήτων για μια ολιστική και διαθεματική αντίληψη της γνώσης.

** Άσκηση κατανόησης: Ποιοι «προδότες» θα ήταν καλό να χρησιμοποιούν το πρώτο από τα παρακάτω δύο επιχειρήματα και ποιοί το δεύτερο;

(α) Σίγουρα ο Τουρκικός στρατός δεν ήρθε στην Κύπρο για να σώσει τους τουρκοκύπριους, αλλά οι τουρκοκύπριοι είχαν πράγματι ανάγκη να σωθούν.

(β) Μπορεί οι τουρκοκύπριοι να είχαν πράγματι ανάγκη να σωθούν, αλλά ο τουρκικός στρατός σίγουρα δεν ήρθε στην Κύπρο για να τους σώσει.

ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

ANNA ΦΩΤΙΑΔΟΥ

• Κλάδος της σύγχρονης επιστήμης, η γενετική μηχανική, ελεγχόμενη από μεγάλα οικονομικά συμφέροντα των corporations (που μονοπωλούν τις πλείστες πηγές πλούτου και τα μέσα παραγωγής) έχει σπάσει τους φραγμούς της φύσης και επεμβαίνει στο γενετικό υλικό των οργανισμών.

• Ο όρος Γενετικά Τροποποιημένος Οργανισμός (ΓΤΟ) είναι η διαγενετική αντικατάσταση γονιδίων από ένα είδος σε άλλο. Όλοι οι οργανισμοί περιέχουν έναν κώδικα πληροφοριών ο οποίος διέπει όλες τις λειτουργίες τους. Οι πληροφορίες αυτές είναι κωδικοποιημένες στο επιμηκές μόριο του νουκλεϊνικού οξέος, γνωστό ως DNA. Το DNA, το κληρονομικό υλικό των ανθρώπων και σχεδόν όλων των ζωντανών οργανισμών, αποτελείται από τμήματα τα οποία εκφράζουν συγκεκριμένο χαρακτηριστικό ή λειτουργία των οργανισμών και ονομάζονται γονίδια. Η γενετική μηχανική με σκοπό τη δημιουργία νέων ειδών απομονώνει επιλεγμένα γονίδια από έναν οργανισμό (άνθρωπο, ζώο, φυτό ή μικροοργανισμό) και τα εισάγει στο DNA ενός εντελώς διαφορετικού οργανισμού. Σε αυτά τα νέα είδη προσδίδονται νέες ιδιότητες, όπως αύξηση του αριθμού ανάπτυξης, ανθεκτικότητα σε φυτοφάρμακα και αντίξοες συνθήκες κ.λπ. Παράδειγμα αποτελεί η απομόνωση γονιδίου υπεύθυνου για την αντοχή στο ψύχος από είδος ψαριού του αρκτικού ωκεανού και η ενσωμάτωσή του σε γονίδια της φράουλας που την κάνει πιο ανθεκτική στο κρύο.

• Έχουν τροποποιηθεί γενετικός μικροοργανισμοί, φυτά και ζώα. Ο κατάλογος των τροποποιημένων φυτών περιλαμβάνει σόγια, καλαμπόκι, ρύζι, πατάτες, ντομάτες, σιτάρι, κριθάρι, καπνά, βαμβάκι, δασικά είδη, οπωροφόρα δέντρα, καφεόδεντρα, ανθοκομικά φυτά όπως χρυσάνθεμα, γαρύφαλλα κ.λπ. Από τα εκτρεφόμενα ζώα έχουν τροποποιηθεί: ψάρια, γαρίδες, αγελάδες, πρόβατα, γουρούνια, κοτόπουλα κ.λπ. Οι κυριότερες εφαρμογές της γενετικής μηχανικής στα ζώα εστιάζονται στην αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης, στη αύξηση της παραγωγής προϊόντων όπως το γάλα ή στην παραγωγή ουσιών για χρήση στον κλάδο της ιατρικής.

• Η παραγωγή διαφόρων ειδών στο ίδιο τεμάχιο γης είναι η παραδοσιακή μορφή καλλιέργειας που είναι και η αρχή της οργανικής καλλιέργειας. Η ανάγκη για αύξηση της παραγωγής, μείωσης του κόστους και βελτίωσης της εμφάνισης των προϊόντων περιόρισε τους καλλιεργητές στην καλλιέργεια 1-2 ειδών. Αυτό έχει σαν συνέπεια τη μείωση των φυσικών εχθρών, κάτι όμως που προκαλεί ασθένειες στα φυτά. Για να καταπολεμηθούν χρησιμοποιούνται χημικά παρα-

σκευάσματα. Όσο όμως τα μικρόβια γίνονται πιο ανθεκτικά σε αυτά, ο καλλιεργητής αναγκάζεται να χρησιμοποιεί όλο και πιο δραστικά φάρμακα. Τα υπολείμματα αυτών των φαρμάκων βρίσκονται μέσα στα προϊόντα που καταναλώνονται. Το 68% των προϊόντων που παράγονται για φυτοπροστασία είναι ύποπτα για καρκινογόνες νέσεις. Η παραδοσιακή/ οργανική καλλιέργεια αποτρέπεται παγκοσμίως όχι επειδή είναι λιγότερο παραγωγική από τη μονοκαλλιέργεια, αλλά επειδή έχει χαρακτηριστεί ως εχθρός της προόδου για τον απλό λόγο ότι δεν μπορεί να μονοπωληθεί: μπορεί να υιοθετηθεί από οποιονδήποτε αγρότη οπουδήποτε στη γη, χωρίς τη βοήθεια των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

• Η αυξανόμενη χρήση Γ.Τ.Ο. σε συγκεκριμένους έχει δώσει τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις βιοτεχνολογίας να ασκούν υπερβολικό έλεγχο στην αλυσίδα παραγωγής και τροφίμων. Αν και είναι παραγωγικότερο να καλλιεργηθούν διάφορα είδη ή διάφορες ποικιλίες συγκεκριμένης στον ίδιο τεμάχιο γης, οι επιχειρήσεις βιοτεχνολογίας θέλοντας να μειώσουν την ποικιλιομορφία προκειμένου να κερδίσουν χρήματα και να μονοπωλήσουν την αγορά, αφήνουν τους αγρότες χωρίς επιλογή από το να αγοράσουν τους δικούς τους σπόρους. Την τελευταία δεκαετία εξαγοράζουν ισοτιπύτα αναπαραγωγής σπόρων και πιέζουν κυβερνήσεις να απαγορεύσουν την πώληση οποιουδήποτε σπόρου που δεν έχει καταχωρηθεί και έχει εγκριθεί από τους ίδιους.

• Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα που παράγονται από τη γενετική εφαρμοσμένη μηχανική είναι διαθέσιμα στην αγορά από το 1990. Οι διαγενετικές συγκεκριμένες αυξάνονται εμπορικά ή καλλιεργούνται δοκιμαστικά σε πάνω από 40 χώρες ανά το παγκόσμιο. Μεταξύ του 1996 και 2005, η συνολική επιφάνεια της καλλιεργήσιμης γης από Γ.Τ.Ο. έχει αυξηθεί από 17,000 χιλμ² σε 900,000 χιλμ², εκ των οποίων το 55% βρίσκεται στις ΗΠΑ. Τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει μια ταχεία ανάπτυξη διαγενετικών συγκεκριμένων σε αναπτυσσόμενες χώρες. Το 2005 η μεγαλύτερη ανάπτυξη σε καλλιεργήσιμη γη για Γ.Τ.Ο. ήταν

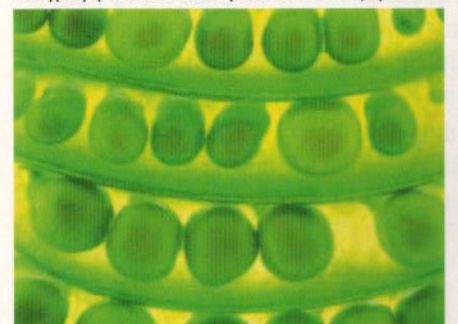
στη Βραζιλία (94,000 χιλμ² το 2005 σε αντίθεση με 50,000 χιλμ² το 2004). Από το 2002 στην Ινδία έχει αυξηθεί η καλλιέργεια και η παραγωγή Γ.Τ. ποικιλιών βαμβακιού, το οποίο είναι μια κύρια πηγή φυτικού λαδιού και τροφής ζώων. Το 2005, 8.5 εκατομμύρια γεωργοί σε 21 χώρες παρήγαγαν Γ.Τ. συγκεκριμένες. Εκτιμάται ότι 70% των προϊόντων που πωλούνται στις υπεραγορές στις ΗΠΑ έχουν Γ.Τ. συστατικά. Επίσης μέχρι το 2006 το 89% των καλλιεργειών σόγιας, το 83% του βαμβακιού και το 61% του καλαμποκιού προέρχονται από Γ.Τ. ποικιλίες.

• Περισσότερες από 40 χώρες έχουν κάποια μορφή υποχρεωτική σήμανση, για τους Γ.Τ.Ο. Παρόλα αυτά, οι 3 βασικές χώρες παραγωγής γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (οι Η.Π.Α., η Αργεντινή, ο Καναδάς) δεν έχουν σήμανση, για τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. Η πρακτική της γενετικής τροποποίησης ως επιστημονική τεχνική επιτρέπεται στις ΗΠΑ. Έχουν δοθεί χιλιάδες άδειες από αρμόδιους οργανισμούς για δοκιμαστικές καλλιέργειες σε πλείστες πολιτείες των ΗΠΑ. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο νόμος προβλέπει την υποχρεωτική αναγραφή «Γενετικά Τροποποιημένο» σε προϊόντα που περιέχουν έως 0,9% Γ.Τ.Ο. και έχουν εγκριθεί 18 εφαρμογές της γενετικής τροποποίησης. Η Ιαπωνία και το Μεξικό αντιτίθενται στους Γ.Τ.Ο. υποστηρίζοντας πως η γενετική τροποποίηση δεν έχει αποδειχθεί ασφαλής και εκ τούτου δε θα δέχονται Γ.Τ. προϊόντα που προέρχονται από τις ΗΠΑ ή από οποιονδήποτε άλλη χώρα.

• Το κύριο ζήτημα των υποστηρικτών της βιολογικής καλλιέργειας είναι η αντικατάσταση συνθετικών χημικών ουσιών με άλλα που βρίσκονται στη φύση. Αντί συνθετικών φυτοφαρμάκων να χρησιμοποιούνται οργανικά φυτοφάρμακα. Οι βιολογικοί καλλιεργητές υποστηρίζουν ότι συγκεκριμένες οργανικές ουσίες διασπώνται και άρα δεν μένουν στο τελικό προϊόν. Αντίθετα υποστηρίζουν, έχοντας στα χέρια τους έρευνες ανεξάρτητων επιστημόνων, ότι πολλά από τα συνθετικά χημικά παραμένουν αδιάσπαστα στην τροφική αλυσίδα μέχρι τον τελικό καταναλωτή, που είναι ο άνθρωπος, όπως για παράδειγμα το DDT, το πιο γνωστό συνθετικό φυτοφάρμακο.

• Ενώ δεν έχουν ερευνηθεί πλήρως όλες οι επιδράσεις των Γ.Τ.Ο., συγκεκριμένες πιυχές έχουν τεκμηριωθεί. Οι Γ.Τ.Ο. θεωρούνται ότι μειώνουν τις δαπάνες παραγωγής λόγω των μειωμένων χημικών και μηχανικών αναγκών στη φύτευση, συντήρηση και συγκομιδή. Όμως με την τρέχουσα ανασυνδυαζόμενη τεχνολογία στη γενετική μηχανική δεν υπάρχει κανένας τρόπος να εξασφαλιστεί ότι οι Γ.Τ.Ο. θα παραμείνουν

υπό έλεγχο, και η χρήση αυτής της τεχνολογίας εκτός εργαστηρίων εγκυμονεί κινδύνους και για καλλιέργειες και για άγρια οικοσυστήματα. Αλλά εφόσον η γύρη από Γ.Τ. συγκεκριμένες μπορεί να μολύνει οργανικές φυτείες ο διαχωρισμός Γ.Τ. τροφίμων από τα οργανικά θα γίνει τελικά αδύνατο να συντηρηθεί. Οι ΗΠΑ είναι διατεθειμένες να πολεμήσουν την αυστηρή υποχρεωτική αναγραφή «Γ.Τ.Ο.» σε προϊόντα που εξάγονται

στην Ευρώπη, προσπαθώντας να πείσουν τον Διεθνή Οργανισμό Εμπορίου ότι η αναγραφή είναι ένας άδικος περιορισμός. Η δυνατότητα να μείνουν αυτά τα προϊόντα έξω από την Ευρώπη είναι να διασφαλιστεί ότι το πολιτικό κόστος θα είναι μεγαλύτερο από το οικονομικό και ότι οι ΗΠΑ θα πολεμηθούν μέσω του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου.

• Πιθανός αντίκτυπος στη βιοποικιλότητα μπορεί να εμφανιστεί εάν οι συγκεκριμένες ανεκτικές στα ζιζανιοκτόνα, ψεκάζονται μέχρι το σημείο που καμία άγρια βλάστηση ή «ζιζάνια» δεν είναι σε θέση να επιζήσουν. Συγκεκριμένες τοξικές στα έντομα μπορεί να σημαίνουν συγκεκριμένες ελεύθερες από παράσιτα και έντομα. Αυτό όμως μπορεί επίσης να οδηγήσει σε εξαφάνιση άλλων ειδών άγριας φύσης, όπως π.χ. είναι τα πουλιά τα οποία τρέφονται από τους σπόρους των συγκεκριμένων συγκεκριμένων. Αγροτικές μελέτες που έγιναν το 2003 στην Αγγλία, έδειξαν ακριβώς αυτό: σε Γ.Τ. σακχαρότευπλα, Γ.Τ. σιναπόσπορος και Γ.Τ. καλαμπόκι είχαν χρησιμοποιηθεί καταστροφικά για το περιβάλλον φυτοφάρμακα που στη συνέχεια αποσύρθηκαν το 2004 από την ΕΕ.

• Η γενετική τεχνολογία επιτρέπει σε βιοτεχνολογικές εταιρείες να διασφαλίζουν το μονοπώλιο σε συγκεκριμένα τρόφιμα. Μπορούν να πατεντάρουν σπόρους και διαδικασίες συγκομιδής. Μπορούν επίσης να εξασφαλίσουν ότι συγκεκριμένες δεν μπορούν να καλλιεργηθούν χωρίς τις πατενταρισμένες χημικές τους ουσίες. Μπορούν να αποτρέψουν αναπαραγωγή σπόρων με το να αγοράσουν τις επιχειρήσεις παραγωγής και να τις κλείσουν. Έτσι μπορούν να κατακτήσουν την αγορά τροφίμων, τη μεγαλύτερη και πιο ποικιλόμορφη αγορά από όλες τις άλλες.

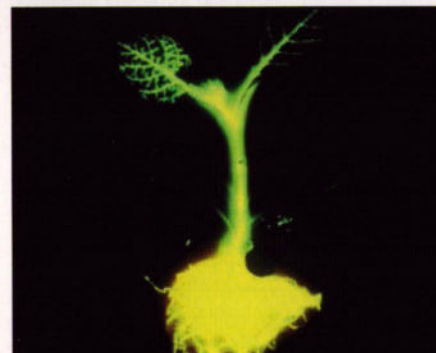
• Οι βιοτεχνολογικές εταιρείες δεν ενδιαφέρονται αν η επιστημονική ανάπτυξη αξιοποιείται στρεβλά και αν χιλιάδες οι άνθρωποι πεθαίνουν εξ αιτίας τους. Ανώτερος σκοπός τους ο πλούτος μέσα από τον έλεγχο της παγκόσμια αγορά.

ΕΠΙΤΩΣΕΙΣ

• Το πρωταρχικό ζήτημα, που μονίμως και σκόπιμα, αγνοείται από κυβερνήσεις, επιστημονες και πολλά από τα ΜΜΕ, είναι ότι υπάρχει έλεγχος της τροφικής αλυσίδας από τις βιοτεχνολογικές εταιρείες. Κατοχυρώνουν διαγενετικά γονίδια και την τεχνολογία που τα διέπει, εξαγοράζουν εμπόρους σπόρων και κέντρα αναπαραγωγής και ασκούν έλεγχο στις συγκεκριμένες σε κάθε στάδιο της παραγωγής και της πώλησης. Αυτό έχει καταστρεπτικές επιπτώσεις στην ασφάλεια τροφίμων στο υπανάπτυκτο κόσμο: τα τρόφιμα αφαιρούνται από τα τοπικά δίκτυα και επομένως από το τραπέζι των ανθρώπων, και προστίθενται στις πηγές παραγωγής πλούτου. Αυτό το πρόβλημα προστίθεται στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους των Γ.Τ. συγκεκριμένων αφιερώνεται στην παραγωγή τροφίμων όχι για τους ανθρώπους, αλλά για τροφή για τα ζώα.

• Το δεύτερο ζήτημα είναι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις: Πολλές από τις Γ.Τ. συγκεκριμένες παράγονται για να αντιστέκονται στα ζιζάνια και τα παράσιτα. Αυτό όμως εξαφανίζει σχεδόν κάθε ανταγωνιστικό είδος φυτών στις φυτείες/καλλιέργειες τους. Εξαιρέση αποτελούν τα αγριόχορτα των αγρών που ως συνέπεια μόλυνσης από Γ.Τ. γύρη, έχουν αποκτήσει πολλαπλή αντίσταση στα ζιζανιοκτόνα και φυτοφάρμακα. Στον Καναδά για παράδειγμα, ένα είδος σιναπόσπορου (λαβάνια) είναι τώρα ανθεκτικός σε τρία σύγχρονα φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται πλατιά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καλλιεργητές να χρησιμοποιούν πιο σκληρά, δηλητηριώδη φυτοφάρμακα που δε διασπώνται στο περιβάλλον.

• Το τρίτο ζήτημα, στο οποίο δίνεται μεγαλύτερη έμφαση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι η επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Οι δυσμενείς επιπτώσεις μπορούν να χωριστούν σε άμεσες, μεσοπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες. Το φάσμα των κινδύνων από την κατανάλωση τροφίμων που αποτελούνται από ΓΤΟ ή περιέχουν ουσίες που προέρχονται από ΓΤΟ είναι ευρύ και περιλαμβάνει: μολυσματικότητα, τοξικοπαραγωγή, λοιμογόνο ικανότητα, αλλεργιγόνο ικανότητα, αποδυνάμωση προληπτικών ή θεραπευτικών ιατρικών αγωγών λόγω της μεταβίβασης γονιδίων που παρέχουν ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά, καρκινογένεση και γενετικές ανωμαλίες στις επόμενες γενιές. ■

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.ifoam.org/>
Παγκόσμια Ομοσπονδία Κινήσεων Βιολογικής Καλλιέργειας

<http://www.dionet.gr>
Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Ελλάδας

<http://www.oxfam.org/en/>
Το Oxfam International αποτελείται από 13 οργανισμούς με πέραν των 3,000 συνεργατών σε περισσότερες από 100 χώρες και προωθεί λύσεις διαρκείας σε προβλήματα πείνας και κοινωνικής/πολιτικής αδικίας.

<http://www.fairtrade.org.uk/>
Το Fairtrade είναι μια ανεξάρτητη ετικέτα όπου προωθεί προϊόντα από παραγωγούς αναπτυσσόμενων χωρών ως εγγύηση για δίκαιη και καλύτερη μεταχείριση των προϊόντων τους.

5 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΓΡΑΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελείται από αποσπάσματα ομιλίας του Μπέρτολτ Μπρεχτ στο «Συνέδριο για την Υπεράσπιση της Κουλτούρας» που έγινε στο Παρίσι το 1935. Δύο μόλις χρόνια πριν στην Γερμανία του Μπρεχτ καταργήθηκαν από τον Χίτλερ όλες σχεδόν οι ατομικές ελευθερίες. Σπουδαιότερη ίσως από αυτές, η ελευθερία να λέει κανείς την αλήθεια. Η μεγάλη νύχτα άρχισε. Σήμερα οι συνθήκες είναι πολύ διαφορετικές. Αλλά η αλήθεια βρίσκεται ακόμα υπό διωγμό, με διαφορετικές, όχι συνήθως βίαιες, αλλά όχι και αναποτελεσματικές μεθόδους. Αυτό συμβαίνει ακόμα παραπάνω σε καιρό εκλογών. Ο Μπρεχτ είναι ακόμα επίκαιρος.

Όποιος σήμερα θέλει να πολεμήσει τη ψευτιά και την αμάθεια και να γράψει την αλήθεια έχει ξεπεράσει το λιγότερο πέντε δυσκολίες: Πρέπει να έχει το **θάρρος** να γράφει την αλήθεια παρόλο που παντού την καταπιάνουν. Την **εξηπνάδα** να την αναγνωρίσει παρόλο που παντού τη σκεπάζουν. Την **τέχνη** να την κάνει ευκολομεταχειρίσιμη σαν όπλο. Την **κρίση** να διαλέξει εκείνους που στα χέρια τους η αλήθεια θ' αποκτήσει δύναμη. Την **πονηριά** να τη διαδώσει ανάμεσα τους.

1. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΝΑ ΓΡΑΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Φαίνεται αυτόνοτο πως αυτός που γράφει πρέπει να γράφει την αλήθεια, με την έννοια πως δεν πρέπει να την καταπιάνει ή να την αποσιωπά. Και πως δεν πρέπει να γράφει τίποτα που δεν είναι αληθινό. Δεν πρέπει να σκύβει στους ισχυρούς, δεν πρέπει να εξαπατά τους αδύναμους.

Είναι φυσικά πολύ δύσκολο να μη σκύβεις στους ισχυρούς, και είναι πολύ κερδοφόρο να εξαπατάς τους αδύναμους. Το να μην αρέσεις στους πλούσιους σημαίνει να παραιτείσαι απ' τον πλούτο. Το να παραιτείσαι από την πληρωμή για καμωμένη δουλειά πάει να πει, σε ορισμένες συνθήκες, να θυσιάσεις τη δουλειά. Και το ν' αποδιώχνεις τη φήμη ανάμεσα στους ισχυρούς σημαίνει συχνά ν' αποδιώχνεις κάθε φήμη. Όλα αυτά απαιτούν θάρρος.

Οι καιροί της πιο σκληρής καταπίεσης είναι τις πιο πολλές φορές καιροί όπου γίνεται πολλός λόγος για μεγάλα και υψηλά πράγματα.

Χρειάζεται θάρρος για να μιλάς σε τέτοιους καιρούς για πράγματα τόσο χαμηλά και τόσο φτηνά, όπως το φαγητό και το σπίτι του εργαζόμενου, μέσα σε μια βοή από ξεφωνητά ότι το βασικό είναι η πνεύμα της θυσίας. Όταν φορτώνουν τους αγρότες με τις χρεώσεις, θάρρος να μιλάς για μηχανήματα και φτηνές ζωτροφές που θα ευκόλυναν την τιμημένη δουλειά.

Όταν γίνεται λόγος για τέλειες και ατελείς φυλές, χρειάζεται θάρρος να ρωτήσεις αν η πείνα κι η αμάθεια κι ο πόλεμος δεν φέρνουν βαριές παραμορφώσεις.

Και ξανά, θέλει θάρρος να πει κανείς την αλήθεια για τον εαυτό του, το νικημένο. Πολλοί καταδιωγμένοι χάνουν την ικανότητα να βλέπουν τα λάθη τους. Η καταδίωξη τους φαίνεται η πιο μεγάλη αδικία. Αφού οι διώχτες που τους καταδιώκουν είναι οι κακοί τότε εκείνοι, οι καλοί, διώκονται για την αρετή τους. Αυτή όμως η αρετή χτυπήθηκε, νικήθηκε και εμποδίστηκε. Ήταν άρα μια αδύναμη αρετή, μια κακή, ανεπίτευπη, παραρθεμένη αρετή. Γιατί δε μπορεί ποτέ να παραρθεθούμε στην αρετή την αδυναμία της, όπως στη βροχή την υγράδα της; **Το να πεις πως οι καλοί δεν νικήθηκαν γιατί ήταν καλοί αλλά γιατί ήταν ανήμποροι, αυτό χρειάζεται θάρρος.**

Φυσικά η αλήθεια πρέπει να γράφεται μέσα στον αγώνα με τη ψευτιά, και δεν πρέπει να ν' έχει κάτι το γενικό, το απρόσκοτο και πολυσήμαντο. Γιατί απ' αυτήν ακριβώς τη γενική, απρόσπιτη στόφα, είναι καμωμένη η ψευτιά. Όταν λένε για κάποιον πως είπε την αλήθεια, πάει να πει πως μερικοί ή πολλοί ή κάποιοι είπαν κάτι άλλο, κάποιο ψέμα ή κάποια γενικότητα. **Αυτός όμως είπε την αλήθεια, κάτι το πραχτικό, το πραγματικό, το αναντίρρητο, αυτό ακριβώς που έπρεπε να πει.**

Δε χρειάζεται πολύ θάρρος για να παραπονεθεί κανείς για την κακία του κόσμου γενικά και για το θρίαμβο της ωμότητας – για ν' απειλεί με το θρίαμβο του πνεύματος, όπου του επιτρέπεται ακόμα να το κάνει. Ορθώνονται τότε πολλοί σα να 'ταν κανόνια στραμμένα ενάντια τους, ενώ τους κοιτάζουν μονάχα μονόκλ. Ξεφωνίζουν τις γενικές τους απαιτήσεις σ' ένα κόσμο που αγαπά τους ακίνδυνους ανθρώπους. Απαιτούν μια καθολική δικαιοσύνη για την οποία δε δούλεψαν ούτε στο ελάχιστο και μια γενική ελευθερία. Απαιτούν ένα κομμάτι απ' τη λεία που έχει τάχα κιόλας μοιραστεί από καιρό μαζί τους. Αλήθεια νομίζουν πως είναι μονάχα αυτό που ακούγεται άμορφο. Κι έτσι η αλήθεια είναι κάτι με αριθμούς, κάτι το ξερό και χειροποίητο, κάτι που για να το βρεις θέλει κόπο και μελέτη, αυτά για κείνους δεν είναι αλήθεια. Αυτοί έχουν μονάχα το εξωτερικό παρουσιαστικό των

ανθρώπων που λένε την αλήθεια. Το τραγικό μ' αυτούς είναι: **Δεν ξέρουν ποια είναι η αλήθεια.**

2. Η ΕΞΥΠΝΑΔΑ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Μια κι είναι δύσκολο να γράψει κανείς την αλήθεια, στους πιο πολλούς φαίνεται ζήτημα πεποιθήσεων μονάχα το αν θα γραφτεί ή όχι. Πιστεύουν πως το μόνο που χρειάζεται είναι το κουράγιο. Ξεχνούν τη δεύτερη δυσκολία το **να βρεθεί** η αλήθεια. Γιατί με κανένα τρόπο δεν είναι εύκολο να τη βρει κανείς. Πρώτα-πρώτα είναι κιόλας δύσκολο να βρει κανείς **ποια** αλήθεια αξίζει να ειπωθεί.

Για παράδειγμα τώρα, μπρος σ' όλα τα μάτια, τα μεγάλα πολιτισμένα κράτη βουλιάζουν το ένα μετά το άλλο στην πιο τρομερή βαρβαρότητα. Κι ακόμα, είναι γνωστό πως ο εσωτερικός πόλεμος, που γίνεται με τα πιο τρομαχτικά μέσα, μπορεί από ώρα σε ώρα να μετατραπεί σε εξωτερικό, που μπορεί θαυμάσια να κάνει τον πλανήτη μας ένα γιγάντιο σωρό συντρίμια. Αυτό είναι χωρίς αμφιβολία μια αλήθεια.

Υπάρχουν φυσικά και άλλες αλήθειες. Για παράδειγμα, δεν είναι ψέμα το ότι οι καρέκλες έχουν πάτο και το ότι η βροχή πέφτει από πάνω προς τα κάτω. Πολλοί γράφουν τέτοιου είδους αλήθειες. Μοιάζουν με ζωγράφους που φιλοτεχνούν με νεαρές φύσεις στους τοίχους καραβιών που βουλιάζουν. Έχουν παρόλα αυτά τη συνείδηση τους ήσυχη. Ανεπηρέαστοι από τους ισχυρούς, χωρίς όμως και να τους επηρεάζουν και οι φωνές των κατατρεγμένων, ζωγραφίζουν τα τοπία τους.

Το παράλογο στον τρόπο που ενεργούν τους δημιουργεί ένα «βαθύ» πεισιμισμό, που τον πουλάνε σε καλή τιμή. Και δεν είναι εύκολο ούτε καν να διακρίνεις πως οι αλήθειες τους μοιάζουν μ' αυτές για τις καρέκλες ή τη βροχή. Τις πιο πολλές φορές δείχνουν ολότελα διαφορετικές, δείχνουν γι' αλήθειες πάνω σε σημαντικά θέματα. Γιατί η ουσία της καλλιτεχνικής διαμόρφωσης βρίσκεται ακριβώς στο ότι δίνει σημασία σ' αυτό που διαμορφώνει.

Χρειάζεται προσεκτική παρατήρηση για να διακρίνει κανείς πως το μόνο που λένε είναι: «Μια καρέκλα είναι μια καρέκλα», και: «Κανείς δε μπορεί να εμποδίσει τη βροχή να πέφτει

προς τα κάτω».

Άλλοι πάλι πράγματι καταπιάνονται με τα πιο ζωντανά προβλήματα, δεν τρέμουν ούτε τους καταπιεστές ούτε τη φτώχεια, και παρόλα αυτά δε μπορούν να βρουν την αλήθεια. Σ' αυτούς λείπουν οι γνώσεις. Είναι γεμάτοι από παλιές, συχνά καλοδιατυπωμένες, προκαταλήψεις. Ο κόσμος είναι πολύ περίπλοκος γι' αυτούς. Δεν ξέρουν τα γεγονότα και δε διακρίνουν τους συσχετισμούς. Εκτός από τις πεποιθήσεις χρειάζονται και γνώσεις που βρίσκονται και μεθόδους που μαθαίνονται. Μπορεί να τις αποκτήσει κανείς απ' τα βιβλία ή με ζωντανή διδασκαλία, φτάνει, να μη λείπει η απαραίτητη επιμέλεια.

Μπορεί κανείς ν' ανακαλύψει πολλές αλήθειες με πιο απλό τρόπο, αποσπάσματα δηλ. της αλήθειας ή δεδομένα που οδηγούν στην εύρεσή της. Αν θέλει κανείς να ερευνήσει, θα πρέπει να χρησιμοποιεί μια μέθοδο. Μπορεί όμως κανείς να βρει κάτι και χωρίς μέθοδο, και χωρίς ακόμα να ψάξει. Όμως με τέτοιο τυχαίο τρόπο δεν πετυχαίνει κανείς σχεδόν ποτέ μια τέτοια παρουσίαση της αλήθειας που να λείει στους ανθρώπους τι πρέπει να κάνουν. Αυτοί που μονάχα καταγράφουν μικρογεγονότα δεν είναι σε θέση να κάνουν τούτο τον κόσμο κατανοητό στους άλλους. Και όμως αυτός, και κανένας άλλος, είναι ο σκοπός της αλήθειας.

Όταν είναι κανείς πρόθυμος να γράψει την αλήθεια και ταυτόχρονα ικανός να την αναγνωρίσει, μένουν ακόμα τρεις δυσκολίες.

3. Η ΤΕΧΝΗ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΥΚΟΛΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΑΝ ΟΠΛΟ

Η αλήθεια πρέπει να λέγεται για χάρη των πραχτικών της συνεπειών. Σαν παράδειγμα αλήθειας με καμιά, ή με καμιά σωστή πραχτική συνέπεια, μπορεί να μας χρησιμεύσει η πλατιά διαδεδομένη άποψη πως σε ορισμένες χώρες επικρατούν άσχημες συνθήκες που αίτια τους έχουν τη βαρβαρότητα. Σύμφωνα μ' αυτή την άποψη ο φασισμός είναι ένα κύμα βαρβαρότητας που ξέσπασε σε μερικές χώρες **με τη δύναμη στοιχείου της Φύσης.**

Σύμφωνα μ' αυτή την άποψη ο φασισμός είναι μια καινούργια, τρίτη δύναμη που στέκεται δίπλα στον καπιταλισμό και το σοσιαλισμό (και πάνω απ' αυτούς).

Η παραπάνω άποψη αποτελεί υποχώρηση μπροστά στο φασισμό. Ο φασισμός είναι μια ιστορική φάση όπου μήπκε τώρα ο καπιταλισμός, κι έτσι είναι κάτι το καινούργιο και παλιό μαζί. Ο καπιταλισμός στις φασιστικές χώρες υπάρχει πια μονάχα σαν φασισμός κι **ο φασισμός δε μπορεί να πολεμηθεί παρά σαν καπιταλισμός στην πιο ωμή και καταπιεστική του μορφή, σαν ο πιο θρασύς κι ο πιο δόλιος καπιταλισμός.**

Πως λοιπόν τώρα να πει κάποιος αντίπαλος του φασισμού την αλήθεια για το φασισμό όταν δε θέλει να πει τίποτα για τον καπιταλισμό, που τον προκαλεί; Πως να 'χει αυτή η αλήθεια πραχτική σημασία;

Αυτοί που είναι αντίπαλοι του φασισμού χωρίς να ναι αντίπαλοι του καπιταλισμού,

αυτοί που παραπονιούνται για τη βαρβαρότητα που αιτία τάχα έχει τη βαρβαρότητα την ίδια, μοιάζουν μ' ανθρώπους που θέλουν το μερτικό τους απ' τ' αρνί χωρίς όμως να σφαχτεί το αρνί. Θέλουν να φάνε το κρέας, να μη δουν όμως τα αίματα. Αυτοί θα ικανοποιηθούν αν ο χασάπης πλύνει τα χέρια του προτού φέρει το κρέας στο τραπέζι. Δεν είναι κατά των σχέσεων ιδιοκτησίας, που προκαλούν τη βαρβαρότητα, παρά μονάχα κατά της βαρβαρότητας, υψώνουν τη φωνή εναντίον της, κι αυτό το κάνουν από χωρίς όπου κυριαρχούν οι ίδιες σχέσεις ιδιοκτησίας, όπου όμως οι χασάπιδες πλένουν ακόμα τα χέρια τους προτού φέρουν το κρέας στο τραπέζι.

Να πει κανείς πως την αλήθεια τάχα τη βρήκαν όσοι φωνάζουν λόγου χάρη: λυσσασμένο αγώνα κατά της Γερμανίας, «γιατί αυτή είναι τώρα η αληθινή πατρίδα του κάκου, το παράτημα της κόλασης, το κατάλυμα του Αντίχριστου»; Μάλλον θα πρέπει να πούμε πως πρόκειται για ανόητους, ανήξερους και βλαβερούς ανθρώπους. Γιατί απ' αυτές τις φλυαρίες συμπέρασμα βγαίνει πως αυτή η χώρα πρέπει να σβήσει απ' το χάρτη. Ολόκληρη, μ' όλους της τους ανθρώπους – τα χημικά αέρια δεν ξεδιαλέγουν τους υπαίτιους όταν σκοτώνουν.

Τέτοιες αναλύσεις δείχνουν μόνο λίγους κρίκους απ' όλη την αλυσίδα των αιτιών και παρασαίνουν τις κινητήριες δυνάμεις σαν τάχα ακατανίκητες. Τέτοιες αναλύσεις είναι όλο σκοτάδι. Λιγάκι φως, και να που προβάλουν άνθρωποι σαν αίτια των καταστροφών! Γιατί ζούμε σε μια εποχή όπου το μέλλον του ανθρώπου είναι ο άνθρωπος.

Ο φασισμός δεν είναι καμιά φυσική καταστροφή που εξήγηση της να έχει τη «φύση» του ανθρώπου. Όποιος θέλει να περιγράψει το φασισμό και τον πόλεμο, τις μεγάλες καταστροφές που δεν είναι φυσικές καταστροφές πρέπει να πει μια πραχτική αλήθεια. Πρέπει να δείξει πως προέκταση της αλήθειας, που τις εξοικειώνει ενάντια στις τεράστιες ανθρώπινες μάζες των εργαζομένων χωρίς δικά τους μέσα παραγωγής, οι ιδιοκτήτες

ακριβώς ανών των μέσων παραγωγής.

Αν θέλει κανείς να γράψει μ' επιτυχία την αλήθεια για τις κακές συνθήκες πρέπει να τη γράψει έτσι που να διακρίνονται οι, όχι αναπόφευκτες, αιτίες τους. Μιας και φάνουν τα – όχι αναπόφευκτα – αίτια, μπορούν πια να πολεμηθούν οι κακές συνθήκες.

4. Η ΚΡΙΣΗ ΝΑ ΔΙΑΛΕΓΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥΣ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΘΑ ΑΠΟΧΤΗΣΕΙ ΔΥΝΑΜΗ

Οι συνθήκες του εμπορίου του γραπτού λόγου, της αγοράς των περιγραφών και των απόψεων, συνθήκες με ηλικία αιώνων, αφαιρούσαν από τη συγγραφέα κάθε έγνοια για το γραφτό του. Έδιναν δηλαδή στο συγγραφέα την εντύπωση πως ο εκδότης που το αγοράζει, ο μεσάζοντας, διέδιδε τάχα τα γραφτά του σ' όλο τον κόσμο. Σκεφτόταν: εγώ μιλάω, κι όσοι θέλουν να μ' ακούσουν με ακούνε. Στην πραγματικότητα, μιλούσε, κι όσοι είχαν να πληρώσουν, τον άκουγαν. Τα λόγια του δεν τ' άκουγαν άλλο, κι αυτοί που άκουγαν δεν ήθελαν να τ' ακούσουν όλα.

Εδώ θέλω μονάχα να τονίσω πως το «γράφω σε κάποιον» έγινε «γράφω». Την αλήθεια όμως δε μπορεί κανείς να τη «γράψει» πρέπει να τη γράψει **σε κάποιον**, που να 'χει κάτι να την κάνει. Η γνώση της αλήθειας είναι μια διαδικασία κοινή σ' αυτούς που γράφουν κι αυτούς που διαβάζουν. Για να γράψει κανείς σωστά πράγματα πρέπει να ξέρει ν' ακούει και πρέπει ν' ακούει σωστά πράγματα. Η αλήθεια πρέπει να λέγεται με περίσκεψη και ν' ακούγεται με περίσκεψη.

Είναι ακροατές αλλάζουν αδιάκοπα! Ακόμα κι οι δήμιοι μπορούν ν' ακούσουν, όταν κοπούν οι πληρωμές για το κρέμασμα ή όταν ο κίνδυνος μεγαλώσει πολύ. Οι αγρότες της Βαυαρίας ήταν αντίπαλοι κάθε αντιρότης. Όταν τελείωσε όμως ο πόλεμος κι όταν οι γιοι τους γύριζαν σπίτι και δεν έβρισκαν πια τόπο στα χωράφια, τότε μπορούσε κανείς να τους κερδίσει για την επανάσταση.

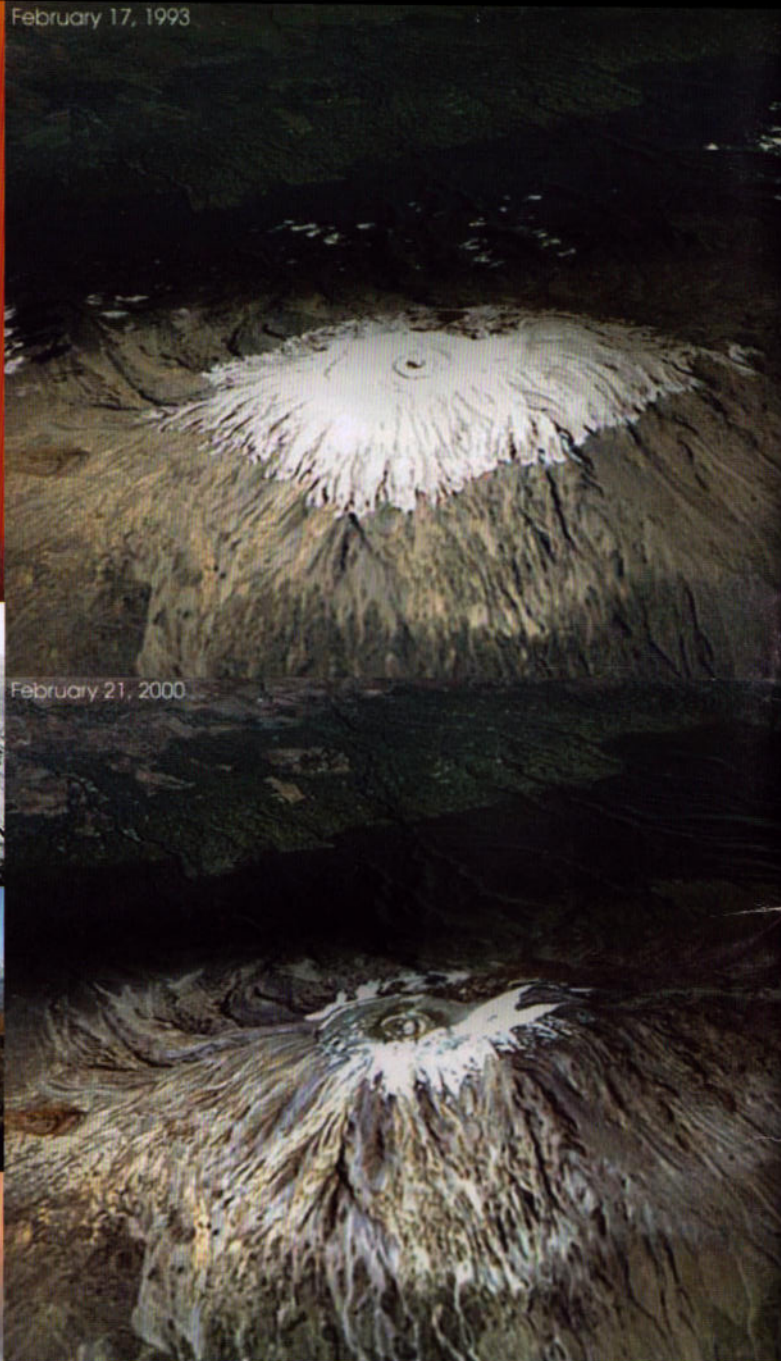
Γι' αυτούς που γράφουν έχει σημασία να πετύχουν το σωστό τόνο της αλήθειας. Τις πιο πολλές φορές ακούει κανείς ένα πολύ μαλακό, πονεμένο τόνο, φωνή ανθρώπων που δε μπορούν να βλάψουν ούτε μύγα. Έτσι μιλάει ο άνθρωπος που δεν είναι ίσως εχθρός, ποτέ όμως και συναγωνιστής. Η αλήθεια είναι κάτι το μαχητικό, πολεμάει όχι άπλα και μόνο την ψευτιά, άλλα και ορισμένους ανθρώπους, που τη διαδίδουν.

5. Η ΠΟΝΗΡΙΑ ΝΑ ΔΙΑΔΙΔΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Πολλοί, όντας περήφανοι που έχουν το θάρρος να λεν την αλήθεια, ευτυχισμένοι που τη βρήκαν, κουρασμένοι ίσως απ' τη δουλειά που χρειάζεται για να γίνει ευκολομεταχειρίσιμη, μες στην ανυπόμονη αναμονή της παραμέμβασης των αληθινών αυτών δικών συμπεφορών υπερασπίζονται, δεν νομίζουν απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν τώρα πονηριά για τη διάδοση

February 17, 1993

February 21, 2000

1928

2004

1859

2001

